Bugün 16 sahife

AKŞAM

Bugün 16 sahife

Sene 21 — No. 7234 — Fiati her yerde 5 kuruş

SALI 6 Kânunuevvel 1938

Telefon: Başmuharrir: 20565 — Yazı işleri: 20765 — İdare: 20681 — Müdür: 20497

İtalya isteklerinde ısrar ediyor, bu yüzden Fransada heyecan arttı

Bir İtalyan gazetesi: "Avrupanın yeni bir haritası yapılıyor, halledilecek meseleler var,, diyor

İtalyan gazeteleri 935 Laval - Mussolini anlaşmasının zecrî tedbirlerin tatbiki yüzünden hükümsüz kaldığını söylüyorlar. Fransız gazeteleri bu neşriyata cevap veriyorlar

Roma 5 — İtalyan gazeteleri, İtalyan isteklerinin haklı olduğundan bahisle makaleler neşrine devam ediyorlar. Bilhassa İtalyanın Tunus üzerindeki iddialarını haklı göstermeğe çalışarak bu «mıntakada yaşıyan İtalyanların milliyetlerini korumak» ve «İtalyanın uğradığı haksızlıkları tamir etmek» lâzımgeldiğini ileri sürüyorlar.

Gazetta del Popolo diyor ki:

«Avrupanın yeni bir haritası tanzim edilmektedir. Münihte başlayan muahedeleri tebdil keyfiyeti bitmemiştir. Ergeç halledilmesi lâzımgelen meseleler bulunduğunu kim inkâr edebilir?»

İtalyan gazeteleri, Roma parlâmentosunda yapılan tezahürat üzerine Fransız gazetelerinin neşrettikleri makalelere cevab vererek 1935 senesinde akdedilmiş olan Mussolini - Laval itilâfının, zecrî tedbirlerin tatbiki yüzünden Fransa tarafından ihlâl edilmiş olduğunu, binaenaleyh hükmü kalmadığını söylüyor ve İtalyanın hattı hareketini haklı gösteriyorlar.

İtalyan gazetelerinin ileri sürdükleri diğer bir delil de Münih itilâfının bir münteha değil fakat yeni bir muvazeneye varmak için bir hareket noktası olduğudur. İtalyan gazeteleri, İtalyan meclisindeki tezahürlerin hariçte evvelden tertib edilmiş şekilde gösterilmesini de protesto ediyorlar.

(Devamı 13 üncü sahifede)

İtalya aleyhinde nümayişler yapılan Korsikanın merkezi Ajaccio şehrinin umumî görünüşü

Reisicümhur İnönü dün akşam Kastamonuya hareket buyurdu

Ankarada Meclis Reisi, Başvekil, Vekiller, mebuslar, askerî ve mülkî erkân tarafından uğurlandılar

Ankara 5 (A.A.) — Reisicümhur İsmet İnönü bu akşam saat 18 de hususi trenle Kastamonuya müteveccihen hareket buyurmuşlardır.

Reisicümhur istasyonda B. M. Meclisi reisi Abdülhalik Renda, Başvekil, Celâl Bayar, Vekiller, mebuslar,, genel kurmay ikinci başkanı Orgeneral Asım Gündüz, generaller, şehrimizde bulunan umumî müfettişler ve vekâletler ileri gelenleri, Ankara valisi ve belediye reisi, Ankara garnizon ve merkez komutanları, emniyet direktörü tarafından uğurlanmıştır.

İnönü istasyonda toplanmış bulunan kalabalık bir halk kütlesi tarafından selâmlanmış ve şiddetle alkışlanmıştır.

Yeşilköyde 400 bin lira sarfile büyük bir hava limanı yapılacak

Nisandan itibaren Istanbul ile Izmir arasında tayyare seferlerine başlanacak

İzmir (Akşam) — Devlet hava yolları umum müdürü B. Hasan Fehmi Süerdem, yanında umum müdürlük işletme müdürü B. Şeref Laçin bulunduğu halde Ankaradan buraya gelmiştir. İzmir sivil hava istasyonu inşaat ve tesisatını tetkik edecek, Ankara - İstanbul - İzmir arasında işletilecek yolcu ve posta tayyarelerinin seyrüsefer tarihini katî surette tesbit eyliyecektir.

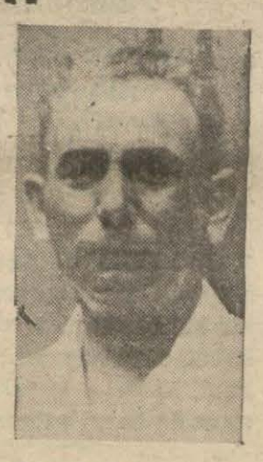

İzmir tayyare istasyonu müdürü B. Basri Akdoğan

Nafia Vekâleti devlet hava yolları umum müdürlüğü, ilk ve en mühim iş olarak İstanbuldaki Yeşilköy tayyare meydanının beynelmilel bir hava limanı haline getirilmesini kararlaştırmıştır. Yeşilköyde 400,000 lira sarfile vücuda getirilecek asfalt tayyare meydanı inşa edildikten sonra sıra ile Ankara, İzmir, Adana ve Diyarbakır tayyare meydanları da asfalt veya beton olarak inşa olunacaktır. Yeşilköy beynelmilel hava limanı pistin inşası için 400,000 lira ayrılmıştır.

Şimdiye kadar İzmir sivil tayyare meydanında bir hangar, bir istasyon binası inşa ettirilmiş, otomatik telefon tesisatı yapılmış ve İzmirin Cumaovası nahiyesinde bulunan tayyare meydanından şoseye bir iltisak hattı da yapılmıştır.

(Devamı 4 üncü sahifede)

B. Lûtfi Kırdar dün Vilâyette, Partide ve Belediyede çalıştı

Müdürlerin tebriklerini kabul etti ve bazı meseleler hakkında izahat aldı

Yeni Vali ve Belediye reisi B. Lûtfi Kırdar vilâyette masası başında

Yeni Vali ve Belediye reisi Dr. B. Lütfi Kırdar dünden itibaren vilâyet, Belediye ve Partide olmak üzere işe başlamıştır.

B. Lütfi Kırdar, dün sabah saat sekizde Parkotelinden çıkarak doğruca Düşkünlerevine (Darülâceze) gitmiş, müessesenin kovuşlarını dolaşmış, bazı izahat almıştır.

B. Lütfi Kırdar buradan çıktıktan sonra saat dokuz buçukta vilâyet dairesine gelmiş ve doğruca makamına geçmiştir. Bu sırada Vali muavini B. Hüdai Karataban, başta mektupçu B. Osman olduğu halde vilâyet erkânını, kaymakamları yeni Valiye takdim etmiştir.

(Devamı 4 üncü sahifede)

Dikkatler:

Fennî kontrol yokluğu

Ay geçmezdi ki, toprak yığını altında amele kalmasın. Şimdi de yeni bir ihmal tipi zuhur etti: Bir apartımanın alt katı fenne uygun olmadan yapıldığı için, bina yıkılmış, üst katta çalışan işçiler duvar altında kalarak yaralanmış!... Fişek fabrikasının patlamasını ve Üniversiteyi muzır bir gaz tabakasının sarmasını da ilâve edin; tablo tamamlanır:

İstanbulda istihsal ve inşaat lüzumu gibi fennî bir kontrole tabi değil.

Erzincan hattının küşad merasimi

Ankara 5 (A.A.) — İnşaatı ikmal edilecek seyrüsefere açılan **Erzincan** hattının küşad merasimi bu ayın on birinde yapılacaktır.

Yeni tefrikamız

Yaprak Aşısı

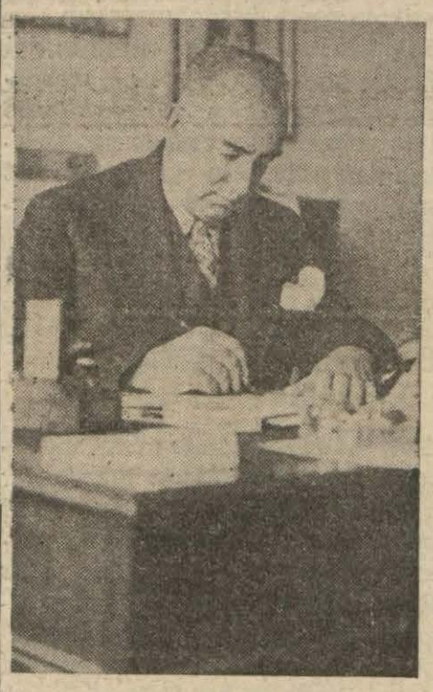

Burhan Cahid yeni romanını yazıyor

Kadın ruhlarını ve hayat safhalarını tahlil etmekte derin bir vukufu olan arkadaşımız:

Burhan Cahld

gazetemiz için hazırladığı bu yeni romanında yepyeni bir mevzua temas etmiştir. Birkaç güne kadar neşrine başlıyacağımız bu roman, bilhasa izdivaç muammasının objektif bir müşahedesi olacaktır.

İspanyol siperlerinde:

— Dünyanın nüfusu artıyormuş!...

— Eyvah!... Bizim iş daha uzayacak desene!...

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Fransada deniz grevi de bitmek üzere

Hükûmet limanlarda tahrikât yapanları araştırmağa başladı

Paris 5 (A.A.) — Deniz ticaret Nazırı, Marsilya, Bordo ve Sennazer limanlarında, mesainin tamamen normal olduğunu, Havr'da denizciler grevinin seyrini takib etmekte bulunduğunu bildirmektedir. Havr dok amelesi normal bir şekilde işlerine devam etmektedirler.

Paris 5 (A.A.) — Havr'daki deniz grevi devam etmekte ise de bu grevin uzun müddet devamı muhtemel görülmemektedir. Grevi diğer limanlara da sirayet ettirmek istiyen tahrikâtçıların araştırılmasına faaliyetle devam edilmektedir. Zabıta, bilhassa Havr'daki tahrikâtçıların başlıcası olan Chedeille'i şiddetle aramaktadır.

Umumî vaziyette tebeddül yoktur. Umumî grev dolayısile memleketin her tarafında fabrikalar kapılarını kapamış ve fabrikatörler, arzu ettikleri takdirde yeni iş kontratoları imza edebileceklerini ameleye bildirmişlerdi. Ameleden yavaş yavaş cevab almağa başlamışlardır.

Normandie vapurundaki grev

Paris 5 — Normandie vapurundaki işçilerin grevi üzerine neden donanmanın yardımına müracaatla vapurun hareket ettirilmediği deniz ticareti nazırından sorulmuştur. Nazir demiştir ki: «Vapurda garson, kadın oda hizmetçisi, ahçı vesaire olmak üzere 800 müstehdem vardır. Bunların yerine bir günde başkalarını bulmak kabil değildir.

Diğer taraftan donanma transatlantiği tesellüm etmeği kabul edememiştir. Çünkü vapurun 200 makinistinin yarısı mütehassıslardır. Bunların yerine başkalarının ikamesi kabil değildir.

Fabrikalarda tekrar işe başlandı

Paris 5 (A.A.) — Grevden müteessir olan fabrikaların ekserisinde işe tekrar başlanmış, iş normal şekilde devam etmektedir.

Millileştirilen tayyare fabrikalarında işçilerin kadrosu bugün yarın tamam olacaktır. Zira günde iki ilâ altı yüz işçi tekrar işe kaydolunmaktadır.

Renault fabrikalarında bu sabah 3000 işçi hadisesiz işe başlamış ve servislerin ekserisi normal şekilde çalışmıştır. Perşembe günü bu fabrikalar tam kadrolarile çalışacaklardır.

Hususî endüstride de işe tekrar başlama nisbeti bu sabah çok geniş olmuştur.

Dolmabahçe sarayı önünde ezilenler

Adliye raporu, mesuliyeti tertibat almakla mükellef olanlarda buluyor

Büyük Şef Atatürkün tabutu ziyaret edildiği esnada Dolmabahçe sarayının önünde on bir vatandaşın ölümile neticelenen faciaya dair müddeiumumîlikçe yapılan tahkikat bitirilmiş, evrak vilâyet memurin encümenine verilmişti. Yapılan tahkikat neticesinde on bir vatandaşın saray kapısında fazla sıkışmak yüzünden inkıtaı teneffüsten öldükleri tesbit edilmiştir.

Bundan maada altı kişi de muhtelif yerlerinden yaralanmıştır. Ölenlerin cesedleri ve yaralananlar Adliye doktoru B. Enver Karan tarafından muayene edilerek rapor verilmiştir.

Adliyece yapılan tahkikatta o gün ziyaret esnasında izdihama meydan verilmemek üzere yol üzerinde kordon tesis edilmemesi, saraydan çıkan halkın dışarda saraya girmek istiyenlerin arasına karışması ve saray kapısının evvelâ kapatılıp bilâhara birdenbire açılması neticesinde bu facianın vukubulduğu meydana çıkmıştır. Bu yüzden, yukarıda zikredilen tertibatı almakla mükellef olan kimselere mesuliyet terettüp etmektedir.

Vilâyet memurin muhakemat encümeni bu mesuller hakkında lüzumu muhakeme kararı verdiği takdirde müddeiumumîlik bunların teczıyesi için derhal kanunî takibata girişecektir.

Italyanın isteklerine karşı

B. Çambörleyn ile B. Daladier'nin beyanatı

Ingiliz Başvekili Italya, taahhüdlerine sadık kalacağına bizi temin etti diyor

Fransız Başvekiline göre kendisine gönderilen binlerce sadakat telgrafı, Italyan müddeiyatına beliğ bir cevab teşkil eder

Londra 6 — İtalyanın Tunus, Korsika ve Nis üzerinde ileri sürdüğü müddeiyat dün akşam Avam Kamarasında mevzuu bahsedilmiş ve İngiliz Başvekili B. Çambörlayn muhtelif mebuslar tarafından bu mesele hakkında sorulan suallere cevab vererek demiştir ki:

— İngiliz - İtalyan itilâfında Fransaya karşı taahhüdlerimizi bozacak hiç bir şey yoktur. Bilâkis bu anlaşma, Akdenizde statükonun muhafazasını âmirdir. İtilâfta Tunus ile Korsika hakkında hiç bir kayıd bulunmamakla beraber, itilâfnamenin zeyli Akdeniz statükosunda her hangi bir tebeddül vukuunu menediyor. (Şiddetli alkışlar).

İtalyan meclisinde yapılan tezahürat üzerine Romadaki sefirimize İtalya hükûmeti nezdinde bir teşebbüs yapması ve bu gibi tezahürlerin önüne geçilmezse dört büyük devlet arasındaki elbirliğine katî bir darbe indirilmiş olacağını bildirmesi için talimat verdim.

Kont Ciano bu teşebbüsümüze İtalyan hükûmetinin bu tezahürle alâkadar olmadığını ve taahhüdlerine riayet etmek niyetinde bulunduğu cevabını verdi.»

Bunun üzerine bir mebus B. Çambörleyne, bugünkü ahval ve şerait altında İtalyada ânî ve ihtiyarî bir nümayiş yapılacağına inanıp inanmadığını sormuş. B. Çambörleyn bu suale şu cevabı vermiştir:

— Biz Roma hükûmetinden teminat aldık ve bu teminatı kabul ettik.

Ayni mebus bugün İtalyada ânî ve ihtiyarî nümayişler yapılmıyacağını yazan gazeteleri okuyup okumadığını Başvekilden tekrar sormuştur. Başvekil bu suale cevab vermediği gibi Fransa, İtalyanın bir tecavüzüne uğradığı takdirde İngilterenin Fransızlara yardım edip etmiyeceği sualini de cevabsız bırakmıştır.

B. Daladier'nin beyanatı

Paris 6 — Fransız Başvekili B. Daladier İtalyan meclisinde yapılmış olan tezahürattan bahsederken demiştir ki:

«— Tunusla Korsikadan aldığım binlerce sadakat telgrafı, bu tezahürlere en iyi bir cevab teşkil eder. Roma sefirimiz, Kont Cianoyu ziyaret ederek bu tezahürleri protesto etmiş ve kendisinden izahat istemiştir. Kont Ciano, İtalya hükûmetinin bu tezahürler ile alâkası bulunmadığını temin etti.»

B. Daladier Korsika ve Tunus halkına, vekar ve itidallerini muhafaza etmelerini tavsiye etmekle beyanatını bitirmiştir.

Fon Ribbentrop Parise hareket etti

Fransız gazeteleri, Alman nazırının seyahatini memnuniyetle karşılıyorlar

Berlin 6 — Alman Hariciye Nazırı Fon Ribbentrop, Fransız - Alman ademi tecavüz beyannamesini imzalamak için dün akşam trenle Parise hareket etmiştir.

Paris 5 (A.A.) — Gazeteler, Alman Hariciye Nazırı Von Ribbentropun yarın Parise yapacağı ziyareti hararetle mevzuubahis ederek, umumiyet itibarile bu ziyaretten Fransız - Alman münasebetlerinin iyileşmesini ve Avrupa sulhunun kuvvetlemesini beklemektedir.

Ere Nouvelle gazetesi, bu ziyaretin gerek Fransa için, gerek Almanya için ve gerek sulh için mesud bir hadise olduğunu yazıyor.

Jour gazetesi, Fransanın bugünkü vaziyette Roma ile olmaktan ziyade Almanya ile anlaşabileceğini kaydediyor.

Excelsior gazetesi de, her iki tarafın biribirine karşı kurmuş oldukları geçilmez Maginot ve Siegfried müstahkem hatlarının bu suretle düşmanlık mahiyetlerini kaybedeceklerini yazıyor.

Ziyafet davetnameleri

Paris 5 (A.A.) — Reuter ajansı muhabirinden:

Alman sefareti, çarşamba günü B. Von Ribbetrop şerefine verilecek ziyafete aid davetnameleri almanca lisanile yazmak suretile diplomasi hayatında bir emsal ihdas etmiştir. Şimdiye kadar bu kabil davetnameler, sefirin bulunduğu memleket lisanile kaleme alınmakta idi.

Büyük Millet Meclisinin dünkü içtimaı

Ankara 5 (A.A.) — B. M. Meclisi bugün B. Refet Canıtezin başkanlığında toplanmış ve memurin kanunu muvakkat encümenile vilâyetler hususî idareleri tedkik encümenine ve avcılık kanununa ek kanun lâyihasını tedkika memur encümene seçilecek âzayı ayırdıktan sonra içtimaa nihayet vermiştir.

Meclis çarşamba günü toplanacaktır.

Balkan genel kurmay başkanları

Toplantı bir ziyafetle nihayete erdi

Atina 5 (A.A.) — Balkan antantı devletleri genel Kurmay başkanları konferansı nihayete ermiştir.

Harbiye müsteşarı general Papadimas, bu akşam genel Kurmay başkanları şerefine askerî klübde büyük bir kabul resmi tertib etmiş ve bu kabul resminde velihad naip prens Paul, Başvekil Metaksas ve hükûmet azası da hazır bulunmuştur.

Japon - Çin sulh müzakereleri

Hong Kong 5 (A.A.) — İnanılır bir menbadan verilen malûmata göre, Çin barış partisi delegesi Tsenztsong Ming'in İngiliz kolonisine muvasalatı üzerine Çin ile Japonya arasında barış müzakereleri başlamıştır. Tahsilini Fransada yapan Ming, Demiryolları nazır muavinliği etmiştir. Bu müzakerelerin Çin barış partisinin mareşal Çan Kay Şekin istifasını temin için sarfettiği gayretlerle münasebattar olduğu bildirilmektedir.

Altı ayda 57,000 Çinli ölmüş

Tokyo 5 (A.A.) — Şimal Çininde beş aydanberi devam eden temizleme hareketi sona ermiştir. Tokyoda neşredilen resmî rakamlara göre, bu mücadele esnasında 57 bin Çin asker ve gönüllü ölmüş ve 3000 Çinli esir alınmıştır.

Müthiş bir yangın

Şungking 5 (A.A.) — Şanghayda Rusca intişar eden bir gazetenin bildirdiğine göre, Japonların elinde bulunan Mukden askerî fabrikalarında yangın çıkmış ve binaların büyük bir kısmı harab olmuştur. Yangının sebebi henüz anlaşılmamıştır. Yangın esnasında 53 tayyare, 6700 havan topu, 500 bin fişek mahvolmuştur.

Etibank umum müdürü memlekete dönüyor

Ankara 5 (Telefonla) — Sanayicilerle temas etmek üzere Londraya gitmiş olan Etibank umum müdürü B. İlhami Nafiz temaslarını bitirerek Londradan ayrılmıştır.

Paris, Berlin, Viyana ve Peşteye uğrayarak kânunuevvelin 10 unda İstanbula gelecek, 12 sinde burada bulunacaktır.

İsmet İnönünün hitabesi mekteplere dağıtılacak

Reisicümhur İsmet İnönünün Reisicümhurluğa intihabını müteakib halka hitaben neşrettikleri beyanname bastırılmış ve Maarif müdürlüğüne gönderilmiştir.

Maarif müdürlüğü bu beyannameyi büyük birer lâvha halinde mekteplere dağıtarak astıracaktır.

Mahrukat kanunu

Maden kömürü yakmağa mecbur tutulacak mıntakalar tesbit ediliyor

Ankara 5 (Telefonla) — Mahrukat kanunu mucibince maden kömürü yakılacak yerleri tesbil etmek üzere Etibank tarafından Karadeniz ve Akdeniz havalisile, orta Anadoluya mütehassıslar gönderilmiştir. Bu mütehassıslarca tesbit edilecek mıntakalar İktısat Vekâletinin tetkikinden geçtikten sonra ilân olunacaktır.

Etibank ucuz maden kömürü tipi bulmak, ve sobalar yaptırıp memleketin her tarafında satmak üzere tetkik ve temaslara başlamıştır. Gelecek kış mevsiminden evvel mahrukat kanununun her yerde tatbikine geçilmiş olacaktır.

Galatada bir cerh

Bir şoför muavini, aşk rakibini bıcakla yaraladı

Foti isminde bir şoför muavinile arkadaşı Ali Osman Neclâ adında bir kız sevmektedirler. Ali Osman dün akşam Galatada Necati bey caddesinden geçerken Neclâya raslamış ve bir kaç adım geriden Fotinin genç kızı takip etmekte olduğunu görmüştür.

Ali Osman Fotinin yanına gitmiş, koluna girmiş ve kendisile görüşmek istediğini söylemiştir. İki genç bir az ilerideki Karaoğlan sokağına girmişler, bu esnada Ali Osman bıçağını çekerek rasgele Fotiye vurmuştur. Çocuğun feryadını duyanlar imdada koşmuşlar, mütecaviz yakalanarak tahkikata başlanmıştır.

Korent kanalı bir ay kapalı

Atina 5 (A.A.) — Korent kanalı şirketi, şiddetli yağmurlar dolayısile hasıl olan bozukluklardan, Korent kanalının seyrüseferinin bir ay müddetle kapalı kalacağını bildirmiştir.

Almanyada Yahudiler aleyhinde yeni tedbirler

Yahudilerin radyo ve telefon sahibi olmaları da yasak edilecek

Berlin 5 (A.A.) — Reuter ajansı bildiriyor:

Bir çok Alman şehirlerinin Berlinin gittiği yola giderek yahudilerin sokaklarda dolaşmalarını çok şiddetli tahdidata tâbi tutacakları tahmin edilmektedir. Bu işi yapacak olan ilk şehrin Viyana olacağı zannediliyor. Zira Viyanada pek çok yahudi vardır. Frankfurt, Hamburg, Kolonya ve Cassel'de de birçok yahudi kolonileri vardır, fakat bu şehirlerde yahudi mahalleleri vücuda getirilmesi Berlin ve Viyanada olduğu gibi müşkilâta maruz bulunmamaktadır.

Yahudilerin az miktarda bulundukları yerlerde sokaklarda gezmelerinin tahdidata tâbi tutulmaması muhtemeldir. Maamafih, kahve, tiyatro, sinema gibi umumî yerlere girmeleri menolunacaktır. Bundan başka yahudilerin radyo ve telefona sahibi olmaları da menedilecektir.

Müfrit naziler, trenlerde ve tramvaylarda yahudiler için ayrı kompartımanlar vücuda getirilmesini istemektedirler.

Yahudilerin emlâki

Berlin 5 (A.A.) — Ekonomi Nazırı doktor Funk, ekonomik hayatın, emlâk ve erazinin ve millî gelirlerin bütün diğer şubelerinin yahudilerden tamamile kurtarılması hakkında bir emirname neşretmiştir.

Bu emirname mucibince, yüksek idarî makamlar, yahudileri kendi müesseselerini veyahut gayrımenkullerini tasfiye etmeğe davet edecektir. Bu malların muvakkat surette idaresi için tröstler tesis olunacaktır. Yahudiler, halen ellerinde bulunan bütün kıymetli evrakı, esham ve tahvilâtı mecburî surette depo edeceklerdir.

İtalyada Yahudiler Arî hizmetçi kullanamıyacaklar

Roma 5 (A.A.) — Irkın müdafaasına müteallik olan kararnamenin yahudilerin arî ırka mensup hizmetçi kullanmalarını meneden maddesi, dün İtalyanın her tarafında meriyet mevkiine girmiştir.

Yalnız muhtelit aileler yani karı kocadan biri arî ırktan ve diğeri yadi olan aileler, zabıta tarafından takdir edilecek hususî bazı hallerde arî ırka mensub hizmetçi bulundurabileceklerdir.

Bükreşte bir cinayet

Demir muhafızlar, bir miralayı sokak ortasında öldürdüler

Bükreş 6 — Ordu erkânından miralay Kristesko, bugün sokakta, demir muhafız teşkilâtına mensub iki suikadsci tarafından öldürülmüştür. Katillerden biri kaçmış, diğeri yakalanmıştır. Cinayet, büyük bir heyecan uyandırmıştır. Demir muhafızlar, maktule iki hafta evvel bir mektub göndererek idama mahkûmiyetini bildirmişlerdi.

Daladier'nin mevkii güçleşmiş

Paris 5 (A.A.) — B. Daladier'nin vaziyeti kabinede iki azası bulunan sosyalist birliği fırkasının kararları yüzünden daha ziyade müşkülleşmiştir. Filvaki bu fırka, gayri kanunî grevi teessüfe şayan bulmakla beraber kararnameler ve sosyalistlerle komünistleri hariç bırakacak yeni bir parlâmento ekseriyeti teşkili aleyhinde ve bir selâmeti umumiye kabinesi vücuda getirilmesi lehinde karar vermiştir.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Ne fark!

Bugünkü nüshamızın iç sayfalarında Yürük Çelebi imzasile yazılan tarihi yazıda eski edib ve diplomat Sadullah paşadan bahsediliyor. Kendisinin kaleminden çıkma satırları okuyanlar, ne lâtif bir anlatma kudretinde olduğunu göreceklerdir.

Berlin sefaretine gitmek üzere yola çıkan bu u menkıbesini hikâye etmiş:

«Vapura bindiğim sırada, hizmetkârlarımdan birinin haline öyle hayret ettim ki, manzara aklımdan çıkmaz. Ben mabeyne gitmiş; eşyamı tertibe soksun diye bir uşağımı kendimden evvel yollamıştım. Bir iki saat sonra vapura gelince ne göreyim? Herif, setresinin üstüne, kırmızı kaytanla bir pala asmış... Belinde kocaman bir Karadağ rovolveri... Hemen azarladım:

«— Nedir bu? - dedim.

«— Başka türlü yola çıkılır mı? - diye şaştı.

«— Bu, senin bildiğin seyahatlerden değil... Çıkar palayı da, tabancayı da...

«Herif gûya Anadoluda dolaşacakmış gibi bir silâhlanmıştı ki...»

***

Allah rahmet eylesin Sadullah paşaya... Mezarından kalksa da bir Avrupanın şu haline, bir de Türkiyeninkine baksaydı, ne diyecekti acaba?... Dünyanın birçok «medenî» şehirlerinde daha bugünden, palasız tabancasız gezilemez vaziyetler var... Surî bir sükûn içinde olanlarında da heran çarpışma tehlikeleri... Yalnız harp darp bakımından değil, şahsî vaziyetler cihetinden de emniyetsizlik... Garbın en müterakki memleketlerinde gangsterlik... Ötekilerde, derece derece eşkiyalıklar ki, gazetelerin hergünkü sermayesi...

Zavallı Sadullah paşa... Onun devrinde, itibarımız o kadar düşkünmüş ki - yine bahsettiğim yazıda okuyacağınız gibi - Osmanlı sefiri, balolarda, cüzzamlı gibi, tek başına kalırmış... Paşa, o hüzünlü hava ortasında yaşayamamış. İstanbula dönmek müsaadesini mütemadiyen reddetmeleri üzerine, dayanamamış, hayatına nihayet vermiş...

Adamcağız aklına getirebilir miydi ki, şayet yüz yaşına kadar yaşayabilseydi (1838 de doğmuş, 1890 da ölmüştür) bütün dünyada en itibarlı, en emin vatanın ve vatandaşın Türkiye olduğunu görebilirdi.

Ve uşağına:

— Deli misin sen?... O tabancalara ne lüzum var?... Çıkar cebinden!... Hatta bavuluna bile alma... Zira, Avrupaya, Amerikaya değil, Anadoluya gidiyoruz.. Türkiye içinde seyahat edeceğiz... - diyebilirdi... ,

(Vâ-Nû)

NOT:

Uyanış (eski Serveti Fünun sahibi ve saylav Ahmed İhsan Tokgöz, «manevî sağlamlık, ahlâk resaneti ve hilei şer'iyesiz iş» hakkında yazdığım bir fıkrayı esas alarak ve fikirlerime iştirâk ederek ismi geçen mecmuada, şahsım hakkında cemilekâr sözlerle bir başmakale yazmış. Üstada, teşekkür ederim. V. N.

Üç sarhoş yakalandı

Beyoğlunda Ali ve Kâmil, Unkapanında Salâhaddin isimlerindeki şahıslar evvelki gece son derece sarhoş olarak umumun istirahatini selbedecek şekilde sokaklarda dolaştıklarından polisçe yakalanmış ve mahkemeye verilmişlerdir.

ŞEHİR HABERLERİ

Sıkı teftiş

Yeni Vali buna çok ehemmiyet veriyor

Kendisini yakından tanıyanlardan aldığımız malûmata göre yeni valimiz B. Lûtfi Kırdar teftiş ve mürakabeye fazla ehemmiyet vermektedir. Kendisi Manisada vali bulunduğu zaman sabahları gayet erkenden kalkarak her gün bir müesseseyi, şehrin bir yerini ziyaret ve teftiş ettikten sonra resmî mesaisi saati olan 9 da vazifesi başına gelmeği mutad edinmişti.

Haber aldığımıza göre doktor Lûtfi Kırdar, İstanbulda da aynı usule riayet edecektir. Nitekim, dün sabah henüz vilâyetteki makamına gelmeden Düşkünlerevine (Darülâcezeye) gitmesi, teftiş ve mürakabe işine ne kadar ehemmiyet verdiğini daha ilk günden göstermiştir.

Vali doktor Lûtfi Kırdar, bu ziyaretinde müessese müdürü B. Cemili vazifesi başında bulmamıştır. B. Lûtfi Kırdar, vazife saati başladığı halde müdürün işi başında bulunmaması sebebini tahkik ettirmektedir.

Diğer taraftan aldığımız malûmata göre kanunî müddetini dolduran B. Cemil tekaüde sevkedilecektir.

Kadın yüzünden

Ağır ceza mahkemesi bir yaralama davasına başladı

Fayzi adında birini öldürmek maksadile bıçakla göğsünün muhtelif yerlerinden yaralamaktan maznun Nuri ve Mithat adlarında iki kişinin muhakemesine dün ağırceza mahkemesinde başlanmıştır.

İddiaya nazaran, bunlardan Mithatın karısı Samiye son zamanlarda Feyzi ile konuşmağa başlamış, bundan hiddetlenen Mithat, amcasının oğlu Nuriye altmış lira vererek bir şişe de rakı içirmiş ve Feyziyi öldürmesini söylemiştir. Nuri de bu teklifi kabul ederek Feyziyi bıçakla vurmuş, fakat öldürememiştir. Nuri suçu inkâr etmiştir. Mithat da bu işle alâkadar olmadığını ve Nuriyi teşvik etmediğini ileri sürmüştür.

Bundan sonra Mithatın karısı Samiye şahit olarak dinlenmiştir. Samiye ifadesinde:

— Ben kocam Mithattan boşandım. Feyzi akrabam olduğu için kendisile ötedenberi konuşurdum. Altıncı hukuk mahkemesinde kocam aleyhine açtığım davada Feyzi şahitlik yaptığı için kocam Mithat hiddetlendi ve amcazadesi Nuri vasıtasile Feyziyi öldürmek maksadile vurdurdu.

Dedi. Maznunlar bu ifadeyi reddettiler. Diğer şahitlerin celbi için muhakeme başka güne bırakıldı.

Üniversite kimya enstitüsü

Üniversitede bir kimya enstitüsü yapılması kararlaştırılmıştı. Fakat bu işe ayrılan tahsisat üniversitenin başka bir ihtiyacına sarfedildiğinden yeni kimya enstitüsünün inşasına imkân bulunamamıştır.

Bu vaziyet karşısında kimya enstitüsü için bu sene de Yerebatandaki eski bina kiralanmıştır.

Karilerimizin mektupları

Tramvay ve otobüs duraklarında barınaklar

Dünkü nüshanızda, bir muharririniz, İstanbulun müstakbel modern caddeleri için üstü kapalı yaya kaldırımları temenni ediyordu. «İnşallah o da olur!» diyelim... Fakat şimdiden ihtiyacını birinci derecede hissettiren bir şey var: Her tramvay durak yerinde bir barınak olması lâzımdır. Şimdiki vaziyette, civarda bir dükkân saçağı varsa, ne âlâ! İnsan sığınıyor... Lâkin yoksa, yağmur altında kalarak hastalanıyor. İlk işlerden biri, tramvay ve otobüs işletenlere bu sığınakları yaptırmaktır. Her halde güç ve bahalı olmasa gerek...

Bazı bilet gişeleri önünde de barınak yoktur.

Bir çocuk kaynar su ile haşlandı

Yapılan tedaviye rağmen hastanede öldü

Kasımpaşada oturan B. Ahmedin iki yaşındaki oğlu Salâhaddin, mangal üstündeki yemek tenceresini devirmiş, üzerine dökülen kaynar su ile muhtelif yerlerinden haşlandığı cihetle ailesi tarafından Çocuk hastanesine yatırılmıştır.

Etfal hastanesinde yapılan bütün tedavilere rağmen çocuğu kurtarmak kabil olamamıştır. Hastane idaresi, keyfiyetten zabıtayı haberdar etmiş, bunun üzerine yavrunun uğradığı feci kaza hakkında tahkikata girişilmiştir.

Dün aynı şekilde ikinci bir kaza daha olmuştur. Nişantaşında oturan Maryam isminde bir kadın, iki çocuğunu odada bırakarak kendisi iş yapmak üzere avluya gitmiştir. Maryam burada meşgul olduğu bir sırada çocuklardan iki yaşındaki Mirtad ateş dolu mangalı devirerek müteaddid yerlerinden yanmıştır.

Maryam, vakadan zabıtayı haberdar etmiş, çocuk ağır yaralı bir halde Etfal hastanesine kaldırılmıştır.

Tıb fakültesi mezunları içinde parlak diploma alanlar asistan olarak çalışacaklar

Tıb fakültesini devlet hesabına ikmal edenler, Sıhhiye Vekâleti tarafından muayyen bir müddet için muayyen bir hizmete tâbi tutuluyorlardı. Aldığımız malûmata göre, fakülte mezunları içinde parlak derecede diploma alan gençlerin zekâ ve kabiliyetleri nisbetinde kendilerinden ileride elde edilecek istifadenin temini için bu hizmet mecburiyetlerinin vilâyetlerde bir sıhhiye vazifesinde değil, fakültede asistan suretile çalıştırılmaları kararlaştırılmıştır.

Şirketi Hayriye kış tarifesinin tatbikine başladı

Şirketi Hayriye kış tarifesinin tatbikine dünden itibaren başlamıştır.

Bekâr esnaf

Barınmaevi için bir bina aranıyor

Bekâr esnaf için birleşik esnaf cemiyetlerince barınmaevi teşkil edilmesi kararlaştırılmıştı. Han köşelerinde yatıp kalkan esnafın hayatını bir dereceye kadar tanzim etmek bakımından bu yerinde kararın derhal tatbikine geçilmiştir.

Şimdilik bir bina kiralanacaktır. Yüz yatak istiab edecek büyüklükte olması istenilen bu binayı aramak üzere bir heyet teşkil edilmiştir. Münasib bir bina bulunur bulunmaz derhal kiralanacak ve ayda 7,5 lira mukabilinde bekâr esnafa yatak verilecektir. Bu 7,5 lira ile esnaf ayni zamanda sabah kahvaltısından ve akşam yemeğinden istifade edecektir. Binada mutlaka akar su tertibatı bulundurulacaktır.

Tutum haftası hazırlığı

Her sene kânunuevvel ayında yapılan tutum haftası bu sene de önümüzdeki hafta içinde yapılacaktır. Bu hususta bir program hazırlanacaktır. Tutum haftasında mekteplerde yemiş yenecek, tasarruf fikri etrafında konferanslar verilecektir. Ancak bu sene müsamere gibi eğlenceler yapılmıyacaktır.

Otomobil hırsızı

Cürmünü itiraf etti, tevkifine karar verildi

Bir kaç gün evvel Eminönü kaymakamlığı binasının önünden Misak adında birine aid bir otomobil çalınmış, bilâhara Fatih civarında bulunmuş ve zabıta bu otomobili çalan Kemal adında birini yakalamıştı.

Maznun Kemal dün adliyeye verilerek Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde sorguya çekilmiştir. Kemal ifadesinde cürmünü itiraf ederek:

— Otomobili ben çalıp Fatihe getirdim. Orada lâstikleri söküp sattım.

Demiştir. Kemal tevkif edilerek tevkifhaneye gönderilmiştir.

Yeni sebze hâli paviyonu yakında açılacak

Bir müddettenberi inşa edilmekte olan sebze hâli paviyonu - bazı teferruat müstesna olarak - bitmiştir. Bu bina Belediyeye 77 bin liraya mal olmuştur.

Yeni paviyon yakında açılacaktır. Bundan başka sahilden çıkarılarak paviyona nakledilecek mallar için rıhtımda bir rampa inşa edilecektir. Yeni sebze hâli paviyonu açılınca şimdiye kadar gelişigüzel ve çok iptidaî surette yapılan sebze satışı mazbut bir hale sokulacaktır.

Hâle gidecek dahili yolların yedi bin liradan ibaret olan keşif bedeli de yapılmıştır. Yakında bu yollar da münakasaya çıkarılarak bir müteahhide ihale edilecektir.

İSTANBUL HAYATI

Sabah faslı olmasa !..

Gazinoda yanyana masalarda oturuyorlardı. Birkaç kadeh boşalttıktan sonra aralarında ahbaplık başladı. Bir müddet içkinin aleyhinde bulundular. Şişeler tazelendikten sonra fikirler de değişti; rakının meziyetlerini saymağa başladılar:

— Ne de olsa, şu melun iyi şeydir vesselâm. Hani dünyada hiç değilse insana neşeli bir kaç gün geçirtir.

— Eveeet. Öyledir. Akşama kadar çalışıp yorulduktan sonra biraz kafa dinlendirmek, neşelenmek lâzım.

— Elbette bayım, elbette. Hele bizim fakirhane gibi bir yerde içilirse tadına doyum olmaz.

— Estağfurullah bayım, devlethane ne tarafta?

— Samatyada... Samatyada amma, bir görmelisin. Pencereden şöyle bir başını uzattın mı, deniz ayaklarının altına serilir. Hele vapurların, donanma alayları gibi geçişleri pek ömürdür. İnsan iki kilo içse az gelir.

Kadehleri biribirine vurarak içdikten sonra öteki sordu:

— A bayım. Madem ki öyle güzel bir evin varmış, niçin meyhanede içiyorsun?

Karşıdaki kaşlarını çattı. Derin derin içini çekrek bir kadeh daha içti ve homurdandı:

— İşte orasını sorma. Ev güzel amma, dışı seni yakar, içi beni. İçmek değil, eve şişe sokmak bile imkânsız. Bizim Dahiliye nazırı biraz asabîcedir. İçerken başıma kıyametleri koparır, burnumdan getirir.

Göğüs geçirerek üst üste iki kadeh daha yuvarladıktan sonra ahbabının kulağına doğru uzandı:

— Seni yabancı yerine koyacak değilim ya. İşin iç yüzünü anlatayım: Bazen biribirimize gireriz, işte, gerisini sen anlıyıver artık. Bunun için saray gibi evi bırakıp meyhanelerde içiyorum.

— Demek dışarıda içtiğin zaman kızmıyor?

— Kızmaz olur mu bayım? Küplere biniyor amma, dışarıda içip de eve gittiğim zaman karşımda ağzını açamıyor. Velâkiiiin...

Bir kadeh daha yuvarladı:

— Velâkin, sabah faslı olmasa... Yataktan kalkar kalmaz kızılca kıyamet kopuyor. Fakat, ne olursa olsun, ben de rakıcağızını içiyorum ya.

Cemal Refik

Hapishanede üç kişi arasında kavga

Adam öldürmek suçlarından on beşer sene hapse mahkûm olarak hapishanede bulunan Hayri ve Hüseyin adlarında iki kişi, başka bir suçtan dolayı iki sene mahkûm bulunan Cafer adında biri ile kavga etmişlerdir. Kavgada Cafer Hayriyi ve Hüseyini muhtelif yerlerinden yaralamıştır.

Yapılan tahkikatta kavganın bir alacak yüzünden çıktığı anlaşılmıştır. Caferin suç âleti olan çakı da bulunmuştur. Dördüncü sorgu hâkimliği tahkikata girişmiştir.

Toprak mahsulleri ofisi merkezi çalışmağa başlıyor

Toprak mahsulleri ofisi merkez teşkilâtı bir haftaya kadar Ankarada faaliyete geçecektir. Merkez teşkilâtının faaliyete geçmesi hazırlıkları bitirilmiş gibidir. Umum müdür B. Hamza Osman yakında Ankaraya giderek merkez teşkilâtı için tedkik ve temaslarda bulunacaktır.

Bay Amca berberde !..

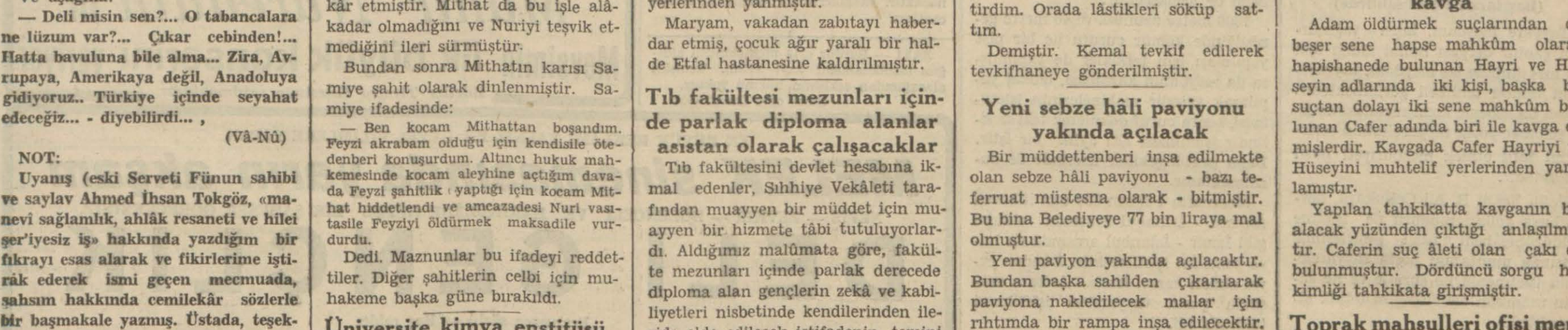

— Zatıâlinizi pek alâkadar etmez amma, saç modası gene değişiyor bay Amca ...

... Zaten mazrufuna uymak için olsa gerek, kadın başına ait hangi moda vardır ki gün aşırı değişmesin?...

... Fakat bu seferki değişmenin içinde erkekler de var: Oxford'da kızlar saçlarını kesiyor, erkekler uzatıyorlarmış...

... Yani pek yakında lüle lüle saçlarını omuzlarına dökerek Beyoğlunda dolaşan baylarla başları sıfır numara traşlı bayanlar göreceğiz!...

B. A. — Bu bâzîcede gene kadınlar yandı! ...

— Sebep?...

B. A. — Erkeklerle bir olmak için az mı çırpındılar! ...

B. Lütfi Kırdar dün Vilâyette, Partide ve Belediyede çalıştı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Bu esnada nezdine davet ettiği vilâyet Nafia müdürü B. Bedriden Nafia işleri hakkında izahat aldı.

Vail B. Lütfi Kırdar saat on üçe kadar vilâyette meşgul olduktan sonra yemek için otele gitmiş, otelden çıktıktan sonra Halk Parti vilâyet merkezine gelmiş, Parti idare heyeti âzasının, kaza başkanlarının ziyaret ve tebriklerini kabul ederek Parti işleri etrafında lâzım gelen izahatı almıştır. Bir saat kadar Parti merkezinde meşgul olan yeni Parti başkanı B. Lütfi Kırdar buradan çıkarak saat 15 de Belediyeye gelmiştir.

Belediyede

B. Lütfi Kırdar Belediyedeki makamına gidince ilk önce Belediye reis muavinleri B. Ekrem ve B. Raufun ziyaret ve tebriklerini kabul etmiştir. Bundan sonra sıra ile başta mektupçu B. Necati olmak üzere yazı işleri müdürlüğü teşkilâtı memurları, fen işleri müdürü B. Hüsnü olduğu halde fen heyeti müdürleri, sıhhiye müdürü Osman Said olduğu halde Belediye sıhhiye müesseseleri ve hastaneleri müdür ve şefleri, muhasebeci Kemalin riyaseti altında muhasebe erkânı, teftiş heyeti, iktisad müdürü Asım Süreyya tarafından iktisad müdürlüğü erkânı ve Belediyenin diğer şube müdürleri ve muavinleri yeni Belediye reisine birer birer takdim edilmişlerdir.

Reis muavini B. Ekrem, umumî vilâyet meclisi daimî âzasını B. Lütfi Kırdara takdim etmiştir.

Bu sırada İstanbul kumandanı general Halis Bıyıktay Belediyeye gelerek Dr. Lütfi Kırdarı ziyaretle yeni memuriyetini tebrik etmiştir. İstanbul kumandanının tebrikinden sonra başta rektör B. Cemil Bilsel olduğu halde Üniversite dekanları toplu bir halde yeni valiyi ziyaret ederek tebrikâtta bulunmuşlardır.

Saat on yediye kadar tebrikâtı kabul eden Dr. B. Lütfi Kırdar Belediye fen işleri müdürü B. Hüsnüyü, hukuk işleri müdürü B. Muhlisi, muhasebe müdürü B. Kemali nezdine kabul ederek kendi şubelerine tealluk eden işler etrafında bazı izahat almıştır.

Saat 16 ya doğru sabık vali B. Muhiddin Üstündağ Belediyeye gelerek Dr. B. Lütfi Kırdarı ziyaret etmiş ve Belediye reislik makamına aid kasanın anahtarlarını halefine vermiştir. Yeni Vali ve Belediye reisine gerek vilâyet, gerek Belediye teşkilâtında çalışan müdür ve memurların sanat, memuriyet ve isimlerini gösteren birer cedvel takdim edilmiştir.

Yeni Valimiz bazı eski dostlarının da tebriklerini kabul etmiştir. Hususî surette ziyaret edenler arasında eski Dahiliye Nazırı avukat B. Mustafa Arif de vardır.

B. Muhiddin Üstündağın veda tamimi

Sabık Vali B. Muhiddin Üstündağ vazifesinden ayrılması münasebetile şu veda tamimini yapmıştır:

İstanbul Vilâyeti ve Belediyesine mensup mesai arkadaşlarıma

Değerli arkadaşlarım;

On üç yıl Belediyenin ve on seneyi mütecaviz Vilâyetin başında ifa etmiş olduğum çok mühim ve dağdağalı vazifeden ayrılırken hepinizden gördüğüm sürekli ve samimî yardımdan ve sevgiden dolayı size yüreğimin bütün açıklığıyle teşekkür etmek benim için bir borç olduğu kadar bir ihtiyaçtır.

Sizinle iş arkadaşlığı etmeden mahrum kaldığım zevki, memleketin en değerli, mümtaz idare ricalinden pek sayın doktor Lûtfi Kırdarın beni istihlâf etmiş olmasile telâfi ediyorum. Hayatta hepinize sürekli başarılar ve saadetler dilerim.

1/12/938

Muhittin Üstündağ

Otobüsçülerin bir müracaatı

Yeni Vali ve Belediye reisi B. Lütfi Kırdar dün Belediyede bulunduğu sırada otobüscülerden mürekkeb bir heyeti kabul etmiştir.

Bu heyet, yeni Valiyi tebrik ve kendisine muvaffakıyet temennî ettikten sonra evvelce otobüs işlettikleri halde ellerindeki ruhsatiyelerinin yedi ay evvel geri alınmasından dolayı şikâyette bulunmuşlardır, B. Lütfi Kırdar bu şikâyeti tedkik edeceğini ve kendilerine bir hafta sonra cevab vereceğini söylemiştir.

Ticaret odaları kongresi

Yakında Ankarada İktısad Vekilinin reisliğinde toplanacak

Ticaret odaları kongresi yakında Ankarada İktisad Vekili B. Şakir Kesebirin riyasetinde toplanacaktır. Kongrede Ticaret odalarının mesaileri ve bütçe vaziyetleri üzerinde esaslı görüşmeler yapılacaktır.

Diğer taraftan memlekette iktisadî teşkilâtı yeniden kuran kanun Meclisin bu devresinde müzakere edilecektir. Ticaret odasını lâğvederek yerlerine daha geniş teşkilâtla çalışmak üzere ve mahdud miktarda iktisad odaları kuran bu kanunun mevcut Ticaret odalarını çok yakından alâkadar ettiği cihetle Ankarada toplanacak olan odalar kongresinde müzakere mevzuu teşkil etmesi kuvvetli bir ihtimal dahilinde görülmektedir.

Emniyet müdürlüğü dördüncü şube müdürü

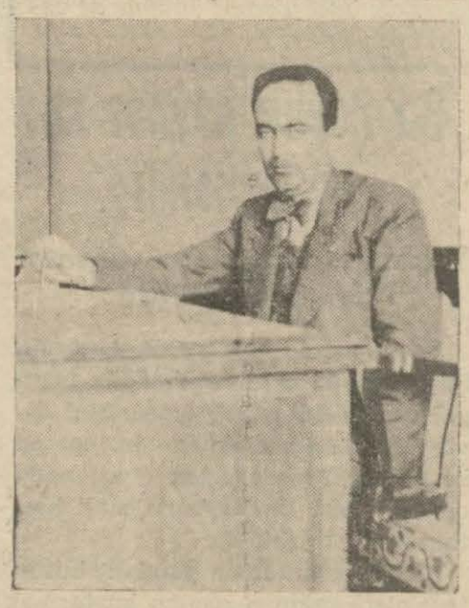

Manisa (Akşam) — Manisa Emniyet müdürü B. Taceddin Ortaç'ın İstanbu Emniyet müdürlüğü dördüncü şube müdürlüğüne tayin edildiğini yazmıştık. Yukarıdaki resimde B. Taceddin, Manisa Emniyet müdürlüğü makamında vazife başında görünüyor.

Kadıköy Halkevinde lisan dersleri

Kadıköy Halkevinden:

İtalyanca, Almanca, İngilizce, Fransızca lisan derslerine 10 birincikânunda başlanacaktır. İstekililerin iki fotografile müracaatları.

ZAYİ — Burdur orta mektebinden aldığım tasdiknamemi zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Ömer oğlu İsmail Gök

Mevlûdu şerif

Eski askerî mektebler ikinci nazırı general Ali Rıza Önol'un ruhuna ithaf edilmek üzere 8 kânunuevvel 938 perşembe günü öğle namazını müteakib Beyoğlu Ağacamiinde mevlûdü şerif okutulacağından ahbab ve akrabalarının ve merhumu sevenlerin sözü geçen gün ve saatte camii teşrif etmelerini rica eyleriz.

Kızları Fatma ve Rebia

ÖLÜM

İzmit eşrafından Ömer efendi kerimesi Aydınlı Hasan paşa gelini, binbaşılıktan mustâfa Mehmed Ali eşi bayan Evlâter bir senedir düçar olduğu hastalıktan kurtulamayarak 3/12/938 cumartesi günü Beylerbeyinde vefat etmiştir.

İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrosu
Tepebaşında Dram kısmı
10 Birinci kânundan itibaren
Vindsor'un Şen Kadınları
İstiklâl caddesinde
Komedi kısmı
10 Birinci Kânundan itibaren
Dama Çıkmış Bir Güzel

TURAN TİYATROSU
Sanatkâr Naşid, Cemal Sahir, okuyucu Semiha ve Mezey varyetesi
ŞEN MÜLÂZIM
Operet. 3 P. ★

TES
Taksimde (Bu gece)
(KAYNANAM)
Vodvil 3 perde.
Yazan: Mahmud Yesari
Yakında:
İNSAN MÂBUT ★

HALK OPERETİ
Halk opereti
İlk büyük operet
7 Çarşamba 9 da
« İÇİÇE »
Reji: Raşid Rıza, Müzik: Seyfeddin Sezai Asal, Yazan: Yusuf Sururi. T. 40335 ★

İlâhî kadın NORMA CHİRER'in
ROMEO JULİET
Şaheseri
İstanbulda son defa olarak
Bugün matinelerden itibaren
Sirkeci HALK
(Eski Kemal bey) Sinemasında
başlıyor

Bütün İstanbul halkı işte beklediğiniz gün geldi.
YARIN
matinelerden itibaren:
İpek stüdyosunda Türkçeleştirilen
938 - 939 senesinin yeni

TARZAN'ın
"İNTİKAMI„
Baş rolde: 936 olimpiyad dekatlen Şampiyonu GLEN MORRİS
ALKAZAR
Sinemasında başlıyor.

★ Fatih Halkevinden: Evimiz tiyatro şubesi 1938 - 1939 kış sezonu temsillerine 10 birinci kânun 938 cumartesi gününden itibaren başlıyacak ve her hafta cumartesi günleri saat 21 de ve pazar günleri saat 14,30 da olmak üzere temsillerine devam edecektir.

Bu temsillere gelmek istiyen yurddaşlar davetiyelerini her hafta salı gününden cuma günü akşamına kadar her gün saat 10 dan 21 e kadar Evimiz direktörlüğünden alabilirler.

★ Beşiktaş Halkevinden: Evimizde geçen senelerde olduğu gibi bu yıl da ingilizce, fransızca, Matematik ve Gometri kurslarına 15/12/938 tarihinden itibaren derslere başlanacaktır. Arzu edenlerin her gün Halkevi idare memurluğuna müracaat ederek isimlerini yazdırmaları lâzımdır.

Yeşilköyde hava limanı yapılacak

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Tayyare meydanı, kışın yağmurdan çamur deryası halini aldığı için kış mevsiminde bu meydana tayyarelerin inmesi tehlikeli görülmektedir. Zaten bu sebeple kışın memleketimizde yolcu ve posta tayyarelerinin seferlerini tatil etmek mecburiyeti hasıl olmaktadır.

Nafia Vekili B. Ali Çetinkaya, devlet hava yolları müdürü ile işletme müdürüne, belli başlı şehirlerimiz arasında muntazam posta tayyarelerinin işletmenin ne suretle ve ne zaman mümkün olabileceğini tetkik ettirmektedir.

Posta tayyareleri işletilmesi kararlaştırılan ve inşaat yapılan tayyare meydanları tesis edilen diğer büyük şehirlerimizde de lâzım gelen tetkikler yapıldıktan sonra bu hususta katî karar alınacaktır.

İzmir tayyare meydanında tayyarelerin inip havalanmasına müsait bir pist vücuda getirilmesi ötedenberi muvafık görülmüşse de bütçede kâfi tahsisat mevcut olmadığından inşası belki de gecikecektir.

1000 metre uzunluk ve 40 metre genişliğinde kömür curufu ile bir pist yapılması için tetkikler de yapılmışsa da meydanın kazılması, blokaj yapılarak silindir makinelerinin işletilmesi, sonra curuf dökülerek tekrar silindir işletilmesi altı aylık bir iştir. Daha pratik şekiller üzerinde de durulmaktadır.

Maamafih 1 Nisan 939 dan itibaren Ankara - İstanbul arasında olduğu gibi İzmir - İstanbul arasında da hava postaları işletilecektir. Bundan evvel alınan karar, İzmir - Ankara arasında posta tayyareleri işletilmesi tarzında idi.

Fakat bir ticaret şehri olan İzmirden İstanbula uçurulacak yolcu ve posta tayyarelerinin, daha fazla müşteri bulabileceği düşünülmüş, tayyarelerin İzmir - İstanbul arasında işletilmesi muvafık görülmüştür. İzmirden Ankaraya gitmek istiyen yolcular, İstanbula tayyare ile varınca orada uçuşa hazır bulunacak İstanbul - Ankara tayyaresile yollarına devam edebileceklerdir.

Avustralya 70 bin kişilik milis kuvveti teşkil edecek

Sidney 5 (A.A.) — Avustralya Başvekili Lyons, dün, radyo ile Avustralya halkına hitaben söylediği bir nutukta, yetmiş bin kişilik bir milis kuvvetinin teşkili plânına yardım etmesini halktan istemiştir.

Başvekil, milletin heran bir taarruza maruz bulunduğunu anlaması lâzımgeldiğini ehemmiyetle kaydeylemiştir.

Hitler manevralarda

Grulich 5 (A.A.) — B. Hitler yanında ordu başkumandanı general Brauchitsch ile diğer bazı generaller olduğu halde bugün Südet Silezyasında yapılan manevralarda hazır bulunmuştur.

Sirgorta şirketlerinin esham ve tahvilâtları

Ankara 5 (Telefonla) — Devlet şûrası umumî heyetinin kararına göre, sigorta şirketlerinin esham ve tahvilâtlarının temettülerinden ve bankalardaki mevduatlarının faizlerinden muamele vergisi alınmayacaktır.

Devlet şûrası teşkilât kanunu

Ankara 5 (A.A.) — Bütçe encümeni devlet şûrası teşkilâtı kanunu projesinin müzakeresini bitirdi. Encümen deavi umum heyetinde olduğu gibi, deavi dairelerine de mürafaa yapılabilmesi hakkında projeye bir fıkra ekledi.

Proje bugünlerde meclis umumî heyetinde müzakere edilecektir.

Bu akşam: FRANSIZ tiyatrosunda
Münir Nureddin'in
Mevsimin ilk büyük konserini veriyor
Biletler Tiyatro Gişesinde satılmaktadır.

EN BÜYÜK REKLÂMI YALNIZ EN GÜZEL FİLİMLERE YAPAN
MELEK sinemasında yarın akşam
NEFİS — ZEVKLİ — EĞLENCELİ VE HARİKULÂDE GÜZEL BİR ŞAHESER GÖRECEKSİNİZ.
DELİ GENÇLİK
Fransızca sözlü — Baş rolde:
ROBERT TAYLOR
MAUREEN O'SULLİVAN
LİONEL BARRYMORE
Numaralı biletler bugünden aldırılması rica olunur. Tel: 40868

Yarın akşam
SÜMER ve TAKSİM
Sinemalarında: Fransız sinemacılığının Şaheseri ve
DANIELLE DARRIEUX'un
JOHN LODER ile beraber çevirdiği en büyük filmi. PRENSES BİBESCO'nun meşhur romanı
KATIA
Şahane ve emsalsiz filminin ilk irasei münasebetile ŞEREF GALALARI verilecektir. Galalar için biletlerin her iki Sinema gişelerinden evvelden aldırılması rica olunur.

AYNAROZ KADISI
GÖRÜLMEMİŞ BİR MUVAFFAKİYETLE
SARAY ve İPEK sinemalarında devam ediyor

POLİTİKA

En yakın fırtına: Ukrayna!

Polonya mebusan meclisinde Ukrayna ekalliyeti mebuslarından biri, ırkdaşları için muhtariyet istemiş, kıyamet kopmuş.

En yakın istikbalde, Şark Avrupasında yeni fırtınalar çıkaracak olan mesele, hiç şüphesiz, Ukrayna meselesidir. Bu mesele nedir?

Ukrayna, Sovyet Rusyanın Avrupada, Polonyaya bitişik yeridir. Rusyanın en zengin ziraat merkezi olan bu havalide 30 milyon insan vardır. Bunlar, Ruslar gibi Slav ırkındandır, dilleri ruscadan az farklıdır. Fakat kendi milliyetlerine bağlı oldukları için, kendilerini Rus saymazlar.

Ukraynalılar bundan ibaret değildir. Bugünkü Polonya dahilinde beş milyon Ukraynalı yaşıyor. Bundan başka, Çekoslovakya hudutları dahilinde, Rütenya denilen ve şarka doğru tam Polonya cenubunda uzanan kısımda da 500 bin Ukraynalı vardır.

Bu suretle Ukrayna, bugün üçe bölünmüş vaziyettedir.

Çekoslovakya, geçen hâdiselerden sonra, Ukraynalılara tam bir muhtariyet verdi. Kendi hudutları cenubunda, yarım milyon Ukraynalının muhtariyeti Polonyanın işine gelmiyor. Zira, Polonyada kesif bir kitle halinde yaşıyan beş milyonluk muazzam ekalliyet de, daimî surette muhtariyet istiyor: Hem idarî, hem siyasî muhtariyet. Böyle büyük bir kitlenin muhtariyeti Polonyayı zayıf düşüreceği için Polonya buna razı olmuyor.

Fakat mesele bununla bitecek midir?

Vaktile tıpkı Polonya nasıl taksime uğramış ise, bugün de aynı şekilde üçe bölünmüş olan Ukrayna, bilhassa Polonya ve Çekoslovakya Ukraynaları birleşmek ve müstakil yaşamak istiyorlar. Eskiden himaye edenleri yoktu. Fakat şimdi, Çekoslovakyaya hâkim olan Almanya, Polonyayı cenuptan da sarmış vaziyettedir. Ekalliyetlerin hâmisi tavrını da takınan Hitler, yakında, Çekoslovakyadaki Ukraynalıların muhtariyetine Polonyadaki beş milyon Ukraynalının da iştirâki meselesini ortaya atacak, ve oradan, Rusyadaki Ukrayna ile de alâkadar olmaya çalışacaktır.

Bundan dolayı Polonya, Çekoslovakyanın bu kısmını ortadan kaldırıp Macarlarla birleşmek istiyordu. Hitlerin şiddetli müdahalesi üzerine Rusya ile anlaştı.

Her halde, ufukta en yakın fırtına olarak, bir Ukrayna meselesi var. Topun ağzında Polonya bulunuyor. Polonyadaki Ukrayna ekalliyeti muhtariyet alırsa, komşusu Çekoslovakya Ukraynası ile birleşecektir.

Almanyanın şarka doğru nüfuz politikasının en müsaid giriş kapısı budur. Polonyanın müttefiki olan Fransa, Avrupa şarkından elini çektiği için, artık bu dâvalara müdahale etmiyeceğini şimdiden ihsas ediyor. Bu suretle, ilk defa ciddî olarak Polonya ve Rusya, tek başlarına Almanya ile karşılaşacaklardır.

AKŞAM

DÜNYADA neler oldu neler oluyor?

Cefa içinde uzun yaşıyanlar

Con Klarans Anderson Pitsburgda öldü. Tam yüz yaşında idi. İlk defa Kaliforniyada altın arıyan kırk dokuz kişiden biri idi. Bu adamın hayatı hakikî bir romandır.

Ohio ile Kumberland arasında korsanlık etti. Serra Nevada'yı yaya geçti. Aç, susuz kaldı. Buz diyarlarında titredi, Afrika çöllerinde yandı. Ölümle karşı karşıya geldiği zamanlar: Ben yüz yaşına kadar yaşayacağım, dedi durdu.

Böyle bir dam da Kalküta'da yaşıyor. Adı Jak Roberdir. Yüz on beş yaşındadır. İşi gücü aslan ve kaplan avlamaktır. On beş yaşındanberi vahşi hayvan avcılığı ile geçiniyor, yani yüz senedenberi hayatını canavarlardan koruyor.

— Artık bu işi bırak!

Diyenlere kızıyor :

— Hayır diyor, yüz yirmi yaşıma gelince tekaüde çıkacağım.

Jak Rober üç kere evlenmiştir. Yirmi yedi çocuğu olmuştur.

Bonapartı seven artist

Pariste Pon - Nöf köprüsünde kral 4 üncü Hanrinin at üstünde büyük bir heykeli vardır. Bu heykelin bir yerinde de Napolyonun bir büstü olduğunu çok kişi bilmez.

İmparatorun sukutundan sonra Burbonlar Parise girince, Paris belediyesi, ihtilâlin yıktığı 4 üncü Hanrinin heykelini yeniden dikmeğe karar verdi.

Heykeli heykeltraş Kenel yapacaktı. Kenel müfrit Bonapart tarafdarı idi. Napolyona ve Napolyon rejimine âşıktı. 4 üncü Hanrinin at üstünde bir heykelini yaptı ve kralın sağ koluna da Napolyon Bonapartın bir büstünü kazıdı.

Bu büst bugün hâlâ mevcuddur.

Sahnede bayılan tenor

Bükreş operasında Vagner'in Mastersinger oparası oynanıyor... Tam operanın üçüncü perdesi başladığı esnada sahneye çıkan Romanyalı meşhur tenor Apostolesku'ya fenalık geliyor. Olduğu yere yıkılıyor.

Apostolesku'nun kalb sektesinden muztarib olduğu muayene neticesinde anlaşılıyor. Romanyalıların çok sevdiği bu tenor arkadaşlarından Atanasiu Bariton'un ölümüne çok üzülmüş ve bir müddet hasta yatmıştı. Doktorların ifadesine nazaran Apostolesku arkadaşının ölümü üzerine duyduğu şiddetli kederden kalb hastalağına yakalanmıştır.

Londraya yeniden "Kara dullar„ getirildi

Geçenlerde gazetemizin bu sütunlarında Londra hayvanat bahçesinde bulunan ve «Kara dul» denilen gayet zehirli örümceklerden bahsetmiştik. Soktuğu insanı öldüren bu örümcekler ayrı bir camekân içinde bulunduruluyordu. Bu camekânın önünde daima bir bekçi nöbet bekliyordu. Şayed bir harb çıkacak ve düşman tayyareleri Londraya hücum edecek olursa bu örümceklerin kaçıp kurtulmasına mâni olmak için bekçileri tarafından derhal öldürülecekti. Hattâ bunun için Avam kamarasında bazı mebuslar istizah yapmışlardı. Bu eylûlde harb tehlikesi patlak verince hayvanat bahçesindeki Kara dullar da hemen itlâf edilmişti. Çünkü onlar bir kere kaçıp örüyecek olurlarsa Londra halkı büyük bir tehlikeye maruz kalacaktı. Şimdi İngiliz gazetelerinde okuduğumuza göre öldürülen o Kara dullar yerine Londra hayvanat bahçesine Amerikadan yeniden Kara dullar getirilmiştir. Bunların da ömrü gelecek bir harb tehlikesine kadar devam edecektir.

Yumurta ihracatı arttı

Geçen ayın son haftasında İtalya ve Yunanistana yumurta ihracatı, bir evvelki haftaya nazaran kısmen artmıştır. İtalyaya 27251 liralık 817 sandık ve Yunanistana da 18406 liralık 651 sandık yumurta ihraç edilmiştir. Fiatlerde mühim değişiklik görülmemektedir.

30 teneke turşu çalmış!

Galatada Garib isminde bir sebzecinin yanında evvelce çıraklık eden Dimitri, evvelki gece bir aralık dükkâna girerek otuz teneke turşuyu çalıp kaçmış, bilâhare polis tarafından çalınmış turşularla birlikte yakalanmıştır. Zabıta, bu turşu hırsızını Beyoğlu ceza mahkemesine vermiştir.

Muhtelif milletlerin yemek tarzı vücudların inkişafı üzerinde büyük tesir yapıyor

Hindistanda bazı yerler halkı neden iri yarı, diğer bazı yerler halkı ise neden kısa boyludur? Bunu anlamak için uzun tecrübeler ve fareler üzerinde tedkikler yapılmış, çok mühim neticeler elde edilmiştir. Bu yazıda o neticelerden behsediliyor

Hindistanın Delhi şehrinden bildirildiğine göre İngilizlerin Hind tıp enstitüsü tarafından son zamanlarda yapılan tecrübeler neticesinde yediğimiz gıdaların vücudümüzün eşkâli ve endamı üzerinde çok müessir olduğu meydana çıkmıştır.

Hind tıp enstitüsü profesörlerinden bazıları, muhtelif Hind ırkları arasında görülen farkların gıdadan ileri geldiğini senelerdenberi iddia ediyorlardı. Sonra şimalî Hindistanda yaşıyan Sikh'lerden Part'lardan 1,80 boyunda kuvvetli insanlar yetişiyordu. İngilizlerin Hindistan ordusu bu milletlere mensup efrattan teşkil olunuyordu. Halbuki Madras'da yaşıyan Hindliler kısa boylu ve kuvvetsiz oluyorlardı.

Bununla beraber her iki ırk da zahiren ayni hayat şartları altında yaşıyorlardı. Ancak Madraslılar pirinç, kurutulmuş et ve çok baharat yiyorlardı. Sikh'ler ise bol yoğurt yiyorlar, et çok yemiyorlar, buna mukabil bol sebze ve dibekte dövülmüş buğdaydan mamul bir nevi ekmek yiyorlardı. Bu vaziyet karşısında bir mukayese imkânı düşünüldü. «Acaba her iki ırkın aldıkları gıda tarzları değiştirilirse vücud teşekkülleri de değişir mi?» suali varid oldu.

Bu sualin tecrübesini yapmak için ayni anadan doğma on iki beyaz fare alındı ve bunlar muhtelif kafeslere konuldu. Bu on iki fare «memleketler iaşe tarzı» na tâbi tutuldu. Birine «İngiliz fare» denildi ve ona beyaz ekmek, jambon, haşlanmış sığır eti, koyun eti, balık, sebze ve çay verildi. «Fransız fare» çok salçalı, çok garnitürlü etlerle ve ordövrlerle beslendi. «Japon fare»nin gıdası balık, pirinç ve arada sırada bir yengeçti. «Madraslı fare» ile «Sikh fare»de o memleketlerin gıda tarzlarına göre beslendi.

Bu tecrübeler çok enteresan neticeler verdi: «İngiliz fare» şişman ve yusyuvarlak bir fare oldu. Derisi sert ve tüyleri kalındı. Hayvan bir canlılık gösteriyordu. Kafesin içine sokulan parmağın üzerine hücum ediyor ve ısırıyordu. «Fransız fare» küçük ve zayıf kaldı. Tüyleri çok yumuşak ve ince idi. Bu fare ekserya, Fransız kadınlarında görüldüğü veçhile, asabiyet eserleri gösteriyordu. «Japon fare»ye gelince o da küçüktü, fakat çok canlı ve her hususta azımlıydı. «Sikh fare» İngiliz fare gibi büyük ve endamlı olmakla beraber daha munisti. Yalnız «Madraslı fare» olduğu gibi kalmış, hemen hiç büyümemişti. Bu fare de diğerleri gibi sıhhatliydi, fakat vücudü iyice inkişaf etmemişti. Bütün bu on iki fareye birden bakıldığı zaman onların bir anadan doğduğuna inanmak güç geliyordu.

Tıb âleminde yapılan tedkikat gıda meselesinin vücude olan tesirleri hakkında daha birçok pratik deliller meydana çıkarmıştır. Havayi'de yaşıyan insanlar evvelce Taro dedikleri bir nevi sebze yiyorlardı. Dişleri beyaz ve kuvvetliydi. Sonra, orasını Amerikalılar istilâ ettiler ve yerlileri un ve şeker yemeğe alıştırdılar. Aradan birkaç sene geçdikten sonra yerliler çok diş hastalıklarından ıztırap çekmeğe başladılar. Bu diş hastalıkları son zamanlarda çocuklarında gıdanın değiştirilmesi sayesinde ortadan kaldırılabil

Japonlara bakalım: Onlar küçük ve kısa boylüdurlar. Japonyanın 'gıda işleri imparatorluk enstitüsü Japonların tegaddî tarzlarını tedkike karar vermşiti. Bunun tedkikatı yapıldı ve neticede Japonların aldıkları gıdaların bir takım mühim tuzların ve bilhassa A ve B vitaminlerinin eksik olduğu anlaşıldı. Onun için çocuk yurdlarında yemeklere o vitaminleri ve tuzları ihtiva eden bir toz katılmağa başlandı. Aradan dört sene geçdikten sonra çocuk yurdlarında yaşıyan çocukların yurd haricinde yaşıyan ayni yaştaki çocuklardan beş kilo daha ağır oldukları anlaşıldı. Vitamin ve madenî tuzları yiyen çocukların diğerlerinden beş on santim daha büyüdükleri de meydana çıktı.

Hind tıp enstitüsü şimalî Hindistanda yaptığı tedkikatta Sind'de yaşıyan on iki milyon insanın yarısından fazlasının ıztırap verici bir hastalık çekmekte olduğunu anladı. Romatizmaya benziyen bu hastalığın bazı gıda maddelerinin alınmasından ileri geldiği kabul olundu. Hakikaten, gıdanın değiştirilmesi sayesinde binlerce kişi o hastalıktan kurtuldu. Ekserya hastalara günde bir bardak süt içirmek kâfi geliyordu.

Bugün birçok devletlerin sıhhat ve içtimaî muavenet nezaretlerinde sağlam bünyeli bir nesil yetiştirmek için yalnız gençliğin iyi hava teneffüs etmesine ve beden hareketi yapmasına değil, bilhassa gıda maddelerinin neden müteşekkil olduğunu araştırmağa ehemmiyet veriliyor.

Iktisadî meseleler

Pamuklu dokuma sanayiinde bir mesele

Pamuklu mensucat fabrikatörleri sanayi birliğine müracaat ederek son zamanlarda dışarıdan fazla miktarda pamuklu dokuma ithal edildiğini, bu yüzden zarar gördüklerini iddia etmişlerdir. Halbuki dışarıdan pamuklu dokuma ithalâtını arttırmamış olsaydık, piyasada pamuklu dokuma fiatleri daha ziyade yükselecekti. Nitekim son bir ay içinde kaput bezi fiati, şikâyetlere sebebiyet verecek kadar yükselmişti. Hükûmet kaput bezi ihtikârına mâni olmak için, yerli fabrikaların kaput bezi dokumaktadır. Fakat kaput bezi istihsalâtını arttırmağı temin etmiştir. Bilhassa Kayseri pamuklu dokuma fabrikası gece ve gündüz kaput bezi ihtikârına mâni olmak için bütün bu tedbirleri ittihaz etmek kâfi görülmemiştir. Dışarıdan da pamuklu dokuma ithalâtına lüzum görülmüştür.

Yukarıda yazdığımız gibi, bu sefer de pamuklu dokuma fabrikaları «mallarımız satılamıyor» diye şikâyete başladılar, o halde ne yapmalı?

Hem yerli fabrikaların şikâyetine meydan vermemek, hem de pamuklu ve dokumaları mutedil fiatle sattırmak lâzım... Her iki meseleyi telif etmekten başka çare yoktur. Şayed pamuklu dokuma fabrikaları, «dışarıdan mal gelmiyor nasıl olsa içpazar elimizdedir» diye fiatleri arttırmamış olsaydılar, dışarıdan mal ithaline sebep kalmıyacaktı. Demek oluyor ki hâdiseye sebebiyet veren gene bazı fabrikalardır. Nitekim sanayi umum müdürlüğü fabrikalara bu yolda nasihat ederek birleşmelerini ve fiatleri indirmelerini tavsiye etmişti. Dışardan fazla mal ithali arzu edilmiyorsa, fabrikatörler de mallarına mutedil fiatler tayin etmelidirler. — **H. A.**

İzmir mektupları

Fuar yerinde sergi sarayı ve açıkhava tiyatrosu yapılacak

izmirde turistik yolların inşasına marttan itibaren başlanacak

İzmir (Akşam) — 939 İzmir fuarı için hazırlıklara başlandığını yazmıştık. Bu seneki fuarda mühim iki yenilik olacaktır. Bunlar Sergi sarayı binası ve Açık hava tiyatrosudur. Sergi srayının inşası mühim paraya müvakkıf olduğu için bu sene sarayın bir kısmı inşa edilecektir. Sergi sarayı binasının yeri, sunî gölün şimal kısmında tesbit edilmiştir. Almanya hükûmeti Sergi sarayı içinde 400 metre murabbalık yeri şimdiden ayırtmıştır. Ayrıca (Halk pazarı) adı altında bir yer inşa ettirilecektir. Burada küçük esnafın bol şekilde alışveriş etmeleri temin edilecektir. (Halk pazarı) nda inşa edilecek paviyonlar ucuzca esnafa verilecektir.

Açık hava tiyatrosu sunî gölün şark tarafında inşa edilecektir. Büyük bir eser olacak ve anfi şekli verilecek Açık hava tiyatrosunun temel inşasına şimdiden başlanacaktır. Tiyatronun plânını fuar mimarı profesör Gotye yapmıştır. Kendisine fuarın diğer esasları hakkında da izahat ve malûmat verildiği için mimar B. Gotye, gerek Sergi sarayı binasının, gerek diğer eserlerin plânlarını Pariste hazırlayacak ve İzmire gönderecektir.

Havagazı fabrikası

Belediye tarafından Almanyaya ısmarlanmış olan otomatik hava gazı ocaklarile diğer tesisat, bu ayın sonlarına doğru İzmire gelecektir. Belediyenin hava gazı fabrikası ıslah edilecek, yeni makine ve tasisatla tam kalori ve bol hava gazı istihsal olunacak, bu sayede hava gazı fiati de ucuzlatılacaktır. Monte edilecek makineler ve saire için Belediye tarafından fabrikada 30,000 lira sarfile temel inşaatı yapılmaktadır.

Araba meselesi

İzmir yollarını kısa zamanda tahrib eden dar tekerlekli arabaların şehirde işlemesi yasak edilmiştir. İzmirde 1000 kadar yük arabası vardı.

Şimdi İzmirdeki araba imalâthaneleri durmadan, 7,5 santimetreden geniş araba tekerleği inşa etmektedir. Beş günde elli kadar araba için geniş tekerlek imal edilmiş ve geniş tekerlekli arabalar, işlemeğe başlamıştır.

Münakalât ve ihracatın durmaması için Belediye, lâzım gelen tedbirleri almıştır. İzmirde 120 kamyon ve mülhakattan Belediye tarafından getirtilen 60 kamyon, tüccarların ve iş sahiplerinin emrinde çalıştırılmakta, nakliyat ihtiyaçlarını temin etmektedir.

Münir Nurettin konseri

Kıymetli sanatkâr Münir Nurettin bu akşam Fransız tiyatrosunda mevsimin ilk konserini verecektir. Haber aldığımıza göre Münir Nurettin bu konser için çok kıymetli parçalardan mürekkep zengin bir program hazırlamıştır. Güzel Türk musikisini sevenlerin, yerli artisi dinlemeye şitap edeceklerine şüphe yoktur.

EV KADIN MODA

Orme elbiseler

Bu sene örme balo elbisesi de yapılıyor

Senelerdenberi elde örme yün bluz ve elbiselere fazla rağbet vardı. Bu sene bu rağbet fevkalâde artmıştır. Elde örme tayörlerle mantolardan başka, sabahlıklar ve balo elbiseleri de çok giyilmektedir. Bu elbiselerin elde örülmüş olmaları asıl kıymetlerini teşkil etmektedir. Çok pahalıya satılan bu gibi elbiseleri eli bir parça düzgün olanlar pek güzel örebilirler.

Elde örülecek her hangi bir şeyin, sarfedilecek zahmete, emeğe yazık olmaması için, kullanılacak yünün iyi cins ve yumuşak olmasına itina edilmelidir. Yünün cinsi kötü ve sert de olsa örmek için ayni zahmet sarfedilecektir. İyi cins yün daha yatkın olur, pürüzlenmez, yumuşak olduğu için biçime gelir, yıkanınca şeklini kaybetmez, keçelenmez ve bir çok defa sökülüp başka bir şekilde tekrar işlenebilir.

Manto ve tayörler kumlu yünlerle ve basit bir iğne olarak işleniyor. Bluzlar fantezi yünle ve fantezi iğne olarak bin bir çeşit işlenmektedir.

Elbiseler ise ince yünle dantel gibi ince ve ajurlu iğne olarak işlenmektedir. Herhangi bir işe başlamazdan evvel yünün kalınlığı ile hangi numara şişin daha münasip olduğunu anlamak için örnek çıkartılmalıdır. Hangi kalınlıkta şişle hangi örnek yatkın olursa onu intihap edip işlemelidir.

Bir modelin tarifinde gösterilen ilmek adedi herkese uygun gelmez. Sıkı işliyenlere dar, gevşek işliyenlere bol ve büyük gelebilir. Elbise işlenecek yün ve şişlerle küçük bir örnek çıkartmalı. 10 ilmeğin kaç santim ettiğini anlıyarak bedenin ölçüsünü aldıktan sonra tam ilmek adedi ile işe başlamak kabildir.

Yünlü elbiselerdeki lekeler nasıl çıkartılır?

(İngiliz suyu) ismi verilen şu ilâç yünlü elbiselerdeki lekeleri gayet iyi temizler: 100 gram doksan derecelik ispirto, 40 gram amonyak, 40 gram benzini bir araya karıştırmalı ve ağzını kapıyarak muhafaza etmelidir.

Mayasılın önüne geçmek için kolay bir ilâç

Kışın ellerde olan mayasılın önüne geçmek için kolay bir ilâç:

3 bardak su içine altı yaprak tefne atarak fıkır fıkır kaynadıktan sonra ateşten indirmeli. Ilık olunca eller bu su ile banyo yapılmalıdır.

Kış modasında çok değişiklikler var

Son günlerde kış modası olarak bir çok yenilikler ortaya çıkmıştır:

1 — Şapkalar fazla öne düşük giyilmektedir. Arkadan saçlar tamamiyle açıktır.

2 — Saçlar alın üzerinde bukle olarak taranmaktadır.

3 — Arka saçlar tepeye doğru taranacak yerde enseye taranıyor ve erkek saçları gibi enseden kesiliyor.

4 — (Prenses) ismi verilen kemersiz elbiseler çok beğeniliyor. Dantelden kolların ve bluzların yukarısı yapılmaktadır.

5 — Siyah po dö süetten çanta. Siyah rugandan çiçeklerle süslenmiştir. Kemeri de ayni rugandan çiçekler yapılmıştır.

6 — Siyah po dö süet çanta ve eldiven. Siyah astrakanla süslenmiştir. Ayni astrakandan çiçekleri vardır.

7 — Yarım bot denilen ve düğme ile iliklenen son moda ayakkabı.

Kepeğe karşı bir ilâç

Saçların parlaması ve başta kepek olmaması için saçları haftada bir çövenli su ile yıkamak faydalıdır.

Aktarlarda satılan çövenden yüz gram almalı. Altı bardak su ile kaynatmalı. Baş yıkandıktan sonra saçlar tülbentten süzülen bu su ile çalkalanmalıdır.

Lâhana, kurufasulye kokusuna karşı kolay bir tedbir

Lâhana ve kuru fasulye yemekleri pişerken ekseriyetle evin içine pişen sebzenin kokusu yayılır. Buna mâni olmak için bir peçeteyi sirkeli suya batırarak ıslatmalı. Tencere kapağının kenarlarını değirmi olarak katlanmış ıslak peçete ile sarmalı. Bu suretle koku eve yayılmaz.

Yapılması kolay bir şekerleme

Eve gelen misafirlere şekerleme çikolata, ikram etmek âdettir. Tarif edeceğimiz şekerlemenin yapılışı kolay, lezzeti pek güzeldir:

250 gram karışık her hangi bisküiden almalı. Bunları iyice dövmeli, 125 gram kızarmış bademi de makineden geçirmeli, 125 gram karışık meyva şekerlemesini gayet ince doğramalı. Üç yumurta akını 100 gram ince pudra şekeri ile köpürünceye kadar telle vurmalı, sonra içerisine dövülmüş bisküi, makineden geçmiş bademi, ince doğranmış meyva şekerlemesini ve küçük bir kadeh rhum veya her hangi kokulu bir likörü ilâve ederek bir hamur yapmalı. Bunları çay kaşığı ile küçük parçalara taksim ederek toz halinde çikolata içerisinde yuvarlamalı ve tabağa dizmeli.

Tuzlu suyun faydası

Sonbahar ve kışın yağmurlu ve rütubetli aylarında evde daima bulunması lâzım gelen en basit ve en faydalı ilâçlardan biri tuzlu su imiş. Bir litre kaynar su içine bir çorba kaşığı tuz atıp eritmeli. Soğuduğu zaman bir maden suyu şişesine doldurup muhafaza etmeli.

Her sabah ve akşam bir damlalıkla buruna bu sudan üçer damla akıtılırsa insan nezle olmazmış. Sabah, akşam bu su ile gargara edilirse boğaz ağrısının ne olduğu bilinmezmiş.

Makas evde nasıl bilenir?

Kesmiyen, körleşen makasları biletmeden keskinleştirmek için zımpapara kâğıdı almalı ve makasla ensiz parçalara taksim ederek kesmeli. Makas mükemmelen bilenir.

Moda haberleri

Büyük manşonlar çok kullanılıyor.

★ Şapkaları deve kuşu tüyü ile süslemek modadır.

★ Bluzları yakadan omuzlara kadar büzgü ile süslemek revaçtadır.

★ Gündüzlük elbiselerin eteklerindeki bolluk öne toplanmaktadır. Gece tuvaletlerinde ise bilâkis arkaya toplanmaktadır.

★ Siyah yünlü elbiseler renkli payetle işleniyor.

★ Otuz kırk sene evvel kullanılan şapka iğneleri, daha kısa olarak, gene kullanılıyor.

★ Yukarıdan aşağıya kadar düğme ile iliklenen elbiseler o kadar beğeniliyor ki lâmeden çay elbiseleri de bu modelde yapılmaktadır.

MUŞKULLERE CEVAP

Evde nane ruhu nasıl yapılır?

Üsküdar, F. C.: 1 — Nane ruhunu evde yapmak zor bir iş değildir. 90 derecelik 250 gram ispirto içerisine bir tutam (yirmi beş, otuz) taze nane yapraklarını atmalı. Sekiz on hafta şişe kapalı olarak durduktan sonra diğer bir şişeye süzmeli. Nane ruhu olmuştur.

Mide sancısında bir parça şeker üzerine bir kaç damla bu nane ruhundan damlatıp kullanabilirsiniz.

2 — Çamaşırlarınızda lâvantanızın sabit olarak kalması için, çamaşır ütülenirken, kullandığınız lâvantadan bir kaç damla yarım bardak su içine damlatınız. Bu sudan çamaşırlara hafifçe serpiniz, sonra ütüleyiniz.

Makiyaj bahsi

Bebek, Berrin L.: Makiyaj yaparken gözlere çok itina etmek ister. Göz kapaklarına fazla renkli kremler sürmek doğru değildir. Bilhassa göze sürme çekmek büsbütün modası geçmiş bir şeydir.

Sizin gibi on sekiz yaşında genç kızlar için tatlı badem yağına hafifçe batırılmış küçük fırça ile kirpikleri yukarı doğru fırçalamak kâfidir.

Parmağınızı hafifçe tatlı badem yağına yahut vazeline batırarak göz kapaklarınıza sürünüz. Bunların parlak olması kâfidir.

Yanaklarınıza ve dudaklarınıza natürel hissi verecek az allık ve kırmızı sürseniz daha iyi olur zannederim.

Hindistan cevizli kurabiye

Maçka, Nebahat M.: Hindistan cevizi ile yapılan kurabiyelerin tertibi şudur:

Gayet hafif ateş üzerine konulan bir tencereye 150 gram pudra şekeri ile iki yumurta akı koymalı, telle dört beş dakika güzelce çırpmalı. Köpürünce ateşten indirmeli ve karıştırarak 100 gram toz halinde Hindistan cevizi ilâve etmelidir. İyice karıştırınca, çorba kaşığı ile alarak yağlanmış bir tepsiye dizmeli, ılık harârette fırında bir çeyrek saat pişirmelidir.

MEŞ'UM KADIN

Aşk ve macera romanı

Nakleden: (Vâ - Nû) Tefrika No. 82

— Hayır... Esaslı bir şey bilmiyorum... Fakat acele yüzünden yanlış bir hareket yapmak istemiyorum.

Bu sözleri söylerken, Bediin pek şaşkın bir hali vardı.

— İçinize şüphe mi girdi?

— Evet.

— Niçin?... Sebep yok!... Katil olduğu birçok delâille anlaşılıyor... Bana kalırsa bu işte hiç hissiyat rol oynamamalı... Katil cezasını görmeli...

Biraz sitemli ve sert konuşmuştu. Sesini yükselterek:

— Hattâ teammüd ve tasmim de olduğu görülüyor... Hırsızlık sebebile... İdam edilse bile ibret olur.

Bu sözleri işiten Bedi, sapsarı kesilerek, heyecanla:

— İdam mı? - dedi.

— Elbette... Hâkimlerin takdirine kalmış... Fakat tereddüdünüz beni hayrete düşürüyor... Sizce karanlık kalan hangi nokta?...

— Evvelâ: Dekorlar arasına saklanan amele kılıklı genç bulunmadı.

— Adam sen de... Siz bu hikâyeye inanıyor musunuz?... Kızın uydurduğu bir yalan...

— Maamafih, bence bu işi bir kere daha tedkik etsek daha iyi olur...

— İmkânsız, azizim... Esaslı sebep olmadan kabil mi?... Evrakı verdiniz... Muamele yoluna girdi... Meselenin bir an evvel bitmesi lâzım... İş zaten lüzumundan fazla uzadı.

Bedi, muhatabının ahlâkını bilirdi: Birşeye karar verince katiyen dönmez...

Perişan bir halde odadan çıktı. Âdeta bacakları titriyordu. Bir taksiye atladı ve telâşla Lemanın evine doğru gitmeğe başladı.

Genç kadın da yalıda şeriki cürmünü heyecanla bekliyordu. Onun müteredddid olduğunu ve vicdan azabı çektiğini hissetmiş; vadettiği şekilde hareket etmiyeceğinden korkuyordu. Erkeği görür görmez sordu:

— Bu iş ne zaman bitiyor?... Kız ne zaman hüküm yiyecek?

— Çabuk olacaktır... Merak etmeyin... Meğer ki başka bir hâdise çıksın da vaziyet değişsin...

— O halde kurtuldum.

Ve sevinçle erkeğin boynuna sarılarak:

— Seni ne kadar seviyorum... - dedi.

Meş'um kadın, kalbinde aşkın zerresi olmadığı halde, rol oynamaktan büyük bir zevk duyuyordu. Bu erkeği de diğerleri gibi kendine bend edişi, fevkalâde gururunu okşuyordu. Bilhassa, her istediği adamı kendine bağlamak hassasına malik oluşu, atide Raufu da elde edeceğine delil değil miydi?

Bir taraftan Bedie türlü türlü dalkavukluklar yaparken, idğer taraftan da kalben:

«— İşte ilerde Rauf da beni böyle sevecektir!» diye düşünüyordu.

Genç doktorun kendisinden katil olarak şüphelendiğini biliyordu. Bununla beraber ortada hiç bir iz olmayınca, tabiatile şüpheleri silinecekti. Şimdiden hattı hareketini tayin edemiyordu: Nasıl ona sokulacaktı? Nasıl onun lâkayidliğini yenecekti?... Bilemiyordu. Amma bildiği birşey varsa, o da, neticede katiyen muzaffer olacağı idi.

Biraz sonra Bedi Lemanın kolları arasından kurtularak sarhoş gibi sokağa çıktığı zaman, bir müddet serseri serseri dolaştı. Aklını başına toplıyamıyordu. Vicdan azabı içinde kıvranıyordu. Hakikati bildiği halde namussuzluğa hattâ ölüme kadar sevkedeceği insan, masum bir kızdı. Üstelik kendi yavrusu, kanının kanı evlâdı!

Kızı! Bu kelime mütemadiyen bir çan gibi kulağında çınlıyordu. Hayatında ilk defa olarak hakikî aşkı Lemana karşı duyduğu, o cani kadını derin bir muhabbetle sevdiği ona bağlandığı sırada işte şimdi bir de tâ içinin derinliklerinden şefkat hissinin uyandığını görüyordu. Şaşkın müteredddid bir halde ne yapacağını bilemiyordu.

Yok... Ne bahasına olursa olsun Şermini mahkûm ettiremezdi. Bu yüzden Lemanı kaybetse hattâ... Kendi hayatına mal olsa bile...

Akşama doğru tekrar yalıya gitti. Fakat Lemanı bulamadı. Genç kadın davetli imiş. Gece geç dönecekmşi.

Bedi onunla konuşarak bir çare bulmak ümidinde idi. Halbuki nevmid dönünce kararsızlığı büsbütün arttı. Ayni zamanda da böyle yalnız kalınca fikri daha ziyade Cenan ve Şerminle meşgul oldu. Uzaktan meş'um kadının tesiri o kadar kuvvetli olmuyordu!

Evine gelince Feridun beyin harem inin kendisini aradığını uşağı haber verdi. Herhalde kadıncağız endişe içinde haber almağa gelmiş olacak! Ne diyecekti? Ne cevap verecekti?

Dalgın, bütün maziyi düşündü, ve kendine lânet etti.

Ne güç, ne fena bir mevkide idi. Bir tarafta kızı, diğer tarafta çıldırasıya sevdiği metresi! Ah! İkisini de kurtarmanın yolunu bulsa!

Birdenbire yerinden fırladı. Aklına bir fikir gelmişti. Çekmesinden bir kâğıd çıkardı telâşla karalamağa başladı. Zarfın üstüne de Şevkinin adresini yazdı kapattı ve sokağa çıkarak kendi elile posta kutusuna attı.

Bu iş bittikten sonra derin bir nefes alarak mırıldandı:

«— Bu suretle her ikisini de kaybetmemiş olurum!»

***

Şevki bütün gayretile bir iz aramakla meşguldü. Bir hissikablelvuku ona; madam Hayganuşun dükkânından birşeyler çıkacağını söylüyordu. Hergün bir fasıl gidip o civarı gözetliyor, fakat birşey bulamıyordu. Yalnız arasıra Nusretin oturduğunu, defterler karıştırdığını görüyordu. Adnan ise ekser günler polis memuruna koşuyor; ümid verici bir kelime bekliyordu. Doktor Rauf da fikrinde musır, bu cinayetin Leman tarafından işlendiğini katiyetle iddia ediyor Şevkiyi büsbütün iknaa çalışıyordu.

O akşam polis memuru evine gitmek üzere iken kendisine bir mektup verdiler. Zarfı açar açmaz Şevkinin yanakları helecanla kızardı: **(Arkası var)**

ANKARA

Refik Halid

— 9 —

Halk türküleri ve divan musikisi — Çalgı âletlerine dair teşbihler — Sevkinde paylaşılamıyan bir adam

Derken hava bozdu, yangın küllerini savuran sıkı rüzgârlar arkasından yağmurlar yağdı; etraf tepelere kar da düştüğü için soğuk kendisini gösterdi. Kumlu ve kireçli sular içmekten böbrek sancısına tutulmuştum, büklüm büklüm kıvranıyordum.

Baktım, olacak iş değil, Dahiliye Nazırı Talât beye bir telgraf çektim: «Yangın münasebetile [hoş, daha doğrusu münasebetsizliğile olmalı!] ev, bark kalmadığından Bileciğe naklime müsaade buyurunuz.»

Üç gün geçmedi, cevabını aldım: Müracaatım kabul edilmişti.

Nihayet Ankaradan kurtuluyordum. Bu çorak, kurak, irak ve ayrıca da kavuruk memleketten bağlık bahçelik, sulak ve şirin bir beldeye kavuşacağıma memnundum; hastalığıma rağmen eteklerim zil çalıyordu, dudaklarım türkü mırıldanıyordu.

Ankara koşmalarını söylüyordum. Benim yirmi, yirmi beş sene evvel dinlemeğe doyamadığım Ankara koşmalarını, sonradan, bütün millet severek söyledi ve oynadı. Zaten eskidenberi halk türküleri hoşuma giderdi.

Bir kere, hiç unutmam, Sinob'dan Çorum'a gönderilirken [hikmeti Hüda, ben gönderilen bir adamımdır, kendiliğinden giden değil... Yalnız başınma da değil: Saklı veya meydanda, daima bir, birkaç, birçok gözcü önümde, ardımda, yanımda, yamacımda hazır, nazırdır!] arabamı Boyabad'lı on üç, on dört yaşında sevimli, civelek bir çocuk sürüyordu. [Civelek asıl türkçede çok hareketli, oynak, genç, civan mânasına gelir]. Kastamonu ormanlarının çam kokulu, yüksek havası içinde coşarak türküler tutturdu. Ben kendi içimin derdini dinlediğim, melâlini bestelediğim için onun sesine dikkat edememiştim. Bir aralık baktım, arabacımın türküleri pek yeni vakalara, millî felâketlerimize dair düşündürcü, yakıcı şeyler... Anlaşılan ulu ağaçlarla heybetli dağlar çocukcağızın yüreğindeki yatan sevgisini kurcalamış, memleketinin bu güzel manzarası onda milliyet aşkını coşturmuş: Düşmana giden aziz yurdların, Rumelinin acısını erkekleşmemiş sesiyle anlatmağa çalışıyor.

Edirne müdafii Şükrü paşaya aid bir türkü pek yanıktı, tekrarlattım ve Anadolunun Rumeli yakasındaki parçasına karşı duyduğu elemi inliyen besteye ben de katıldım.

Divan musikisinin eski aleyhdarlarından olduğumu söyliyeceğim. Gazel edebiyatımızı düşüren kusur, dili dilimize, mizacı mizacımıza uymamak kusuru musikimizde de vardır. Anlamadığımızda kıymet tasavvur etmek âdeti, bilhassa, musikide son haddine varır:

Meyhanemi bu, bezmi tarabhanei Cem mi?

parçasına bayılanlar çoktur; ben de bayılırım. Amma kaymak fıkrasında olduğu gibi... Bir hanıma sormuşlar:

— Kaymak sever misiniz?

— Aman, demiş, bayılırım.

Çok hazzettiğini sanarak önüne bir tabak kaymak getirmişler; görür görmez şarkkadan düşüp bayılmış!

Musikimizin, bence, en esaslı kusuru beste ile güftenin birbirine imtizaçsızlığıdır. Güfte ağlarken beste güler; beste inlerken güfte oynar. Meselâ, lisan itibariyle açık, sade olan bir şarkının:

Ölürsem de işitsinler bu feryadı mezarımdan

parçası... Bundan daha gamlı, hattâ, tüyler ürpertici ne gibi bir manzara gözönüne getirilebilir? Mezardan kopan bir feryad! Kefenini ağız tarafından olsun şöyle yırtmış bir yarı iskelet tasavvur ediniz, lâhidin çiçek saksısı konmak için yapılmış boş kovuğunu hoparlör borusu gibi kullanarak, sırüstü boğuk boğuk haykırıyor! Buna bir cenaze havası olmasa da hiç değilse ağır, vakarlı bir beste yaraşık almaz mı?

Hayır! Bu şarkıyı, dilimizi bilmiyen biri fasılda dinlese gayet neşeli, gönül açıcı, bel büküp kalça sallatıcı bir oyun havası zanneder. Hattâ daha garibi olur: Dilinden anlıyanlar bile güftedeki mânayı unutup bestenin coşkunluğuna kapılarak âdeta şevke gelirler:

Ölürsem de işitsinler bu feryadı mezarımdan

diye diye bir kalkıp oynamadıkları, zil vurup parmak çatlatmadıkları kalır!

Bu kadar izansızca, mantıksızca cümbüşe tahammülüm yoktur.

Sonra ben musiki âletlerimizi de sevmem. Udunu karnına yapıştırıp başını üstüne eğen ve bir taraftan da mızrabını acele acele, ispazmoza tutulmuş gibi oynatan adam dünyanın en çirkin şekline girmiş demektir. Bu ud, bana haddinden fazla büyümüş bir fıtık gibi görünür; kenarına vurdukça inliyen, vızlıyan bir acayip derd, bir ahenkli ur!

Oturularak çalınan keman ise ayakta uyumak kadar rahatsız bir iştir. Hoş, şekil cihetinden, ben gerek yerde, gerek ayakta çalınan kemandan hazzetmem. Kemancı, gırtlağına Çin mamulâtından bir meharetli işkence makinesi koymuşlar, yavaş yavaş, yaslana yaslana ve inliye inliye intihar ediyor tesiri yapar... Yay hareketini keser gibi oldu, ses peslesti mi «hah, derim, işte son nefesini veriyor, şimdi adamcağız yere kapanıverecek!»

Tambur, - tabiî hep şekilce - musiki âletlerinin tavan süpürgesidir; kanun hamur tahtası!

Ya tef? Ağlaması dursun diye mütemadiyen iki el üstünde oynatılan, kıçına, kalçasına vurulan bir deri, bir kemik piçkurusu!

Üfürülerek çalınan âletlerin, ney, zurna, klârinet ve sairenin ise ezelden düşmanıyım. Bunları hep korku içind dinlerim: Aman, ya boru birden tıkanıverir de o hızla adamcağıza bir kabahat işletiverirse... Ya fazla nefes dolup ta yanakları ayrılıverirse!

En iyisi, en pratiği ve tabiîsi ıslık.

Ben de, işte Bileciğe gidiş sevincile Ankara koşmalarını hafiften ıslıkla geçiyordum; eşyamı hazırladım.

İzin geldi ya, Ankara daha kasvetli, yangın yerleri daha korkunç görünüyor...

***

Vali, gidişim münasebetile de, kalışımda olduğu gibi, büyük bir nezaket gösterdi: «Biz, sizi Bileciğe değil, İstanbula göndermek isterdik...» dedikten sonra Dahiliye Nazırına çektiğim telgrafı sansür edilmek üzere kendisine getirdiklerini, isteseydi, göndermiyeceğini onlattı. O sırada mektubcu hakkımda Ertuğrul mutasarrıflığına yazılan tahriratı getirmişti. Biçare adam müsveddede «İstanbuldan Sinoba ve Sinobdan Çoruma tebid edilen eşhas meyanında bulunan Refik Halid...» diye yazmıştı.

Reşid bey önce bu «eşhas» kelimesini kırmızı mürekkebli kalemile çizdi, «edilenler» suretinde düzeltti ve adımın sonuna da bir «bey» ekledi.

İyi, iyi amma bu tahrirat kimin eline verilecekti?

Polis müdürü «tahtelhıfz» gönderilmemi istiyordu. İşe merkez kumandanlığı da karıştı: Polis değil, asker götürsün diyordu.

Cigaramı yakıp iki dairenin beni paylaşmalarına kayıdsızca seyirci kaldım. Nihayet kararı vali verdi: İtimada lâyık olduğumdan zabıta veya asker refakatinde gitmeme lüzum yoktu.

Tahriratı cebime koydum.

(Sonu yarın)

İSTANBUL MUHAREBELERİ

Ayastafanos muahedesini imzalıyanların anlattıkları:

Murahhas heyetimizin bir haritası bile yoktu. — İstanbulu muhafazaya memur kumandan gizlice haber yolladı: «Kurşunlar tüfeklere uymuyor!» — Yıldızın gönderdiği sofracıları ve murassa tabakları utanarak geri yolladık.

Geçen yazımda, 93 harbi diye tanınan ve Sultan Hamidin ilk senelerine rastlayıp Rusların Ayastafanosa kadar gelmesine sebebiyet veren meşum harpten bahsetmiştim. Araya bir parantez açtıktan sonra, bu işin diplomatik tarafına geçeceğim.

Süleyman paşa

***

Parantez dediğim, Süleyman paşaya dair yazdığım bazı satırların, merhumla alâkadar bazı şahsiyetler tarafından haksız telâkki edilmesidir: Sarp yerlere sığınan düşmana Süleyman paşanın muhtelif hücumlarda bulunarak, askeri kuvvetsiz düşürdüğünü, binnetice, Rusların hareket geçerek bizim askeri püskürttüklerini ve Hain geçidinden İstanbula doğru sarktıklarını hikâye etmiştim. Maamafih, Yıldızın füzulî müdahalelerinden dolayı bu felâketlere sebebiyet verildiği iddiasının kuvvetli olduğunu da ilâve etmeden geçmemiştim.

Süleyman paşanın kızı, Kandilli Kız lisesi piyano öğretmeni bayan Mediha Gezgin bana gönderdiği bir mektupta şöyle yazıyor:

«Babam irili ufaklı 32 harbe iştirak etmiş ve hepsinde muvaffak olmuş, yalnız son 93 harbi, bizzat sultan Hamidin idaresi yüzünden - belki de sırf babamı millet muvacehesinde itham etmek maksadile - mağlûbiyetle neticelenmiştir.

93 harbine aid tafsilâtı babamın yazmış ve Büyük Erkânı harbiye riyasetinin alıp Matbaai askeriyede tabettirmiş olduğu (Ümdetül hakayik) isimli eserde bulursunuz.»

Bu münasebetle, müşir Süleyman Hüsnü paşa hakkında klâsikleşmiş malûmatı da buraya nakledelim: Harbiye mektebi nazırlığında bulunmuş, edebî, tarihî eserler yazmıştır. Muhtelif kıtalarda çalışıp, mektepler tesis etmiş, ıslahat yapmıştır. Abdülâzizin tahtından indirilmesi hâdisesinde Harbiye mektebi taburlarını sevketmek suretile fiilen çalışmıştır. Gayet faal olduğu için, talebe, kendisine «Sarı Çapar» adını koymuştu. Rus cenginin başlangıcında isyan bastırmak üzere Sırbistan ve Karadağa gönderilmiş, Tuna ordularına kumandanlığına ve sonra umumî kumandanlığa tayin edilmiştir. Mağlûbiyeti müteakib, rütbesi alınarak Bağdada sürülmüş, 14 sene sürgün kaldıktan sonra vefat etmiş ve orada gömülmüştür.

***

Parantezi burada kapadıktan sonra, 93 muharebesinin siyasî tarafına geçeceğim ki, harp kısmı kadar enteresandır sanırım. Müellifi Mehmed Galib bey olan (Sadullah paşa) isimli eserden hulâseten alıyorum. Viyanada sefirken intihar eden Sadullah paşa, 93 harbı esnasında Berlin sefirimizdi. Beynelmilel görüşmelere memur olmuştur. Tanzimat ediblerinden sayılır. Mehmed Galib bey de onun kâtibi imiş. Anlaşılan paşa hatıratını kendisine dikte etmiştir.

Eserin 45 inci sahifesinden itibaren birlikte okuyalım.

***

... Vakta ki İstanbuldan hareket ve Berline muvasalat ettim, muharebenin en civcivli zamanı ve Türk askerinin az çok düşmana galebesi avaniydi. Sokaklardan geçerken Berlin halkı Osmanlı sefirini alkışlamakta ve resmî mahafilde bilhassa İngilizler tarafından muhabbet izhar olunmaktaydı.

İmparatorla aramızda cereyan eden mükâleme evvelâ resmî sözlerden başladı, sonra muharebeye intikal etti. Bir aralık İmparator:

— Niçin bu muharebeyi açtınız? - deyince:

— Biz açmadık, kabul ettik! - dedim.

Huzurdan çıktığımda teşrifatçı tarafından akşam yemeğine davet edildim. Fakat yemek zamanına bir saat kala bir tezkere aldım ki İmparatorun birdenbire keyifsizlenmesi cihetile ziyafetten vazgeçildiği bildiriliyordu. İlk ağızda bizi davet, usul iktizasından olmasına rağmen, gerek İmparatorun gerek prens Bismarkın Ruslara karşı cemile göstermek arzusu bunu icab ettirmiş. Sayfiyede İmparatorla birlikte bulunan Rus sefirinin gönlü alınmış.

Aradan bir buçuk ay geçti, geçmedi, zafer bizim taraftan yüz çevirdi. O vakite kadar Berlin halkının gösterdiği iyi muamele bozuldu. Hele prens Bismarkın tavrı büsbütün değişti. Hasılı mevkiim müşkülleşti. Biz gene bozmuyorduk Lâkin içimizden kan gittiğini hissediyorduk ve vazife uğrunda her şeye katlanıyorduk.

Ruslar, Tunayı, Balkanları geçti. Sefaretimin başlangıcında Osmanlı ordusunun galebelerini anlatarak Berlin duvarlarına yazılan yaftalar yerine, Rusların muzafferiyetini ilân eden kâğıdlar yapıştırılmağa başladı.

İmparator sarayında ziyafetler, balolar veriliyordu. Lâkin boğazımdan bir lokma geçmiyordu. Zevküsefa yeri olan balolar da bana birer cehennem geliyordu.

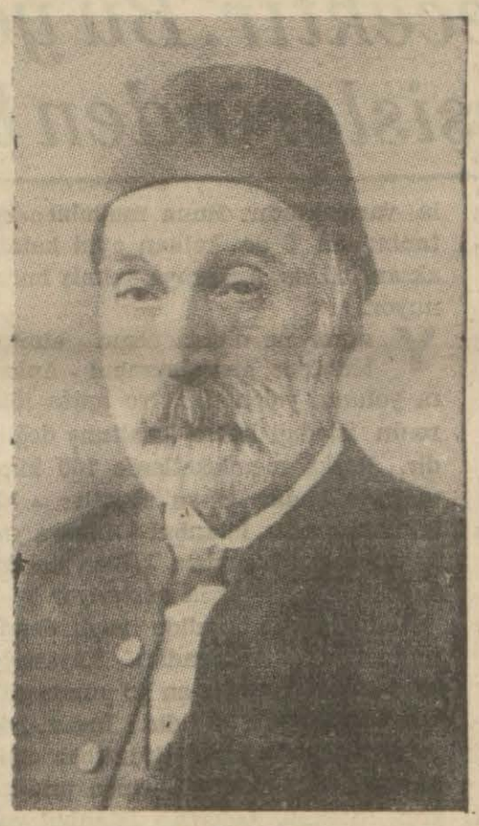

Saffet paşa

Hâlâ aklıma geldikçe ruhum eza duyar. Yarabbi! Neydi o ilk balo! Kimse semtime uğramaz, kimse bana bir lâkırdı söylemez, kimse başını çevirip bakmaz... Herkes Rusya elçisinin etrafında, herkes ona hulus çakmakta...

O höngâmede Ruslar Ayastafanosa kadar gelmişlerdi.

Berlinde iken, Saffet paşa ile birlikte, muahedeyi akde memur oldum. Kalktım, İstanbula geldim. Babıâliye ve oradan mabeyine gittim. Gûya talimat aldım. Daha evvel Ayastafanosa gitmiş olan Saffet paşayla birleşmek üzere Sirkeci istasyonuna vardım. Fakat trenlerin Yedikuleden aşağı gelmediklerini anlıyarak bir kayıkla Yedikuleye gittim. Trene bindim. Ayastafanosa vasıl oldum. Saffet paşayla görüştüm.

Merhumla olan hukukum eski ve kendisine hürmetim fevkalâdeydi. Fakat birlikte göreceğimiz iş pek müşküldü. Rus murahhaslarile mükâlemeye giriştik.

Oturduğumuz ev, gerek Grandük Nikolanın gerek muahedenin akdi için hazırlanan haneye pek uzak değildi. Müzakerat bazan her gün bazan da üç günde bir cereyan ederdi. Çünkü İstanbulla inkıtasız muhabere olunuyordu. Aradan epeyce günler geçti ve bazı maddeler tekarrür etti. İş ehemmiyetli noktalara gelince, tabiatile, başlangıçtaki sürat görülmez oldu. Hattâ bir aralık müzakerat kesilecek gibi oldu. Saffet paşayla karar vererek sadrâzam Ahmed Vefik paşanın Ayastafanosa gelmesini temin ettik.

Ben müşarünileyhi yakından tanımazdım. Kâşke davet etmeseydik! Çünkü sadrâzam az kaldı işimizi bozacaktı. Her neyse, tatlılıkla İstanbula döndürdük.

Rus murahhaslarının gösterdikleri tavırlar, dayanılır gibi değildi. Hattâ bir akşam Grandükün yaveri şu haberi getirdi:

— Rus ordusu başkumandanı fahametlû Grandük Nikola hazretleri sulhün tatlılıkla husulü emellerine rağmen Osmanlı murahhasları hazretlerinin işi uzattıklarını anlıyorlar. Rus askerleri de uzaktan minarelerini gördükleri İstanbula girmeği arzu ediyorlar. Grandük, bundan dolayı mesuliyet kabul edemiyeceğini Osmanlı murahhaslarına bildiriyor; yirmi dört saat içinde katî cevab istiyor.

Bu gibi sıkıştırmalar sık sık vaki olmağa başlamıştı.

Kumandan paşaya bunu bildirdik. Ertesi gün bir kâğıdı hâmil bir liva geldi. Kâğıdda şöyle yazılıydı:

«Filân paşayı gönderiyorum. Size tarafımdan mühim ifadede bulunacaktır.»

Liva, odamıza girdi. Kapıyı kapadı ve bize:

— Efendim! Hattı müdafaada beş bin (*) askerimiz vardır. Gerçi bu asker devlet uğrunda canlarını fedaya hazırdır. Lâkin şurasını söyliyeyim ki, mevcudümüz olan mermiler tüfeklerin çapile mütenasib olmayıp bir kurşunu bir tüfeğe sürmek imkânsızdır. Filân yere gidecek mermi sandıkları bize, bize gelecekleri filân yere gönderildiği anlaşılmıştır. Bu sebeble hattı müdafaadaki askerden bir şey fayda beklememeniz lâzımdır.

Saffet paşada da bende de hoşafın yağı kesildi. Gayri ihtiyarî, gözlerimizden yaşlar akmağa başladı.

Grandük tazyik edip durduğundan ve İstanbuldan da o suretle emir geldiğinden çaresiz, muahedeyi imzaladık.

Ancak böyle gayet mühim bir işte kuru bir telgrafla verilen mezuniyete istinad eylemek doğru görülmediğinden mutlaka padişahın iradesinin yazı ile tebliğ edilmesini istedik.

Bu neticeden dolayı Rus ordusunda şenlikler yapıldı. Grandük de bize bir ziyafet çekti.

Mecburen hazır bulunduk. Grandükün sağında Saffet paşa, solunda da ben oturuyordum. Sofrada ne kadar çatal, bıçak, sürahi, bardak varsa hepsi bakırdandı. Hattâ Nikola, bize hitaben, bu takımın kendi tarafından, seferberlikte kullanılmak üzere yaptırılmış olduğunu ve kusura bakılmamasını söyledi.

Yemek yenildi. Derken kulağımın dibinde, top patlar gibi, Grandük bağırdı. Meğer âdetiymiş. Hazır bulunan zabitlerin sigara içmesine müsaade ediyormuş.

Neyse, biz de sigaraları yaktık. Biraz konuştuk ve evimize döndük. Ahvali İstanbula yazdık. Al sana ertesi gün bir emir: Biz de Grandüke bilmukabele bir ziyafet vermeliymişiz...

Sandık sandık eşya, alay alay sofracı... «Canım, buna ne lüzum var? Hem böyle şeylere vaktimiz müsaid mi?» dedikse de anlatamadık. Sandıkları açtık. Bir de ne görelim? Teknmil takımlar, kahve zarflarına varıncıya kadar hep murassa, müzeyyen şeyler...

İçim taştı, gözlerim karardı. Saffet paşaya dedim ki:

(Devamı 13 üncü sahifede)

Yürük Çelebi

(*) Gazi Ahmed Muhtar paşaya nazaran yirmi bin.

ANKARA POSTASI

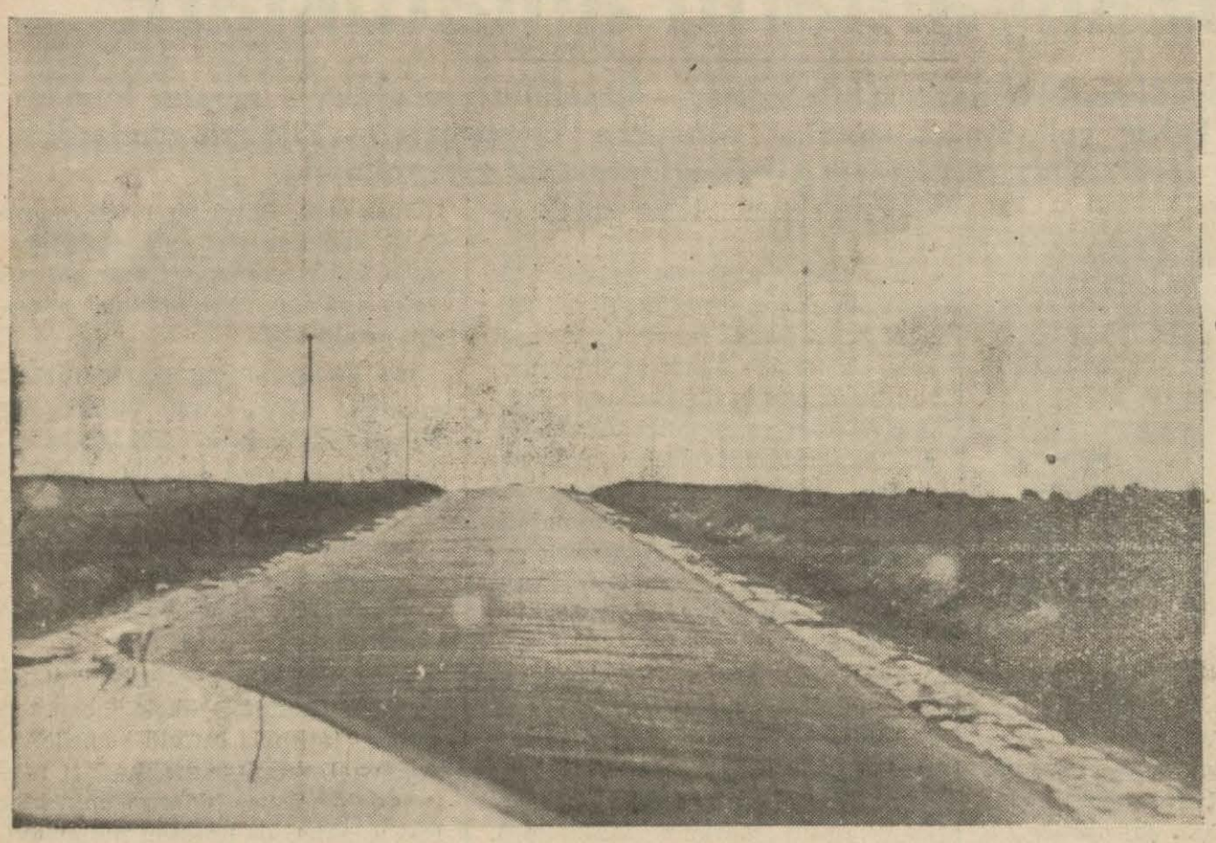

Asfalt yol, kurak bozkırın en büyük zineti olacaktır. Asfalttan sonra Orta yaylaya elektrik, makine, motör, dolayısile yeni hayat girecektir. Yeni yol Türkiyenin ilk büyük otomobil yolu olacaktır.

Ankara - Istanbul asfalt yolu..

Izmit-Bolu-Kızılcahamam üzerinden geçecek olan bu yol, Ankara-Istanbul arasındaki mesafeyi otomobille altı saate indirecektir. Bu yol iç turizmin en büyük tesislerinden birisi olacak..

Ankara ile İstanbul arasında gidip gelen yolcu sayısı daima artmaktadır. Ankaradan İstanbula günde 3, İstanbuldan Ankaraya günde 3 katar kalkar. Fakat son aylarda yolcular, birinci mevki biletleri olduğu halde yer bulmamaktan şikâyet etmektedirler. Hakikaten de vaziyet böyledir. Çok zaman, yolcular, tren henüz perona girerken yerlerini kapmak zaruretinde kalıyorlar.

Bu, bizde yeni, yani son senelerde görülen bir vaziyettir ve şüphesiz ki şükrana değer bir vaziyet... İki bakımdan: Evvelâ, devlet elinde olan ve başlı başına bir millî politika mahsulü bulunan Devlet demiryolları kazanır, sonra da vatandaşta memleketi tanıma, görme, bilme, öğrenme ve eğlenme itiyadlarile beraber iş hacminin genişlediğini anltaması bakımından...

Devlet demiryollarının umumiyetle bütün şebekelerinde bir inkişaf vardır. Bu inkişaf, yolcu sayısı itibarile olduğu gibi, eşya nakliyatiledir. Fakat en büyük rakamlar, bilhassa İstanbul - Ankara hattında göze çarpıyor. Bunun da sebebleri vardır. İstanbul hem bir istirahat, hem bir iş şehridir. Ankara ise devlet merkezidir. Bu iki kelime, onun bütün eşsiz vasıflarını anlatması itibarile bütün husuiyetlerini ifade eder.

Devlet demiryolları bu hususî vaziyeti gözönünde bulundurarak İstanbul - Ankara yolunu mümkün olduğu kadar kısaltmak istemiştir. Bu yol, inşa edilirken, cümhuriyetten önceki yabancı sermayenin yaptığı bütün hatlar gibi, kilometre kazanmak için lüzumu olmadığı halde bir çok yerlerden dolaşmış ve fuzulî olarak zaman kaybı yapılmıştır. Demiryolları idaresi, zamanı ancak katarların süratile kısaltmak mecburiyetinde kaldığından, bazı yerleri takviye ettirmiş ve nihayet 16 saat olan mesafeyi, 12 saate indirebilmiştir. Bugün, haftada üç gün Toros eksperesi ve diğer günler Yıldırım postası adını alan bir katar, sabahleyin saat sekizde Ankaradan hareket etmekte ve akşam 20 de İstanbula varmaktadır. Buna mukabil İstanbuldan 9 da kalkan ayni katar, akşam 21 de Ankaraya gelmiş bulunuyor.

Yalnız ne olursa olsun alınan tedbirler, gene İstanbul - Ankara yolunu, yolcuların ve hatta idarenin istediği kadar kısaltmış değildir. Başka memleketlerde 160 kilometreye kadar çıkan süratler - ki, bu sürate göre İstanbul - Ankara yolu üç buçuk saattir. - Bize, on iki saati dahi, çok fazla gösteriyor.

Vakia, bizim nesilde yaylı devrine yetişmiş; Ankaradan Kayseriye otuz altı konakta ve on iki günde gitmiş olanlar yok değildir. İnsan, iyiye ve güzele çok çabuk intibak ettiğinden yakın maziyi hemen unutuyor. Nitekim, Ankara - İstanbul yolunu iki saate indiren tayyare seferleri de cidden büyük bir rağbet görmüştü. Devlet hava yollarının muntazam ve rahat olduğu kadar emniyetli olan tayyareleri hiç yolcusuz kalmıyordu. Yazın, nefis bir hava yolculuğuna alışanlar, kışın bunu bulamadıkları için üzülmektedirler.

Bütün bu sebeblerle beraber, Ankarayı, memleketin bir başka tarafından İstanbula bağlıyacak olan kısa bir yol daima düşünülmüştür. Nihayet bu yolun güzergâhı, hemen hemen tesbit edilmiş gibidir: Ankaradan başlıyarak Kızılcahamam, Bolu, Arifiye, İzmit, İstanbul...

Fakat bu yolu, bir demiryolu zannetmeyiniz. Hayır... Bu yol - otomobil meraklılarına müjde - mükemmel bir asfalt yol olacak...

Bizde sayısı günden güne artan otomobil sahibleri, daima rahat ve devamlı bir yol bulmadıklarından şikâyet ederler. İstanbul - Edirne asfalt yolu, yaz günleri, Edirnede bir işleri olmadığı halde, sırf bu rahat yoldan faydalanmak arzusile otomobil yolculariyle dolup boşalmaktadır.

İstanbul - Edirne asfalt yolunun üzerinde hemen hemen hiç bir büyük şehir yok gibidir. Halbuki, Ankara - İstanbul asfalt yolu, Türkiyenin orman ve ağaç hazinesinin içinden geçiyor: Kızılcahamam, yalnız Ankaranın değil, hemen hemen bütün Anadolunun orman cennetlerinden birisidir. Kızılcahamamdan sonra asfalt yolun güzergâhı üzerinde bulunan Bolu, nefis çam ormanlarile harikulâde güzel bir şehirdir. Asfalt yolun, bir kaç kilometre uzamak pahasına dahi olsa, bu orman mıntakasından geçmesi temin edilecektir.

Yeni yolun inşası, bir tahsisat meselesi olduğundan, bu sene içinde inşaya başlanamıyacaktır. Fakat hükûmet, iç turizme büyük bir ehemmiyet vermekte olduğundan bu sene içinde tahsisat temin edilip önümüzdeki yol inşa mevsiminde yapılmasına başlanacaktır. Bu müddet zarfında yolun esaslı güzergâhı tesbit edilecektir.

Butün yapılmakta olan tahminlere göre Ankara - İstanbul asfalt yolu, dört yüz küsur kilometre olacaktır. Yol, otomobillerin karşılıklı gidip gelişine müsaid olarak inşa edileceğinden, vasatî sürat saatte 70 kilometre hesabile nihayet 6 saate inmiş olacaktır. Bugünkü mesafenin hemen hemen yarısı kadar az olmakla beraber, otomobil gibi, daha zevkle ve arzuya tâbi bir nakil vasıtasile yapılacak olan bu seyahatin, Ankaraya olduğu kadar İstanbula da fazla yolcu temin edeceği muhakkaktır.

Bu yol, Türkiyenin ilk büyük iç turizm yolu olacaktır. Bu bir başlangıçtçır. İktisad Vekâleti turizm bürosu, memleketi evvelâ beş turizm mıntakasına ayıran geniş ve büyük bir plân hazırlamıştır. Bu plân tahakkuk edince, memleket, bir çok geniş ve mükemmel asfalt yollara kavuşacaktır.

Eğer bu yol da inşa edildikten sonra, Ankarayı görmemiş olan İstanbullu ve İstanbulu görmemiş olan Ankaralı kalacak olursa bunun günahı doğrudan doğruya kendilerinin olsun... Asfalt yolda otomobil kullanmak, muhakkak ki, medenî bir zevktir. Sonra unutulmaması lâzımgelen bir nokta daha var: Bizim bozkırın hasret çektiği motör sesi ve elektrik, bu yolun üzerinden bir radyo mevcesi süratile girecektir.

Dilovan Çınar

Kırşehir zelzele mıntakasında yeni ve modern köyler kuruldu

Geçen ilkbahar aylarında bütün memleketi yasa bürümüş olan zelzele faciasına sahne olan Kırşehir mıntakasından gelen haberler, orada, ocakları yıkılmış olan vatandaşların ancak Ankara enerjisini ve inşa kabiliyetini temsil eden bir fevkalâdelikle yapılmış olan yeni ve modern köylerde şen ve neşeli bir hayata kavuştuklarını anlatmaktadır.

Zelzeleden sonra memleketin her tarafından gelen yardımlar ve hükûmetin umumî bütçeden verdiği beş yüz bin lira, Kızılaya verilerek burada yeni köyler inşası, bu hayır kurumumuza vazife olarak tevdi edilmişti. Kara gün dostu olan bu müessese, derhal faaliyete geçmiş ve evvelâ orarada bir ilmî tetkik yaptırarak kurulacak olan köylerin yerlerini tesbit etmiş; derhal inşaata başlamıştı. İnşaatın haziran ortalarında başlamış olmasına rağmen, bugün, bu mıntakada iki bine yakın ev yapılmıştır. Yapılan evler, her hangi ikinci bir tabiat felâketine karşı koyacak sağlamlıktadır.

Sayın Dr. Refik Saydamın Dahiliye Vekili olmadan evvel, şahsan, Kızılay cemiyeti reisi sıfatile yakından alâkadar olduğu bu inşa işi, muhterem vekilin felâket görmüş bir mıntaka vatandaşlarına en güzel bir hediyesi olmuştur. Hâlen de Kızılayın umumî reisliğini ifa etmekte olan muhterem Refik Saydamın çok yakında zelzele mıntakasını ziyaret ederek burada tedkikler yapacağı haber verilmektedir.

Zelzele mıntakasında bugüne kadar iki binden fazla ev yapılmıştır. Birçok ufak köyler birleştirilmiştir. Burada yapılan köyler, geniş bir çifçi kütlesinin yaşadığı bu mıntakalar için çok güzel örnek köyler mahiyetini taşımaktadır. Kızılay bu köyleri inşa ederken, böyle bir hususiyet taşımalarına dikkat etmiştir.

Kırşehir zelzele mıntakasında bu harabeler yerinde şimdi modern köyler kurulmuştur

Bir kaç satırla: ANKARA

★ *İnhisarlar umum müdürlüğü silonun önüne bir büyük depo inşa etmektedir. Bu depo betondan yapılacaktır.*

★ *Yeni yapılan Adliye Vekâletinin inşası bitmek üzeredir. Bina tamamlandıktan sonra Adliye Vekâleti buraya taşınacak ve Temyiz mahkemesi de olduğu yerde kalacaktır.*

★ *Atış poligonu Belediyenin idaresine geçmiştir. Poligonda atış fiatleri yeniden ucuzlatılacaktır.*

★ *Bugüne kadar bir bahar manzarası gösteren havalar dündenberi bozmuştur. Kış ekimi vilâyetin her tarafında başlamıştır.*

★ *Belediyenin seyyar satıcılar için hazırladığı arabaların satış hazırlığı yapılmaktadır. Bu arabaların kullanılmasına başlandıktan sonra şehirde açık satış kalkacaktır.*

★ *Belediye, şehrin yeni inşa edilen kısımlarında kanalizasyon tesisatı için bir proje hazırlamaktadır. Bu projenin tatbiki bilâhare şehrin Yansen plânına göre inşa edilmiş olan sahalarına da teşmil edilecektir.*

★ *Ankara radyosu için hazırlanmış olan yeni neşriyat plânının tatbikatına yeni seneden itibaren başlanacaktır. Radyo idaresi, memleketin her tarafından gelen dilekleri tedkik etmektedir. Bu dilekler arasında bilhassa halk musikisine fazla yer verilmesi istenilmektedir.*

★ *Ankara Halk sandığı büyük bir rağbet görmektedir. Sandığın küçük kredi için ayırmış olduğu para tamamile kullanılmıştır. Sandık, küçük kredi için yeniden sermaye koyacaktır.*

★ *Sümer Bank Yerli mallar pazarı, Ulus meydanında inşa edilmiş olan Sümer Bank umum müdürlüğünün altında, kendisi için yapılmış olan kısma taşınmıştır. Burası, çok güzel ve bütün modern dekorasyon icapları düşünülerek inşa edilmiştir. Şehrin daha merkezî bir yerinde olduğu için daha fazla satış olacağı umulmaktadır.*

Hükûmetin inşasına karar vermiş olduğu memur apartımanlarının projeleri, Emlâk ve Eytam bankası tarafından hazırlanmıştır. Yeni apartımanlar, Millî Müdafaa Vekâleti ile Polis enstitüsü arasındaki kısma inşa edilecektir.

★ *Bu sene ilkmekteplere talebe kaydi çok fazla olduğundan, birçok mekteplerde çift tedrisat yapmağa mecburiyet hasıl olmuştur. Vilâyet, önümüzdeki inşa mevsiminde birisi Yenişehir, birisi Maltepe, diğeri şehirde olmak üzere üç mektep inşasını düşünmektedir.*

★ *Belediye Yenişehirdeki bahçesiz evlerden tavuk kümeslerini kaldırtmıştı. Bu karar şimdi şehirdeki evlere de tatbik edilecektir.*

Moris Şövalyenin hayatı

Fransız artistinin hayatı - Paris muhabirimize dikkate şayan beyanatı

Paris (Hususî muhabirimizden) — Meşhur Fransız artisti Moris Şövalye (Maurice Chevaler) ile görüştüm. Bu mülâkatı yazmadan evvel artistin hayatını anlatayım:

Moris Şövalye bir nakkaşın oğludur. Pariste Menilmontan'da doğmuştur. Ailesi çok fakir olduğu için, annesi bile çalışırdı. Şövalyenin iki erkek kardeşi daha vardır. Fakat Moris ailenin en sevgili oğludur. Şövalye annesini çok severdi. Vefat ettiği vakit stüdyoda (Innocent de Paris) diye bir filim çevirmekte idi. «Kederden çalışamaz» diye annesinin ölümünü evine dönünceye kadar kendisine haber vermediler.

Moris Şövalye çocukluğunda bir çivi fabrikasında amele yamağı idi, fakat nerede çalışsa muhakkak oradan kovuluyordu. Çünkü aklı fabrikalarda çalışmakta değil, aktör olmakta idi. Nihayet on bir yaşına geldiği zaman Moris, annesine aktör olmağa karar verdiğini söyledi. Annesi kederinden divaneye döndü. Kendinden büyük ve mesleği doğramacı olan erkek kardeşi de Morisi tembellik ve haylazlıkla itham etti.

On bir yaşında bu haylaz çocuğu hali, annesini o kadar utandırıyordu ki mahallesinde kimsenin yüzüne bakamıyordu. Fakat Morisin bunlar umurunda mı? O, kimseyi dinlemedi ve ufacık boyu ile kafasına koyduğunu yapmağa karar verdi. Bütün kavgalara, döğüşlere, nasihatlere göğüs gererek işe başladı.

Bir ufak kahvenin direktörü, bu aktör olmağa heveskâr çocuğa, haftada birkaç frank verdi ve komik şarkılar söyletti. Çocuğun boyu çok kısa olduğundan, kahvede ismini Cüce Komediyen koydular.

Morisin yaşına göre, boyu çok kısa idi ve boyunun kısalığı onu fena halde müteessir ediyordu, fakat tabiatin güzel bir cilvesi olacak ki, Moris Şövalye on altı yaşını geçtikten sonra birdenbire boylandı, yakışıklı, uzun boylu bir adam oldu.

Mistengtle tanışma

Harpten evvel meşhur revü artisti (Mistenget) pek gözde idi. (Eldorado) müzikholünün kraliçesi idi. Bir aktör arkadaşı Morisi Mistengete prezante etti amma, kimse Morisin ileride Mistengete partner olmak suretile büyük bir revü artisti olacağını tahmin edememişti. Kendisi de böyle bir şansa konacağını düşünememişti.

Bulvar tiyatrolarına angaje oldu; sonra bir müzikhole girdi. Burada büyük bir muvaffakıyet kazandı. Moris Şövalye, kariyerini, mistengetten sonra Bir İngiliz tiyatrocusu ile bir Amerikan dansörüne medyundur. İngilterede İngiliz müzikholleri ve sahneleri tekniğini öğrendi. 1912 de de bir Amerikalı dansöre tesadüf etti, dansör meşhurdu ve gayet orijinal danslar biliyordu. Morise bunların hepsini öğrettti. İngiliz tiyatrocunun tavsıyesi üzerine Moris Şövalye Londraya gitti, orada ucuz bir pansiyona yerleşti ve arttırdığı paralar ile her akşam müzikhollere devam ederek meşhur artistleri seyretti, bu suretle sanatını çok tekâmül ettirdi.

Nihayet bir çok mahurumiyetlere katlanarak çalıştıktan sonra talih yüzüne güldü. O tarihte Parisin en birinci ve dünyaca meşhur müzikholü olan (Folibrejer) e angaje oldu ve (Eldorado) müzikholünün kraliçesi olan meşhur Mistenget Poliberjerde yıldız idi. Revüde Mistengetin partneri oldu ve kalbini kazandı. Mistenget Morise âşık olduğundan, kendini iltifatlara garketti. Bu sebepten, diğer [illegible] aktör Şövalyeyi fena halde kıs-

Moris Şövalyenin son resimlerinden biri

kandı ve bu kıskançlıklar birçok entrikalara, hattâ döğüşlere sebep oldu.

Hattâ bir gece kendisinden intikam almak ve pataklamak üzere yolunu belkediler. Fakat Moris tiyatrodan Mistenget ile beraber çıktığından, bu taarruza şahid olan Mistenget aktörlerin ikisini de tiyatrodan kovdurdu ve Şövalyeyi resmen kendisine partner yaptı.

Harp senelerinde

Bir sene sonra Moris Şövalye askere gitti, 1914 te de harp ilân edildi, cepheye gitti. İlk harbe girdiği esnada akciğerine bir şarapnel parçası isabet etti ve ağzından kanlar boşanarak yere düştü. Kendine geldiği zaman bir Alman hastanesinde esir olduğunu anladı. Yaralarının verdiği ıztıraba rağmen neşesini muhafaza ediyordu. Bir gün hastane doktoru geldi, kendisini muayene etti, Morise dedi ki:

— Kurtulacağını ümid ediyorum amma, ümidim hilâfına ölecek olursan gene gülecek misin?

Moris buna cevaben:

— Ona şüphe mi ediyorsunuz? Ölürken de gülerek öleceğime emin olabilirsiniz. Ne için ağlıyayım? Mademki bu dünyaya geldiğime memnunum, beni kim temin ediyor ki öldüğüm zaman memnun olmıaycağım. Başaka hayata gideceğim... dedi.

Bu cevap doktorun çok hoşuna gitti ve kendisine (Ebedî bahtiyar) namını verdi. Şövalye yavaş yavaş iyileşti. Karargâhta gene kendisi gibi esir bazı musikişinas ve aktörlerin yardımile konserler tertip ediyordu. Bu konserelere Alman generalleri de geliyorlardı. Moris, generalleri o kadar eğlendiriyordu ki, kendisine karargâhta serbes gezmek hakkını verdiler.

Krargâhta diğer bir harp esiri ile de dost oldu. (Genedi) isminde olan bu harp esiri Morise ingilizce öğretti. Bir müddet sonra diğer bir Fransız esiri ile samimî dost oldu.

Esaretten kaçış

Bu iki dost, Alman karargâhından Fransız cephesine kaçmağa karar verdiler. Düşündüler, taşındılar, ne suretle kaçsalar, yakalanacakları muhakkak. Bir kere de yakalanırlarsa başlarına ne geleceğini bildiklerinden birdenbire firar projesini mevkii tatbike koyamıyorlardı. Nihayet bir hal çaresi buldular. Nazarı dikkati celbetmeden kaçabilmek için kendilerini hastabakıcı kıyafetine sokmağa karar verdiler. Bir gece yarısı çaldıkları hastabakıcı elbiselerini giydiler; ellerine yara sargıları, pamuk filân alıp usulca karargâhın kapısından çıktılar. Her ne kadar iki kişinin kapıdan çıktığını nöbetçiler gördülerse de hastaneye mensup iki hastabakıcı cephede yaralıları tedaviye gidiyor zannettiler,

Böylece iki firarî yola çıktı. Nazarı dikkati celbetmeden kaçmağa muvaffak olduklarından ve ucuz kurtulduklarından memnun, Fransız cephesine doğru ilerliyorlardı. O esnada Morisin arkadaşı yüksek sesle fransızca söylemeğe başladı. Birdenbire karşılarına bir Alman zabiti çıktı. Onlara doğru yürümeğe başladı. Yanlarına yaklaştığı zaman, şüpheli şüpheli ikisini da yukarıdan aşağı süzdükten sonra:

«— Fransızca işittim. Siz mi konuşuyordunuz?... dedi.

Korkularından iki arkadaşın dizleri titremeğe başlamıştı. Bereket versin ki Moris karargâhta öğrendiği almanca ve şive taklidine olan büyük istidadı sayesinde kısa birkaç kelime ile almanca olarak, fransızca konuşan kendileri olmadığını, uzakta bir yaralıyı tedaviye gittiklerini söyledi ve böylece kendisini de, arkadaşını da kurtardı. Aktör olduğu için Allaha şükretti; çünkü aktörlük, sada ve şive taklid etmek sayesinde yakasını kurtarmıştı.

Nihayet iki arkadaş büyük heyecanlar ve korkular içinde Fransız cephesine kaçmağa muvaffak oldular. Moris Şövalyenin yarası mani olduğundan onu tekrar harp sahnesine göndermediler; çürüğe çıkarıldı.

Sahneye avdet

Parise avdet etti. Tekrar müzikholde oynamağa başladı. İlk sahneye çıktığı akşam vücudü titriyerek gözyaşları içinde içeri girdi. Her ne kadar alkışlandı ise de alkışları soğuk buldu, müteessir oldu. Yaralarından mütevellid zafiyetten dolayı kendisine korku ve tutukluk gelmişti. Rolünü bitirinciye kadar kan ter içine battı, artist locasına avdet ettiği zaman bir mektup buldu. Bu mektupta askerlikte gösterdiği cesaret ve şecaatten dalayı kendisine (Krua dö ger) nişanı verildiği yazılıyordu. Bu havadis o kadar maneviyatını kuvvetlendirdi ki, o akşamdan itibaren eski Şövalye değişti, yerine yeni bir adam geldi. Eski kıyafetlerle, takma burunlarla oynadığı çapulcu rolleri bıraktı, gayet şık ve zarif giyindi; başına da kendisinin meşhur olmasına sebep olan hasır şapkasını geçirdi; ertesi akşam o kıyafetle sahneye çıktı, öyle bir alkış tufanı koptu ki, içeriye girdiği zaman sevincinden şapkasını öptü. O günden itibaren şöhreti büyüdü. Londrada Palas tiyatrosunda Elsie Janis isminde meşhur Amerikalı yıldıza partner oldu. Uzun zaman Londrada oynadıktan sonra Parise avdet etti. Yeniden Mistengete partner oldu.

Bu çift artistler Parisin sevgilileri oldular. Fakat bir müddet sonra iki meşhur artist biribirlerile anlaşamamağa başladı ve ayrılmağa karar verdi. Moris tekrar Londrada oynadıktan sonra Parise döndü. Bu defa kendi kendine (Kazino dö Pari) ye yıldız olarak angaje oldu ve partneri İvonne Valleé ile evlendi, sonra ayrıldı.

Amrikaya davet

Moris Şövalyenin günden güne büyüyen şöhreti Amerikaya aksetti. Paramunt şirketinin direktörü (Ceselaski) kendisini angaje etti. Ben de o zaman Hollivutta idim. Şövalye, (Janet Mak Donald) ile filim çevirdiği zaman Paramunt stüdyolarında gördüm. Filimin ismi (Aşk resmigeçidi) idi. Hattâ o zamanlar Moris ile Janet Mak Donald arasında aşk macerası olduğunu söyliyenler bile oldu.

Bu filim çevrildiği gün stüdyoda idim. Muhteşem bir sahne hazırlanmıştı. Janet Mak Donald suvare elbisesi giynimiş, Şövalye de zabit üniforması giymişti. Orkestra başladı; ikisi karşılıklı şarkı söylemeğe başladılar.

Şövalyenin halinde bir başkalık nazarı dikkatimi celbetti. Janet Mak Donalda bakarken gözleri pek fazla parlıyordu. Janet Mak Donalda gelince, o da pek büyük hahişle şarkı söylüyordu. Bu hal rejisörün de gözünden kaçmamış olacak ki yıldızları tebrik ederken, müstehzi bir tavırla:

— Cidden rolünüzü bir Romeo ve Jülyet kadar samimî oynadınız, tebrik ederim... dedi.

Bunun manasını anladıkları için, gerek Moris Şövalye, gerek Janet Mak Donald, işi gülüşmeğe boğdular. Moris uzun seneler Amerikaya gidip gelip Paramunt, Metro Goldvin Mayer, Artist Assosiye gibi Hollivutun en büyük şirketleri namına filimler çevirdikten sonra Fransada karar kıldı. Şimdi Kazino dö Paride oynamaktadır. Mistenget ile şöhretleri eş olduğundan, ikisi de ayrı ayrı oynamağı tercih ediyorlar. Mistenget oynadığı zaman Kazino dö Paride Şövalye oynamaz; Şövalye oynadığı vakit te Mistenget oynamaz.

Bu büyük revü artisti sporu, açık havayı çok sever, hafif yemek yer ve sıhhatine çok dikkat eder. (Kot Dazürde) Kanda güzel bir villâsı vardır. Her sene birçok ayları burada geçirir, spor yapar, eğlenir, dinlenir.

Moris Şövalyenin tercümeihaline ait yazılardan sonra kendisile Akşam namına yaptığım mülâkatı gelecek mektubumda bildirceğim.

B. O.

Dumlupınar okulunun mandolin takımı

Koro ve Mandolin takımı bir arada

İzmir (Akşam) — İzmirin Dumlupınar okulu çalışkan talebelerile meşhurdur. Okulda musiki derslerine de büyük ehemmiyet verilmektedir. Muhtelif sınıflar talebesinden mürekkep bir koro ve mandolin takımı teşkil edilmiştir.

AKŞAM SPOR

Italya - Fransa maçının tafsilâtı

Maç samimî bir hava içinde oynandı. Birinci devre İtalya, ikinci devre Fransa hâkimdi

Pazar günü Napolide İtalya ve Fransa millî takımları 17 inci defa olarak kırk beş bin kişi önünde karşılaştılar. Ve İtalyanlar 1-0 galip geldi. Maçın neticesini dünkü nüshamızda telgraf havadisi olarak karilerimize bildirmiştik.

Bu enteresan karşılaşmanın bütün safahatını radyo ile takip eden bir sporcu arkadaşımız maçın tafsilâtını bize yazmak lûtfunda bulundu. Biz de karilerimize aynen veriyoruz:

Bu mühim müsabakadan evvel iki tarafın vaziyeti hakkında izahatta bulunan spiker İtalyanların hücum oyuncuları itibarile müşkül vaziyette bulunduğunu en kıymetli oyuncuları Meazzanın sakat olduğundan Piola nın daha formunda bulunmadığından ve İngilizler tarafından büyük takdire uğrayan Ferrarinin ise hastalıktan henüz kalktığından acı, acı şikâyette bulunarak bu sebeple neticenin kendi takımları aleyhine tecellisinden korktuğunu ilâve etti.

Son günlerde her iki milletin matbuatı arasında politika sahasında başlayan münakaşaların spor sahasına tesir etmediğini Fransızların stada çıkarken halkın lehlerinde yaptığı tezahüratla belli oldu.

45 bin kişinin çevirdiği saha Fransız oyuncuları lehine çok dostane nümayiş yapıyordu.

İki takım şu şekilde dizildiler.

Fransa: Lins - Vandorn, Matler - Diyan, Jordan, Borbut - Venant, Hayser, Nikola, Benborek, Aston.

İtalya: Olivyeri - Foni, Reva - Serantoni, Andrcolo, Lokatelli - Kaloisser, Ferrari, Piola, Demarya, Biyovanti.

Maça cehennemî bir süratle İtalyanlar başladılar. Fransız müdafaası büyük tehlikeler atlatıyor. Bilhassa Matlerin ismi sık sık geçiyor. Belli ki İtalyanlar, Fransızların son müdafaa hattına kadar dayanmışlar.

Yalnız bu hücumlar Fransız müdafaasına kadar indiği halde netice vermiyor. Çünkü İtalyanların en kıymetli muhacimleri Meazzanın yerine oynayan Demarya arkadaşlarile pek uyuşamıyor. Akınlar hep akim kalıyor.

15 dakika kadar bir şaşkınlık geçiren ve İtalyanların çok süratli oyunları karşısında bocalayan Fransızlarda nihayet kendilerine geliyorlar ve mukabil hücumlara başlıyorlar. Bu akınların birisinde Nikolanın sıkı bir şütünü İtalya kalecisi ancak kornerle kurtarıyor. Çekilen korneri İtalyan müdafileri uzaklaştırıyorlar.

Dakikalar golsüz olarak geçiyor. Şimdi her iki takım mütevazin hücumlarda bulunuyorlar.

Top hangi tarafa geçerse tehlike öteki için fazlalaşıyor.

Tabiî bu arada İtalyan olan spikerin top kendi kaleleri önünde iken sesi kısılmış bir vaziyette çıkıyor.

Oyunun 33 üncü dakikasında İtalya tekrar sıkı bir hücuma geçti. Bu hücum esnasında muhacimleri müdafiler de takip ediyor. Belli ki netice almak için bütün hatlarında birden hareket var.

Fransızlara biran için durgunluk veren bu hücum günün yegâne golünün çıkmasına sebep oldu.

Soliç oynayan Ferrari santrhafdan aldığı derin bir pası durdurmadan sağ tarafa geçirdi. Ve arkadan yıldırım gibi yetişen sağiç Biyovanti plâse bir şütle topu kaleye soktu. Gol...

45 bin seyircinin inlettiği sevinç avazeleri radyoları bozacak derecede fazla oldu. Ve devre bu şekil değişmeden nihayetlendi.

İKİNCİ DEVRE

İkinci devreye Fransızlar büyük bir azimle başladılar. Oyunun birinci devresindeki tutukluktan eser yok. Her oyuncusu omuzuna yüklendiği vazifeyi hakkile yapıyor. Bu vesile ile ortaya futbolün şahane kelimesile tavsif edilebilecek bir oyun çıkıyor. Her iki taraf da canla başla çalışıyor.

Maamafih İtalyanlar müdafaa sistemine biraz fazla ehemmiyet veriyorlar. Belli ki bir avantajlı galibiyeti kabul etmişler. Bütün hücumlar ve fazla çalışmalar maçın neticesini değiştirmedi ve bu suretle bütün dünyanın alâka ile beklediği bu maç 1-0 Fransanın aleyhine kapandı.

Maçtan sonra her iki taraf kaptanı birbirinin koluna girerek samimî bir hava içinde sahadan içeri çekildiler.

İtalyanlara 1-0 mağlûp olan Fransa millî takımı bir maçtan evvel

Fransada genç futbolculara verilen ehemmiyet

Rasingin 45 futbol takımından bir grup

Birkaç gün evvel, klüplerimizin genç futbolculara ehemmiyet vermeleri lüzumundan bahsetmiştik. Avrupanın bilhassa büyük klüpleri genç ve küçük futbolcuların yetiştirilmesine büyük kıymet vermektedirlelr. Parisin Racing klübü, Arsenal ile (1-1) berabere kaldığı son maçtan evvel birinci takımlarla beraber 500 genç futbolcusunu oyun kıyafetlerile sahaya çıkarmıştır.

Yukarıdaki resim birinci takımların arkasında yer alan Racing'in (45) genç ve küçük futbol takımını göstermektedir. Racing'in İngiliz profesyonelleri karşısında gösterdiği muvaffakıyt te ayrıca kayde şayandır.

Yukarıdaki resimde kaleci Hiden sağdan ikinci, Arsenal maçında çok muvaffak olan eski Viyanalı, yeni Fransa millî takımı oyuncusu Jordan sağdan beşinci oyuncu olarak görülmektedir.

1940 olimpiyadları sahası bitmek üzere

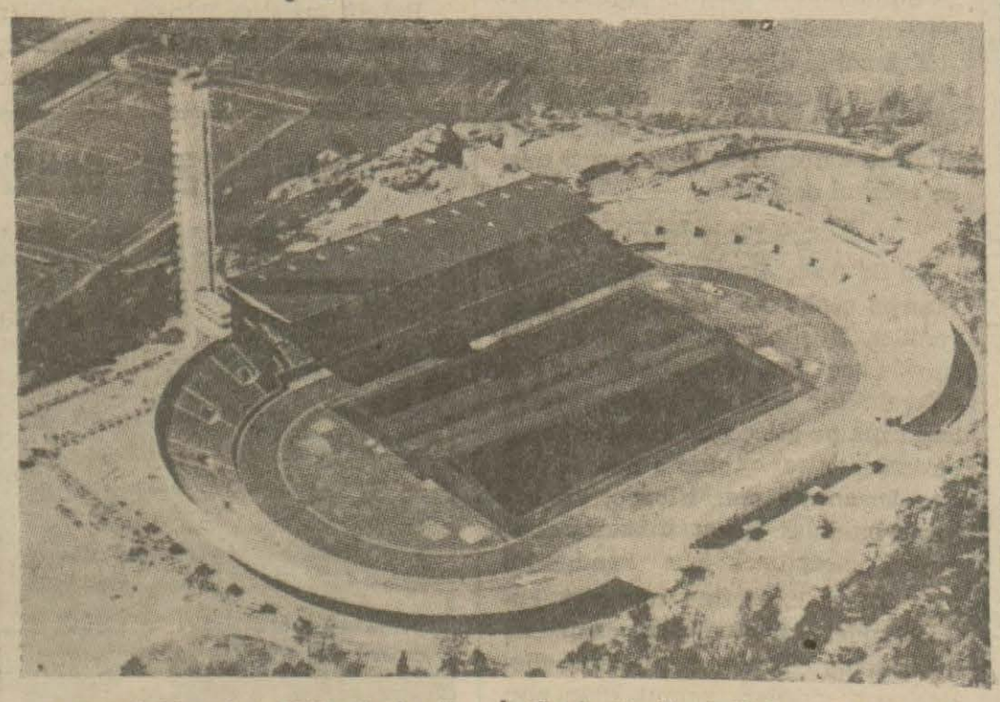

Yukarıdaki resim, 1940 olimiyadlarının yapılacağı Helsinki stadını göstermektedir. Bu stad yeni değildir. Eski bir sahanın tribünleri ve teşkilâtı büyütülmek ve tadil edilmek suretile ucuz bir hal şekli bulunmuştur. Hamarat davranan Finlândiyalılar olimpiyad kulesini şimdiden bitirmişler ve sahanın etrafındaki tribünleri inşa etmişlerdir.

Olimpiyad stadının etrafında müteaddid futbol sahaları görülmektedir. Finlândiyada futbol, en fazla, hattâ atletizmden ziyade revaçta bulunan bir spordur.

Önümüzdeki iki sene zarfında futbol turnuasının olimpiyad programına ithal edilip edilmiyeceği merakla beklenmektedir.

Şunu ilâve edelim ki 1924 olimpiyad turnuasından sonra şimal turnesi yapan millî takımımız Finlândiya futbolcularını 4-2 mağlûb etmişti.

SARAY ve BABIÂLİNİN İÇ YÜZÜ

Yazan: SÜLEYMAN KÂNİ İRTEM —Tercüme, iktibas hakkı mahfuzdur

Tefrika No. 249

Ömer paşanın Eflakta kumandanlığı - Rus generallerile temaslar

O bu işle meşgul iken sultan Mahmudun vefatını haber aldı; kumandayı Kütahya valisine tevdi ile hemen İstanbula hareket etti. Kütahyada on bin altın sarfetmişti. Mütebaki para ile hediyeleri hazineye teslim etti.)

Damad Mehmed Ali paşa ile Ömer paşa arasında işte bu Anadolu seyahatinden itibaren pek samimî bir dostluk cari olmağa başlamıştı.

Mehmed Ali bey Ömer beyin bu müracaatı üzerine derhal Hüsrev paşanın pek nüfuzlu bir dostuna gider ve şefaatte bulunmasını istirham eyler. Bu zat da Hüsrev paşayı ziyaret eder.

Ziyaretin sebebinden hiç şüpheye düşmiyen Hüsrev paşa dostunu bermutad iltifatlarla kabul eder ve yer gösterir. Zair:

— Senden bir lûtuf istirham edeceğim. Dirîğ etmiyeceğine söz vermeden oturmıyacağım. der.

Hüsrev paşa:

— Senden dirîğ edeceğim bir şey olamaz. Ne isteyeceğini bilmeden işte kabul ediyorum... cevabını verir.

Ömer bey hâdisesi bu suretle kapanır. Ancak Hüsrev paşa geçeni büsbütün unutamaz. Ömer bey bir sene daha miralaylıkta kalır. Sonra ayni nüfuzlu zat gene Mehmed Ali paşanın iltimasile ikinci Sultan Mahmuda. Ömer beyin parlak evsafını arzederek ve hâkipayına yüz sürerek taltifini istirham eder.

Sultan Mahmud:

— Liva yaptım.

Diye irade eder. (1)

H. 1259 da -1843- yapılan tensikatta Ömer paşa mirülümeralıkla askerden çıkarılmış iken Abdülmecid tarafından kendisine askerî rütbesi iade edilmişti. (2)

1848 de Eflâkta çıkan bir ihtilâl üzerine Fuad efendi komiser, Ömer paşa da kumandan olarak Bükreşe gönderilmişlerdi.

Ömer paşa sahnede daha birinci rolü ifa etmiyordu.

Eflâk ve Buğdan eyaletlerinin idaresini tanzim için kâmil bir salâhiyetle gönderilmiş olan ve son zamanlarda Avrupada üç kraliçe nezdinde mühim vazifelerle bulunarak sevimliliği, zekâsının parlaklığile temeyyüz eden, nisbetle genç, Türk diplomati Fuad efendi -Fuad paşa- Rumenleri hayrete garkediyordu.

Göğsü bir müslüman üniformasında ilk defa görünen Avrupa nişanlarile parlıyan, hak ve salâhiyete müteallik siyasî müzakerelerde kıvraklık ve uysallık göstererek bazı ecnebi mümessillerin gönüllerini almak suretile bu nişanları tenevvü ettiren Fuad efendi Bükreşte bütün nazarları üzerine celbediyordu. Oradaki ajanlar bu ayarda bir Türk diplomatile karşılaşacaklarını hiç tahmin etmemişlerdi; Romanyadaki Rus diplomat ve generalleri arasında bile siyasette onunla boy ölçüşebilecek kimse yoktu.

Ömer paşa ise vaktini yani harp günlerini bekler gibi bir vaziyette idi. Fuad efendi önünde silik kalmakla beraber o da artık zatiğ kıymetini anlıyor, kendisini tanıtmak yolunu buluyordu. Rus generalleri ile görüşüyor, bir gün harbe tutuşacağını muhakkak addettiği Rus askerlerini tedkik ediyor, Osmanlı askerlerine itimad telkin eylemek için onları Rus askerlerile temaslarda bulunduruyordu. Romanyadaki Osmanlı askerleri Rus askerlerine nisbetle gayet iyi besleniyor, iyi talim ediliyor, kendilerine iyi bakılıyordu.

Ancak uzun müddettenberi silâh altında bulunan askerlerden bir kısmı terhislerini istiyorlardı. Eflâkta Krayova kışlasında bulunanlar kasabayı yakıp teşevvüşten istifade ile yağma ettikten sonra kaçmağa karar vermişlerdi. Bundan haberdar olan Ömer Lütfi paşa elebaşıların sopa altında işlerini bitirmişti!

Bu teşebbüsü bu icraatile akim bırakmakla beraber Ömer paşa askerlerin terhisi arzusunu da yerine getirmeği muvafık bulmuştu. Ancak bunu da askerî bir nümayiş yapmağa vesile ittihaz etmişti.

Bu askerler hemen terhis edilecek değillerdi. Yalnız bundan sonra silâh altında geçirecekleri müddet rediflik hizmetlerine mahsup edilecekti. Ömer paşa terhis fermanını okutarak hangi taburların memleketlerine dönecek lerini askere bildirmek, bu suretle sabırsızlıkların önüne geçmek istiyordu.

Bütün askerî ve mülkî ricali 1849 eylûlünün ilk günü Osmanlı askerlerinin bu terhis merasimine davet etti. Ovada tepelerinde hilâl alâmetleri parlıyan yeşil çadırlarda bulunan askerleri manevraya çıkarttı.

Ömer paşa yanında Eflâk beyi Stirbey olduğu, kendisi pek gösterişli ve oynak bir Arap atına râkip bulunduğu halde askerine bir geçid resmi yaptırdı.

Stirbey Türk askerlerinin geçid resminde kumandan yanında bulunmak şerefinin kendisine bahşedilmesinden az sıkılmıyordu! Bir Osmanlı komiseri Fuad efendiye bir Rus komiseri general Du Hamele yanaşıyor, iki komiserden birine rüchan ve meyil göstermekle itham edilmemek için bütün dirayetini sarfediyordu!

Ağır kıyafetli Türk kumandanlarının simalarında azim ve besalet okunuyordu. Resmî üniformalı Rus generalleri zahiren takdirler sarfediyor, içlerinden Türk askerlerinin Avrupalı giyimleri ile istihza ediyorlardı. Fakat Türk ordusunun gösterdiği terakkiden hayrete düştüklerini de saklıyamıyorlardı. Bu Rus generalleri arasında sonra Ömer paşa ile karşılaşacak ve ona mağlûp olacaklar vardı!

Geçid resmi hakikaten parlak oldu.

Geniş bir çadırda davetlilere meşrubat ikram edildi.

Ömer paşa karargâhına gelen çoğu pek güzel Rumen ve ecnebi kadınları izazda askerce bir tekellüfsizlik içinde zarifane itinalar gösteriyordu.

Ömer paşa Eflâkta askerî meziyetlerini göstermekle beraber fikirlerinde ittirad ile temeyyüz etmiyordu. Bu da faaliyetsizlikten sıkılmasından ileri geliyordu.

Babıâlinin kararına göre Macar kıyamında Osmanlı ordusu resmen ve katiyyen bitaraf kalacaktı. Fakat Babıâli hissen Macar kıyamının muvaffak olmasını istiyordu.

Ömer paşa iptida Macarların bir galebesi üzerine Romanyaya iltica etmiş olan Avusturya askerlerine yardım etmeği mağlûpları himaye şiarına uygun görmüştü. Fuad efendi bu hareketin bir hata olacağını kendisine anlatmakta epey zahmet çekti.

Biraz sonra Ömer paşa tamamen Avusturyalılar aleyhine döndü.

Avusturya generali Puchner Macar generalı Bem tarafından yardımcı Rus kuvvetlerinden ayrılarak fena halde mağlûp edilmiş, Eflâk toprağına iltica ya mecbur kalmıştı.

Bu perişan Avusturya askerleri sığındıkları bu yerlerde yapmadık yağmagerlik bırakmadılar. Ancak Eflâk hükûmeti buna aldırmıyarak Rus mümessillerile anlaşarak bu askerlere azamî yardımda bulundu.

Rus konsolosu Kotzbue bu askerler menfaatine Bükreş sahnesinde bir komedi tertip etti ve bunda kendisi de rol aldı.

Avusturya hükûmeti bu yardımları mükâfatsız bırakmadı.

Fuad efendi ile Rus mümessili general Du Hamele birinci rütbeden, Rus konsolosuna ikinci rütbeden demir tac, Eflâk Coyvodası vekili Konstantin Kantagüzene de (Sen Leopold) nişanlarını verdi. Yalnız bu taltifler arasında Ömer paşayı unuttu!

O da bunu mühimsemiyor gibi görünerek sükût edecek yerde acı şikâyetlerde bulundu ve intikam almakta gecikmedi.

Macar isyanı mağlûp edildiği vakit Macar mültecileri Osmanlı zabitleri tarafından muhafaza edilen geçidlerden Eflâk topraklarına geçince -Ömer paşanın emrile- hürmet ve itibar ile karşılandılar. Bundan (mülteciler meselesi) çıktı.

(Arkası var)

(1) Destrilhes: Les Confidences sur la Turquie.

(2) Bir ateşli talim esnasında kumandanın hatasını tashih için kendi kendisine kumandayı ele alması padişahın hoşuna gitmişti.

Yeni dünyada talebe hayatı...

Amerikalıların en sevdikleri şey kollej ve üniversite hayatıdır.

İnşaat işlerinde çalışan, gazete satıcılığı yapan milyoner çocukları

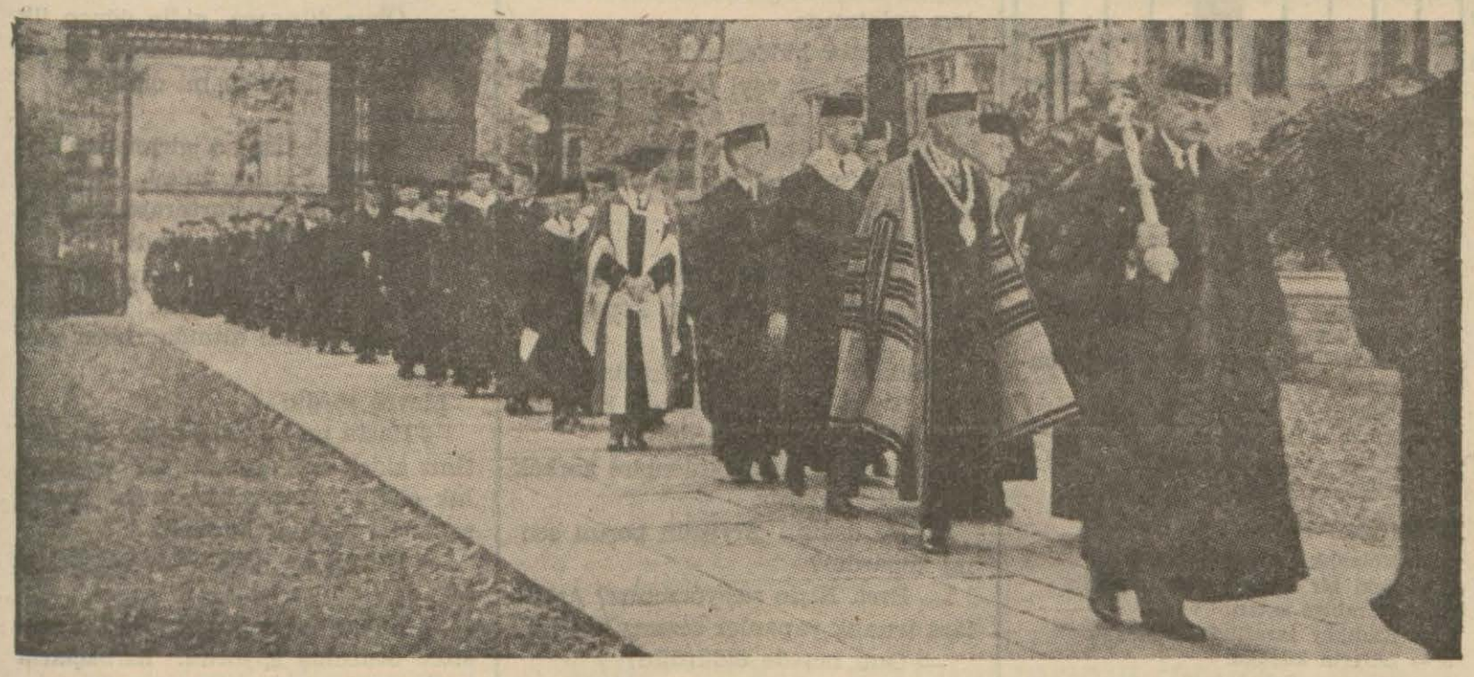

Amerikalılar talebe hahatını çok severler, bir merasimde yaşlı mezunlar mekteblerine giriyorlar

Bizde Avrupadaki talebe hayatından çok bahsedilmiştir. Fransada, Almanyada, İsviçrede ve sair Avrupa memleketlerindeki talebe hayatı hakkında az çok bir fikrimiz vardır. Fakat Amerikadaki talebe hayatından hemen hiç bahsedilmemiştir. Halbuki Amerikada talebe hayatı çok meraklı ve dikkate değer bir mevzudur.

Bir gün, bir Türk talebesi bana Columbia üniversitesini gezdirirken çok eski fakat temiz elbiseli bir genci işaret etti:

— Bu genç, dedi, gayet zengin bir adamın oğludur. Gündüzleri mektebe devam eder. Akşamları da gazete satar.

Anlamadım, sordum:

— Peki bu gencin babası çok zengin diyorsunuz. Sonra çocuğun gazete sattığından bahsediyorsunuz.

— Tabiî... Amerikada böyle çok zengin adamların oğulları hayatlarını kendisi kazanarak tahsillerine devam ederler...

Sonradan öğrendim ki bu Amerikada, gençler arasında aşağı yukarı bir âdet haline girmiş. Gençlerin çoğu kat'iyen babasının parasına güvenmiyor, babasının serveti ile alâkadar bile olmuyorlar.

Çocuk büyüyüp, hayatını kazanacak bir çağa gelince tıpkı uçmağa başladıktan sonra yuvadan ayrılan bir kuş gibi hareket eder. Hayatını çok gençkken kazanmağa başlar. Amerikalı genç için en büyük zevk kendi kazancile tahsilini yapmak, hayatını kurmaktır.

Bunun için milyoner babaların çocuklar arasında yeraltı trenlerinde memuruk edenler, büyük binaların inşaatında çalışanlar, bulaşıkçılık yapanlar, çamaşır fabrikalarında çalışanlar pek çoktur.

Yalnız erkekler değil, kızlar da böyledir. Meselâ babaları Arizonada, New Mexico'da hududsuz çifliklere, portakal bahçelerine sahip olan bir genç kız okumak için Nevyorka gelir, hayatını kendi kazanır, pansiyon parasını kendi verir, kendi kendini yetiştirir. Bunların hayatını kazanmağa mecbur fakir talebeden hiç bir farkları yoktur.

Amerikalılar hayatlarını kazanmak için -şereflerini muhafaza etmek şartile - hiç bir işi yapmağı ayıp saymazlar. Kundura boyacılığı, garlarda hamallık, bulaşıkcılık ederek para kazanan, mektebe devam eden bir genci ayıplamak şöyle dursun, herkes kendisini takdir eder. Garlarda eşya taşıyarak mektebe devam eden bir delikanlı icabında: «Ben hamallık ederek okurum» diye öğünebilir. Zaten bu gibi küçük işlerle hayata atılmış, muvaffak olmuş kimseler için en öğünelecek şey mazilerinde yaptıkları, küçük ehemmiyetsiz işlerdir.

Meselâ Amerikanın en büyük cümhurreisi telâkki edilen Abraham Lincoln'un meziyetinden şöyle bahsedilir:

«O sandalile eşya taşıyarak, bir nevi hamallık ederek muvaffak olmuş bir insandır.»

Böyle hamallık, bulaşıkcılık eden bir delikanlı bir kızla tanıştığı zaman:

İnşaat işlerinde çalışan üniversiteli genç

— Ben mektep haricinde hamallık ederim... Demekten katiyen çekinmez ve genç kız da karşısındaki adamı hiç hor görmez. Hattâ onun hayat sahasında gösterdiği enerjiyi yüksek görür,

Yeni dünyadaki üniversiteleri dolaşırken bana bu mevzula alâkadar olan bir hikâye anlattılar.

Bir milyonerin oğlu bir yandan mektebe giderken, bir yandan da kundura boyacılığı edermiş. Amerikanın da, bizim gibi, kundura boyacıları pek meşhurdur.

Amerikalı milyoner bir gün otomobille geçerken bakmış oğlunun içeride kundura boyacılığı ettiği bir berber dükkânı... (Amerikada ekseriya kundura boyacıları ile berberler ayni dükkânda çalışırlar. Bir yandan berber sizi traş ederken, bir taraftan da kundura boyacısı ayakkabılarınızı boyar.) Milyoner oğlunu çalıştığı dükkânın önünde otomobilini durduruyor. İçeri giriyor. Maksadı oğlunun nasıl çalıştığını görmektir. Bu esnada zengin adamın yanında da Avrupalı bir arkadaşı vardır.

Milyoner oğlunun önüne ayağını uzatıyor. Genç adam babasının kunduralarını büyük bir dikkatle boyamağa başlıyor. Bu manzara milyonerin yanındaki hassas Avrupalıyı müteessir ediyor:

— Tuhaf bir manzara... diyor, bir çocuğun para mukabilinde babasının ayakkabılarını boyaması bana dokundu doğrusu...

Amerikalı hemen cevap veriyor:

— Bilâkis bugün benim en mesud günüm. Şu saat de en mesud saatim... Çünkü oğlumun taştan bile ekmeğini çıkaracak bir hale geldiğini gördüm.

Amerikan üniversitelerinde talebe arasında fakirlik telâkkisi bambaşkadır. Onlar fakirliği, tıpkı maskeli bir balo gibi, geçici, tuhaf, eğlenceli bir hayat addediyorlar. Nasıl maskeli balo bitecekse ve giyilen acaip kostümler sırttan çıkarılacaksa, baloda ahçı, celâd, oduncu, kardinal, Romalı kıyafetlerine girenlerin bu halleri ancak sabaha kadar devam edecekse, Amerikalı gence nazaran fakirlik de böyledir. O da geçecek, eski püskü elbiseler sırttan çıkarılacak, para kazanmak için yapılan bulaşıkcılık, hamallık, kundura boyacılığı gibi işlerin sonu gelecektir.

Ve Amerikalı bir genç fakirlik hayatında da zevk bulur. Zaten Amerikalılar fakirliği korkunç addetmedikleri için hayatlarında hiç bir zaman nevmid olmazlar. Meselâ bir Amerikalı dört kere zengin olur, dört kere iflâs eder. Fakat fakir düştüğü zaman da, zenginlik vaktindeki kadar neşelidir. Tekrar hayatını yapmak, tekrar zengin olmak için ayni kuvvetle çalışır.

İşte üniversite hayatında bu karakter gençlere tam mânasile aşılanır. Fakirlikten korkmamak, nevmid olmamak, icap edince hayatta her işi yapabilmek...

Hattâ birçok zengin ailelerin evlâdları fakir talebe hayatını sonsuz derecede zevkli bulurlar. Meselâ mektebin önüne sıra sıra otomobiller dizilmiş. Talebe otomobilleri... Bunların içinde, en lüksleri de vardır en hurda, çamurlukları iplerle bağlanmış acaipleri de...

Lüks otomobillerin sahibi olan delikanlılar kız arkadaşlarını evlerine götürmek isterler. Fakat kızlar lüks otomobilden ziyade bu eski püskü, fakir talebelerin otomobil mezarlığından bularak kendi ellerile tamir ettikleri acaip otomobili tercih ederler. Buna binmekte daha büyük bir zevk duyarlar.

Amerikalıların dünyada en sevdikleri şey kollej ve üniversite hayatıdır. Hattâ meşhur bir sözleri vardır. «Hayat kollejde başlar, üniversitede devam eder.»

Bunun için her Amerikalı senelerce sonra okuduğu kollejin üniversitenin merasimlerinde talebe kıyafetile bulunmağa bayılır. Amerikan mekteplerinin en göze çarpacak tarafı da sporda kuvvetleridir. Amerikanın en kuvvetli spor teşkilâtları üniversiteleridir. Talebenin tatil zamanında en büyük eğlencesi ise dört beş arkadaş müşterek ucuz bir otomobil alıp bütün Amerikayı Bahrimuhit kıyısından, büyük Okyanus kıyısına kadar dolaşmak, tedkikat yapmaktır.

Bu dünyanın en eğlenceli, en zevkli seyahati olur. Ben nice zengin Amerikalılar bilirim ki dünyanın en lüks, en rahat ve pahalı seyahatlerini yapmışlardır. Fakat bunlar müşterek satın aldıkları otomobille talebelik zamanında yaptıkları seyahatin zevkini asla hiç bir şeyde bulamamışlardır.

Hikmet Feridun Es

KÜÇÜK İLÂN
okuyucularımız arasında
EN SERİ,
EN EMİN
EN UCUZ
vasıtadır. Alım satım, kira işlerinde iş ve işçi bulmak için istifade ediniz! ★

Berlin mektupları

Almanyada işsizliğin nasıl önü alındı?

933 senesinde hazırlanan proğramın esasları, verdiği neticeler

Berlin (Akşam) — Almanya, işsizlere iş bulmak için muazzam teşkilât vücude getirmiş ve birçok kanunlar neşretmiştir. 1932 senesinde Almanyada işsizler, yedi milyonu bulmuştu. Bu yedi milyon işsiz, allelerile beraber, Almanya nüfusunun üçte birini teşkil ediyordu.

Hükûmet bu müthiş yekûnu indirmek için işe koyuldu, 1933 senesi bidayetinde müstacel bir program tanzim edildi. Bu program mucibince, işsizlerin yol inşaatında, toprağın ıslahında, su kanalizasyonları tesisatında ve sairede kullanılmasına başlandı ve bunun için de 600 milyon mark tahsis edildi.

Gene ayni sene içinde işsizlere iş bulmak için diğer bir tedbire başvuruldu: Hükûmete ve eşhasa aid binaların tamiri, büyüklükleri yüzünden, boş kalan ve kiralanamıyan büyük apartımanların küçük dairelere ifrağı, ziraî teşebbüsler, yapı malzemesi tedariki, ziraî kolonilerde yeni evler inşası ve su mecralarının tanzimi için bir milyar mark tahsis edildi. Müstacel işler için de şimendifer idaresi bir milyar, posta, telgraf ve telefin idaresi de 111 milyon mark ayırdı. Müzayaka halinde bulunan teşebbüslere ve ziraate yardım etmek için «İşsizliğe karşı sigorta» ofisi kuruldu ve buna tahsis edilen menabiin yekûnu beş milyar marka vardı.

Hükûmet, işsizlere iş temin için bu tedbirlere başvururken, şahsî teşebbüsleri teşçi etmek gibi başka çarelere de başvurdu. 1932 senesi martından itibaren piyasaya çıkarılan otomobil ve motosikletlerden alınan verginin ilgası, otomobil sanayiinin fevkalâde terakki ve inkişafına yardım etmiş ve yüz binlerce işsiz ameleye bu sayede iş temin edilmiştir. İşsizliğin ortadan kaldırılmasına dair olan ve 1933 tarihinde neşredilen kanun mucibince köy emlâkinden arazi vergisi, ziraî mahsulâttan muamele vergisi, yeni inşaattan emlâk vergisi indirilmiş, ucuz ve küçük evlerin emlâk vergisi tamamile kaldırılmıştır.

İşsizlere iş bulmak için tanzim edilen programlar ve alınan bu tedbirler, az bir zaman zarfında iyiliğini göstermiştir. 1933 senesi 31 martından 1934 senesi 31 martına kadar, işsizlerin adadi yüzde 50 nisbetinde, yani 5,598,855 ten 2,798,324 kişye inmiştir Bir işle meşgul olan işçilerin miktarı 1 kânunusani 1933 ten 31 mart 1934 e kadaı 11,487,211 den 14,686,865e yükselmiştir. Sonraki inkişaf ta bu müterakki yolda devam etmiştir. Zira 31 ağustos 1935 istatistiği, işsizlerin miktarını yalnız 1,760,000 olarak kaydediyordu. Ayni zamanda müzayaka halinde bulunan işlerde meşgul olan işçilerin sayısı da tenezzülde devam ediyordu. Muntazaman çalışan amele ve müstahdemlerin yekûnu 16,689,888 e varmıştı. İşsizlik bu suretle massedildikten sonra, Alman hükûmeti, iş imkânlarının nizamname ile tayin ve tahdidi için 1934 senesi mayısında bir kanun ısdar etmiştir.

Amelesi çok olan müesseselerde, işsiz adedinin nisbeten, memleketin diğer kısımlarından daha ziyade olduğu anlaşıldı. Köylü amelenin büyük şehirlere doğru vuku bulacak tehacüm ve mühaceretleri yüzünden teşekkül edecek işsizliğe mani olmak için, aid olduğu ofislerden bir müsaadei mahsusa istihsali mecburiyeti ihdas edimiştir.

İşsizlerin meslekî terbiyeleri ve iş tevzii hususunun bir nizam altına altınmasında hükûmetin kuvvetli ve nafiz himayesini de ilâve etmek lâzımdır. İşsizlerin meslekî talim ve terbiye tedbirleri, işsizliğe karşı millî sigorta ofisine tevdi edlimiştir Bu tedrisata 1933 senesinde 411,393 ve 1934 senesinde de 341,625 işsiz devam etmiştir.

İş tevziinin bir usul dairesinde tanzimi, hükûmeti, 26 şubat 1933 tarihli kanunla, bir iş cüzdanı ihdasına sevk etmiştir. Bu iş cüzdanlarını bir işle meşgul olan bütün Almanlar tedarik edebilirler.

Almanyada ittihaz edilen bu tedbirler, işsiz mikdarını fevkalâde azaltmıştır. 1938 senesi martı sonunda bütün dünyada mevcud işsizlerin nisbeti şudur:

Birleşik Amerika Cümhuriyeti	Takriben	% 21,0
Hollânda	»	% 13,6
Kanada	»	% 8,9
İngiltere ve İrlanda	»	% 7,9
Çekoslovakya	»	% 7,5
Danimarka	»	% 7,1
Fransa	»	% 5,5
Belçika	»	% 4,3
İsviçre	»	% 3,4
Norveç	»	% 2,8
Polonya	»	% 2,6
Danzig	»	% 2,6
Almanya	»	% 1,5

27 memlekette, işsizlik bir senedenberi daha ziyade artmıştır.

Z. B.

Bulgaristanda fakirler için kış ianesi toplanıyor

Paradan başka kullanılmış eşya da kabul edilecek

Sofya (Akşam) — Kışın fakir halka yardım edilmesi için, Almanyada olduğu gibi, bu yıl da Sofyada iane toplanacaktır. Sofya ileri gelenlerinden teşekkül eden 60 kişilik komite programını hazırlamıştır. Programa göre ilk gün ruhaniler tarafından birer nutuk söylenerek kiliselerde iane toplanacaktır. Ertesi günü, halkı iane vermeğe teşvik için Sofya belediye reisi radyoda bir nutuk söyliyecektir. Sofyada birinci sınıf olan iki futbol takımı arasında yapılacak maçın bütün hasılatı fakirlere tahsis edilecektir. Şehir içerisinde evlerde, banka, mağaza, ticarethane, fabrika ve saire gibi müesseselerde, içkili ve eğlenceli yerlerde dolaşacak hususî heyetler de iane toplıyacaklardır.

Para ianesinden başka, fanilâ, ayakkabı, eldiven, çamaşır, çorap, elbise vesair giyim eşyası da kabul edilecektir. Bu gibi eşyayı toplamak için sokaklarda kamyonlar gezdirilecektir. Kamyonun geldiği, sokakta, boru çalınarak iane toplanacağı halka bildirilecektir.

Fakirlere kış ianesi için de bir gün tramvay biletleri birer leva pahalılaştırılacaktır. Ayın yirmi yedisine kadar sürecek olan iane toplamasından başka kânunuevvel, kânunusani ve şubat aylarında sinemalar, tiyatrolar, saray orkestrası, konser veren musiki teşekkülleri ve koro heyetleri verecekleri bazı temsillerin bütün hasılatını bu ianeye hasredeceklerdir. Bu suretle bu yılki kış ianesinin iki milyon levayı bulacağı tahmin ediliyor.

Geçen sene ayni suretle toplanan 1,253,347 leva ile 19,017 kişiden mürekkep 4,560 fakir aile giydirilmiş ve 23,090 parça giyim eşyası satın alınmıştı. Ayrıca fakirlere kömür, odun da dağıtılmıştı. İaneye fazlaca para verenlerle, hiç vermiyenlerin isimleri gazetelerde neşredilecektir.

HER AKŞAM BİR HİKÂYE

Nasıl uyudun mu?

Mevsim yazdı. Bütün gün İstanbul kızgın bir güneş altında kavrulmuş, akşama doğru hafif bir serinlik çıkmıştı.

Ferdi ağır ağır Köprü üstünden İstanbula doğru yürürken arkadaşı Ziyaya rasgeldi. İki eski ahbab çoktanberi biribirlerini görmemişlerdi.

Ziya:

— Vay Ferdiciğim... Bu ne mükemmel tesadüf!... Nereye böyle? diyerek arkadaşının eline sarıldı. Ferdi cevab verdi:

— Eczaneye gidiyorum birader... Bir iki aydır bana bir şeyler oldu. Geceleri uyuyamıyorum. Doktora gittim. Bir reçete yazdı. Götürüp eczaneye bıraktım. Şimdi ilâçları almağa gidiyorum.

Ziya alâka ile sordu:

— Nen var? Niçin uyuyamıyorsun?

— Bilmem ki birader... Üstelik bizim evde sivrisinek, tahtakurusu gibi şeyler de bolca...

Ziyanın aklına bir şey gelmiş gibi:

— Bir fikrim var, dedi, bu gece bana gel... Bizim köşkte kal... Ne tahtakurusu, ne sivrisinek, ne pire... İlâç için bir tane bile bulamazsın... Seninle beraber yemek yeriz, çeneçalarız. Hem de yeni tuttuğum köşkü görmüş olursun... Gel de bak... Ne manzara... Ne hava!... Mükemmel, rahat bir gece geçireceğine eminim...

Ferdi özür dileyecek oldu. Fakat Ziya:

— Dünyada mazeret dinlemem... Bu gece bendesin Katiyen seni bırakmam, anlıyor musun?... diye ayak diretti. Nihayet Ferdi:

— Peki, dedi, bari şu eczaneden bizim ilâçları alalım...

Kolkola eczaneye gittiler. İlâçları aldılar. Ondan sonra Sirkeciye kadar yürüdüler. Yolda Ziyanın gözleri hep etrafından geçen kadınlarda idi.

Nihayet Ferdi arkadaşına:

— Birader, dedi, sen hâlâ uslanmamışsın... Bu ne hal canım... Artık bu gibi çocukluklardan vazgeçsene...

Ziyanın bu tabiatini bütün arkadaşları bilirdi. Ele avuca sığmaz, uçarı çapkınlardandı. Kırk tarakta bezi vardı.

İki arkadaş Sirkeciden trene bindiler, Ziyanın oturduğu köyde indiler.

Köşke giden yolda ilerlerken Ziya:

— Göreceksin, diyordu, bu gece ne kadar rahat edeceksin!... Deliksiz mükemmel bir uyku çekeceksin...

Köşkte karşılıklı yemeklerini yediler. Ziya mütemadiyen kadın maceralarından, aşktan bahsediyordu, Ferdi:

— Bir gecelik deliksiz bir uykuyu. en hararetli, en heyecanlı aşk macerasına değişmem... diyordu.

Köşkün sahibi Ziya:

— Amma da yaptın ha... Aşkın yanında uykunun lâfı mı olur? Aşksız insan yaşar mı?.. Ben aşk için yaratılmışım... diyordu.

Günlerdenberi uykusuz olan Ferdi bu gece erken yatmak istiyordu. Rahat uyuması için doktorun verdiği ilâcı aldı. Ziyaya:

— Aman bana yatacağım yeri göster... dedi, erkenden yatağıma çekileyim, belki ilâcın tesiri olur da uyurum...

Ziya ona yatacağı odayı gösterirken:

— Muhakkak uyuyacaksın... diyordu, ne sivrisinek var, ne tahtakurusu, üstelik ilâcı da aldın... Sana bu akşam kendi yatak odamı vereceğim. Ben başka yerde yatacağım... dedi.

Ferdi karyolanın yanındaki küçük masada bir telefon görmüştü.

Arkadaşına:

— Telefonun da yatağının başında... dedi.

Ziya güldü:

— Ne yaparsın?.. Ben telefonu çok severim... Hele bazan insanı tatlı bir kadın sesi ararsa telefonla konuşmağa bayılırım. Bundan sonra Ziya arkadaşına başka bir ihtiyacı oulp olmadığını sorduktan sonra:

— Haydi, Allah rahatlık versin... diyerek odadan çıktı. Ferdi, soyundu, döküntü. Arkadaşının bıraktığı pijamayı giydi. Yatağa girdi. Uzun uzun esnedi.

İçtiği ilâç tesirini göstermiş olacaktı. Yavaş yavaş gözleri kapanıyordu. Hakikaten Ziyanın dediği de doğru idi. Burada ne sivrisinek, ne tahtakurusu, ne pire vardı. Muhakkak ki bu geceyi burada pek rahat geçirecekti. Bir müddet sonra adamakıllı daldı...

Fakat birdenbire, başının ucundaki telefonun acı acı çalınmasile uyandı. Elektrik düğmesini çevirdi.

Uyku sersemliği ile arkadaşı Ziyayı çağırmağı düşünmiyerek telefona uzandı. Bir kadın sesi:

— Allo nonoşum... Yatmış mı idin?...

Ferdi gene uyku sersemliği ile tuhaf bir cevab verdi.

— Nonoşunuz ben değilim efendim

Karşısındaki kadın şımarık bir sesle:

— O nasıl lâkırdı bakayım?... Hım... Ağzına biber koyarım sonra... Böyle sözler istemem... Sen benim nonoşumsun...

— Canım efendim, durun bakalım... Ne diye sizin nonoşunuz oluyormuşum...

Bu sefer telefondaki kadın kızmıştı:

— Artık çok oluyorsun amma... dedi.

Ferdi uykudan birdenbire uyanınca son derece hiddetli olurdu. Kadının bu aksi cevabı üzerine büsbütün cin ifrit kesildi. Artık ne söylediğini kendi de bilmiyordu:

— İşin mi yok a hatun... Bırak uyuyayım... diyerek telefonu kapattı. Güzel güzel uyurken kendisini uyandıran bu münasebetsiz kadına fena halde kızmıştı.

Uykusu kaçmıştı. Yataktan kalktı. Uyku ilâcından biraz daha içti. Tekrar yatağa uzandı. Bu sefer uzun müddet uyuyamadı. Nihayet gene gözleri kapanmağa başladı, uyudu.

Lâkin gene telefon sesile yerinden sıçradı. Sonsuz bir hiddetle telefona sarıldı. Gene bir kadın sesi... Bu seferki ince, çaçaron bir sesi:

— Maymunum... diye acayip bir hitabla söze başladı. Demek bu ince sesli kadın Ziyayı «maymunum» diye çağırıyordu. Fakat Ferdi hiddetten deli olacaktı, telefonda:

— Burası hayvanat bahçesi değil... Burada maymun, ayı ve saire gibi hayvanlar yok... diyerek tlefonu hızla kapattı.

Sinirinden eli ayağı titriyordu. Bir sigara yaktı. Bir müddet pencerenin yanında oturdu. Siniri geçince tekrar yatağına girdi. Uyumağa çalıştı.

Her halde doktorun verdiği ilâç pek mükemmel bir şey olacaktı. Bu kadar sinirden sonra gene yavaş yavaş gözleri kapanıyor, dalıyordu.

Nihayet uyudu. Tatlı bir rüya görürken telefon üçüncü defa ötmeğe başladı. Bu sefer Türkçeyi çetrefil konuşan bir kadın sesi:

— Ah vire badem sekerim... Nisin bana telefon etmedin...

Ferdi:

— Hay senin badem şekerin yerin dibine batsın... diyerek telefonu kapattı. Artık sabaha kadar da uyuyamadı.

Ertesi günü Ziya onun odasına girerken:

— Nasıl? diyordu, mükemmel, deliksiz bir uyku çektin değil mi?

Hikmet Feridun Es

İZMİR

ve mülhakatı için AKŞAM gazetesinin tevzi yeri münhasıran İzmirde İkinci Beyler sokak 52 numarada Hamdi Bekir Gürsoylar mağazasıdır. ★

BULMACAMIZ

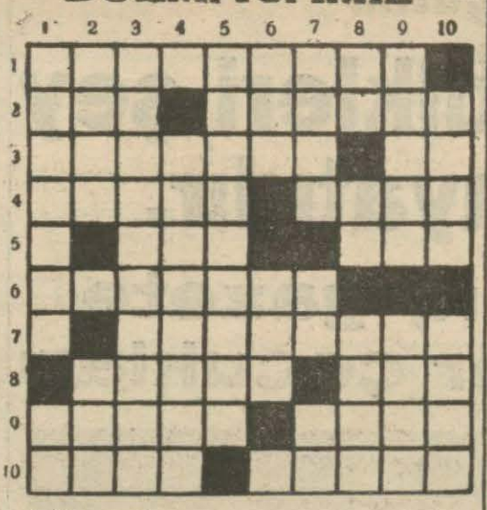

Soldan sağa :

1 — Cinsî cazibe.
2 — Büyük - Tahlil.
3 — Sıcaklık - Sonuna «H» gelirse rüzgâr olur.
4 — Çocukları korkutan mevhum hayal - Hazer sahilinde bir Türk ülkesi.
5 — Evveline «İ» gelirse horoz şapkası olur - Vermek.
6 — Madenlerimizle meşgul olan bankamız.
7 — Volkan.
8 — Sebeb - Barsaklar.
9 — Dilek - Öz akraba değil.
10 — Bilgin - Çabuk.

Yukarıdan aşağı :

1 — Kolaylık - Tembih edatı.
2 — Eski bir Türk devleti - Mülk.
3 — Kurabiye satan.
4 — Kadıköy tarafında bir semt.
5 — Lüferin küçüğü.
6 — Kasık - Çok taneli meyva.
7 — Oyunda berabere kalmak - İki harf - İntikam.
8 — Bir âzamız - Sahib - Hörküçlü iri hayvan.
9 — İtalyan parası - İş.
10 — Çünkü - Meramın neticesi.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa :

1 — Denizbank, 2 — Adile, Rie, 3 — Vehamet, Sa, 4 —Uba, İbaret, 5 — Dilenen, Bi, 6 — Em, Mil, 7 — At, Etiler, 8 — Şankay, 9 — Asilbent, 10 — Ali, Teali.

Yukarıdan aşağı :

1 — Davudpaşa, 2 — Edebi, Tasa, 3 — Nihale, Nil, 4 — İlâ, Emekli, 5 — Zemin, Tab, 6 — Ebediyet, 7 — Artan, Ne, 8 — Nl, Menta, 9 — Kesebir, 10 — Atil, Mal.

Bu akşam

Nöbetçi eczaneler

Şişli: Pangaltıda Nargileciyan, Taksim: Limonciyan, Beyoğlu: İstiklâl caddesinde Dellâsuda, Galata: Karaköyde Hüseyin Hüsnü, Kasımpaşa: Vasıf, Hasköy: Halıcıoğlunda Barbut, Fatih: Saraçhanede İbrahim Halil, Karagümrük: Mehmed Fuad, Bakırköy: Hilâl, Sarıyer: Asaf, Aksaray: Yenikapıda Sarım, Beşiktaş: Halid, Fener: Balatta Hüsameddin, Kumkapı: Cemil, Küçükpazar: Bensason, Samatya: Yedikulede Teofilos, Alemdar: Cağaloğlunda Abdülkadir, Şehremini: Ahmed Hamdi, Kadıköy: Sadık, Yeldeğirmeninde Üçler,- Üsküdar: İskelebaşında Merkez, Eminönü: Hüsnü Onar, Heybeliada: Tomas, Büyükada: Halk.

Her gece açık eczaneler :
Yeniköy, Emirgân, Rumelihisarı, Ortaköy, Arnavutköy, Bebek, Beykoz, Paşabahçe ve Anadoluhisarındaki eczaneler her gece açıktır.

AKŞAM

Abone ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	— »

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

Şevval 14 — Kasım 29

S.	İmsak	Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı
E.	12,44	2,28	7,24	9,47	12,00	1,38
Va.	5,25	7,09	12,05	14,38	16,41	18,19

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk sokak No. 13

NEVROZİN

Baş, Diş, Nezle, Grip Romatizma

Nevralji, kiriklik ve bütün ağrılarınızı derhal keser.

İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

DİŞİ KORSAN

Tarihî Deniz Romanı

Yazan: İskender F. Sertelli — Tefrika No. 193

'Aryüsün cehennemden dönüşü, hazreti İsanın gökten yere inişinden daha mühim bir hadisedir !„

— Ben dönmesem de, Arablar, Bizansın içyüzünü sizden iyi biliyorlar. Aryüs bize ilk gelişinde bütün bunları anlatmıştı.

İmparator hiddetlendi:

— Vay alçak vay! Demek o da bizi aldattı. Ben zaten Aryüsten şüpheleniyordum. Onun vücudünü ortadan kaldırmak istemiştim...: Venedik elçisi şefaat etmişti.

Ve hiddetle bağırdı:

— Periklis! Onu hemen yakalatıp buraya getir... Kafasını kopartacağım.

Melik bin Nasir başını kaldırdı:

— Telâş etmeyin. Onun kafasını ben sizden önce kopardım.

Sekizinci Mihail birdenbire korkak bir sesle haykırdı:

— Ne dedin.. Aryüsün başını sen mi kopardın?

— Evet. Niçin şaşıyorsunuz? Arablara fenalık yapanlar cezasız kalmaz.

— Onu nerede öldürdün?

— Yedikulede... «Cehennem ağzı» denilen bir meyhanenin sarnıcına attım leşini.

Periklis:

— Aryüsü sen öldürdün ha?!...

Diye söylendi. Aryüs iri yarı ve kuvvetli bir erkekti. İmparator hayretle Arab korsanının yüzüne baktı:

— Ondan başka adam öldürdün mü hiç?...

— Yirmi yıldır Akdenizde ve Arabistan sahillerinde korsanlık yapıyorum. Haksız olarak hiç kimsenin boynunu vurmadım. Öldürdüğüm insanların sayısı yüzden fazladır.

Periklisin sabrı tükendi.

İmparatorun yanına yaklaştı:

— Böyle bir canavarı hâlâ neden söyletiyorsunuz, haşmetmeab? dedi. Bunlar insanı silâhsız da öldürürler.

— Evet... Şimdi ben de korktum bu adamdan. Aryüsü öldürmeğe muvaffak olan bu deniz kurdundan her şey beklenir.

Sekizinci Mihail geriye çekildi ve kapının önünde bekliyen cellâda korsanı gösterdi:

— Haydi, çabuk bitir şu adamın işini...

Cellâd kapının önünde palasını çekti.. korsanı sürükliyerek dışarı çıkardılar.

Melik bin Nasir, başı vurulurken gür bir sesle bağırdı:

— Beni öldürüyorsun... Fakat, benim neslimi öldüremiyeceksin!

★

O gün öğleden sonra, imparatorun sarayından hareket eden bir hassa zabiti, kır bir ata binerek, Romanos Portasa doğru koşmağa başladı. Zabitin kucağında deriye sarılmış bir insan başı vardı.

Bu, Melik bin Nasirin başı idi.

İmparator:

«— Onun başını bir sapana koyup Arablara fırlatınız!»

Diye emir vermişti.

İşte, Arabların Bizanslılardan şehir kapılarının açılmasını istedikleri gün, imparator, korsanlara bu kesik başla menfi cevab vermiş bulunuyordu.

Korsanın cesedini o gün saray kapısı önünde teşhir ettiler.

***

Cehennemden dönüş!

O gece Mavro Yaninin meyhanesinde derin bir sessizlik vardı. Cibalide toplanan bütün denizciler Mavronun meyhanesine dolmuşlardı. Mavro pos bıyıklarını bükerek, neşeli bir tavırla şarab kadehlerini dolduruyor ve kendi kendine söyleniyordu:

—Aryüse bu gece Bizansın en nefis şarablarını vereceğim. O, dükkânımdan ayağını kestiği gündenberi başıma uğursuzluk yağıyor.

Etraftan sormağa başladılar:

— Çoktanberi görünmüyordun, sinyor... Nerlerde idin?

Aryüs çok hiddetli ve asabi görünüyordu:

— Öbür dünyaya kadar kısa bir yolculuk yapmıştım. Yeni dönüyorum.

Diye cevab verdi.

Denizciler gülüşerek içiyorlardı.

İçlerinden birisi mırıldandı:

— Öbür dünyaya gidip dönen ilk talihli insan sen olmalısın... Sevgilim Zitayı görmedin mi orada?

Aryüs:

— Ben cehenneme girmiştim, dedi ,etrafımı kaynar sular sarmıştı. Güçlükle yakamı kurtarabildim. Ve hiç kimseyi görmedim orada.

Mavro tezgâhın önünden ayrıldı. Aryüsün yanına sokuldu. Venedikli şövalyenin dilinin altında neler gizliydi?

Mavro sordu:

— Hasta mı idiniz, sinyor? Siz gittiniz gideli dükkânıma bir uğursuzluk çöktü. Geçen akşam da hassa askerleri bastılar burasını...

— Kavga mı vardı? Neden bastılar?...

— Kavga falan yoktu. Herkes sessizce oturmuş içiyordu. Kırbaçlarla içeri girdiler. Ve kimseye zararı dokunmıyan Petroyu yakalayıp götürdüler.

Aryüs kindar bir bakışla meyhaneciyi süzdü:

— Demek Petroyu saraya götürdüler, öyle mi?

— Evet. Hem de ne götürüştü o. Yerlerde sürüklüyorlardı.

— Yazık olmuş Petroya. Onu bu gece ben de görmek isterdim.

— Hiç bir şey duymadınız mı onun hakkında?...

— Hayır. Duymadım. Fakat, bildiğim bir şey var: Tanınmış bir ecnebi şövalyesini boğmak istemiş... Yedikuledeki su mahzenlerinden birine atmış.

Mavro hayretle Aryüse baktı:

— O, çok sakin ve uysal bir adam gibi görünüyordu, sinyor! Bu işte bir yanlışlık olmasın sakın?...

— Hayır Sölyediklerim hakikattir. Petro, saman altından su yürüten bir akrebe benzer. Yavaş yavaş sokulup insanı bir anda zehirlemesini bilir. Onun dostluğuna aldananlara acırım.

— Bu şövalye kimdir, sinyor?

Aryüs önündeki şarab kadehini midesine boşalttı:

— Ben...

— Ne diyorsunuz?... Siz misiniz?

— Evet. Bir akşam Yedikulede bir meyhanede buluşmuştuk. Güzel güzel konuşarak içiyorduk.

— Cehennem ağzında mı?

— Evet. Hem de su mahzeninin tam önünde... Epiyce sarhoş olmuştum. Dostluğumuz çok ilerlemişti. İki kardeş gibi dertleşerek konuşuyorduk. Ve şurasını ilâve edeyim ki, ben bu adama - o dakikaya kadar - hiç bir fenalık yapmamıştım. Merdane sözlerini dinledikçe kendisinden hoşlanır ve daima onunla konuşmak isterdim. Meyhanede bizden başka kimse kalmamıştı. Gece yarısı olmuş, meyhaneci de tezgâhın önünde sızmıştı. Birdenbire boğazıma sarılan iki kuvvetli kolun beni boğmak istediğini gördüm. Fakat, yerimden davranıp kalkamadım. Bu kollar, Petronun kollarıydı. Ve beni bir hamlede pencereden su mahzenine yuvarlanmakta güçlük çekmemişti.

Denizciler içkilerini bıraktılar... Herkes kulağını Aryüse çevirmişti.

Mavro Yani bu korkunç macerayı dinlerken hayretten hayrete düşüyor ve hiddetinden dişlerini gıcırdatarak:

— Vay alçak vay. Nasıl da kapana düşürmüş seni?...

Diye söyleniyordu.

Aryüs su mahzenine nasıl düştüğünü anlatmağa başladı:

(Arkası var)

Yeni tarihî tefrikamız

TURAKİNA

Yazan: İskender F. Sertelli

Pek yakında neşre başlıyacağız.

İtalya istetklerinde ısrar ediyor, bu yüzden Fransada heyecan arttı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Korsikadaki nümayiş

Roma 5 — Bu sabahki gazeteler Korsika ve Tunusta İtalya aleyhinde yapılan nümayişlerden uzun uzadıya bahsediyorlar. Gazeteler bilhassa Ajaccioda İtalyan konsoloshanesine karşı tecavüz edilmesine ehemmiyet veriyorlar.

Messagero gazetesi diyor ki: «Fransız gazeteleri bu nümayişlerin anî bir infial neticesi olduğunu yazıyorlar. Halbuki nümayişlerin yapılacağı cuma gününden haber verilmişti. Fransız memurlarının himayesi altında bulunan hususî bir komite nümayişleri tertib etmişti.»

İtalyanlara göre Tunusta nümayişlere kimler iştirak etmiş

Roma 5 — Tunustan Stefani ajansına bildiriliyor: Tunusta İtalya aleyhindeki hâdiseler, gazetelerin neşriyatı ile heyecana düşürülen bir takım fesatçı kimselerin eseridir. Polis nümayişlere seyirci olmuştur.

Sabahleyin büyük bir kısmı Yahudi olan nümayişçilerden mürekkeb gruplar, İtalya aleyhinde bağırıp çağırmak ve bir İtalyan kütüphanesi ile İtalyan turizm kumpanyası bürolarının Tirenta adındaki İtalyan Seyrisefain kumpanyasının, Arnione ismindeki İtalyan gazetesi binasının camlarını taşlamak suretile Tunus sokaklarında dolaşmışlardır.

Böyle olmakla beraber asayişi temine memur kuvvetler müessir surette müdahalede bulunamamışlardır. Tecavüzler, ferd veya cemaat halinde bulunan İtalyanlara karşı yapılmış olup bunların arasında bir takım yaralılar vardır. Müslüman ahali, İtalya aleyhindeki nümayişlere iştirakten mutlak surette istinkâf etmiştir.

İtalyan ahali, bu tahrikâttan ve bu şiddet hareketlerinden derin bir infial hissetmekte ise de nümunei imtisal teşkil edecek bir disiplin muhafaza etmektedir. Konsoloshaneler erkânı, Fransız valii umumîsi nezdinde şiddetli protestolarda bulunmuşlardır.

Fransız gazetelerinin makaleleri

Paris 5 — Fransız gazeteleri son Fransız - İtalyan hâdiselerinden uzun uzadıya bahsediyorlar. Jour gazetesi diyor ki:

«936 nüfus sayımına göre Tunusta 2,335,663 Müslüman, 59,485 Yahudi, 108,068 Fransız, 94.289 İtalyan vardır. Hiç şüphe yok ki İtalyanlar iyi işçidirler. Fakat bunların Tunusta yerleşmeleri ve mikdarlarının artması «zulüm gören ekalliyet» diye bıtaya bir mesele çıkaracaksa haklarında icab eden tedbirler alınacaktır.»

Epoque gazetesi, Korsikadaki tezahüratın hakikî bir plebisit ve infial mahiyetinde olduğunu, nümayişlere kraliyetçilerden komünistlere kadar herkesin iştirak ettiğini söylemektedir.

Oeuvre gazetesi diyor ki: «Kont Cianonun nutku, Korsikada bütün partilerin Fransızlık fikri etrafında toplanmasını temin etmiştir. Ne İngiltere, ne de Fransa Akdenizin bir İtalyan gölü halini almasına razı olamaz.»

Journal gazetesi Fransa kralı on beşinci Luinin Korsikayı para mukabilinde Ceneve hükûmetinden satın aldığını, binaenaleyh hiç kimsenin bir talepte bulunamıyacağını söylüyor.

Fransız Hariciye encümeni reisinin beyanatı

Paris 5 (A.A.) — Mebusan meclisi hariciye encümeni reisi B. Mistler, son zamanların beynelmilel hâdiselerinden bahsederek kont Cianonun nutku münasebetile İtalyan mebusan meclisinde yapılan tezahürata telmih etmiş ve Fransanın Tunus arazisinin bir kısmını kendisine terkedeceğini ümid ettiği takdirde İtalyanın aldanmış olacağını söylemiştir.

B. Mister, mülkî tamamiyetini muhafaza etmek için Fransanın müttehid ve kuvvetli olması lüzumuna işaret ederek sözlerine nihayet vermiştir.

Japonyanın hattı hareketi

Tokyo 5 (A.A.) — İtalyanın şimalî Afrika üzerindeki isteklerine karşı Japonyanın hattı hareketini izah eden Japon hariciye nezareti mümessili demiştir ki:

«Japonyanın kendisine ayni komünist aleyhtarı siyaset ile bağlı bulunan devletlere sempati beslemesi gayet tabiîdir. Hususile ki, Akdenizde böyle bir siyaseti takib edebilecek yegâne memleket İtalyadır. Bununla beraber ancak İtalyanın karar verebileceği meselelerde ona müzaheret etmek Japonyaya düşmez. Japonya bu hususta hiç bir tesirde bulunamaz.»

Fransa müstemleke ordusunu kuvvetlendiriyor

Paris 5 (A.A.) — Petit Parisien gazetesinin verdiği bir habere göre, Fransanın altmış bin kişiden ibaret olan müstemleke ordusunun mevcudü, yüz bin kişiye çıkarılmıştır.

Ingiltere dostane bir teşebbüste bulundu

Sefir, İtalyan noktainazarının İngiliz - İtalyan itilâfının hükümlerine mugayir olduğunu bildirdi

Roma 5 — İtalyan mebusan meclisinde Fransa aleyhine vuku bulan bazı tezahürattan dolayı, İngilterenin Roma hükûmeti nezdinde yeni bir dostane teşebbüste bulunduğu teyid ediliyor. İngiliz sefiri lord Perthin İtalyanın Korsika adasile Tunus üzerindeki iddiaları hakkında Roma gazeteleri tarafından yapılan neşriyatın Londrada elim bir tesir yaptığını kont Cianoya bildirdiği ilâve ediliyor.

İngiliz sefiri, İtalyan noktai nazarının Akdenizde statükonun muhafaza ve idamesini tazammun eden İngiliz - İtalyan itilâfının hükümlerine mugayir olduğunu kaydetmiş ve bu tezahürlerin İtalyan hükûmetinin efkâr ve hissiyatına tercüman olup olmadığını sormuştur.

Kont Ciano 30 teşrinisanide mebusan meclisinde söylediği nutkun İngiliz efkârı umumiyesindeki endişeleri haklı gösterecek hiç bir noktayı ihtiva etmediği, ve hükûmetin mecliste ve sokaklarda yapılan tezahürlerden dolayı mesul addedilemiyeceği cevabını vermiştir.

Çamborleynin Avam Kamarasındaki izahatı

Londra 5 (A.A.) — B. Çamborleyn Avam Kamarasında muhafazakâr ve işçi mebuslar tarafından İtalyadaki son Fransız aleyhtarı tezahürat ve Başvekil ile Lord Halifax'ın Roma seyahati hakkında sorulan suallere cevap vererek demiştir ki:

«16 nisan İngiliz - İtalyan anlaşmasının hiç bir hükmü hiç bir suretle bizim Fransaya karşı olan vecibelerimizi müteessir etmemektedir ve Tunus, Korsika ve Nis anlaşmadan evvelki müzakerelerde tahsisan mevzuubahsedilmiş olmamakla beraber, bunlar da Akdeniz statükosunun muhafazası mecburiyeti ile temin edilmi bşulunmaktadır. Başvekilin sözleri alkışlarla karşılanmıştır.

İngiliz gazetelerinin makaleleri

Londra 5 (A.A.) — İngiliz matbuatı, İtalyanın Fransaya karşı takib ettiği politikayı şiddetle muhakeme etmekte devam ediyor. Times diyor ki:

«Çamborleynin Romayı ziyareti tarihinin resmen ilânı tarihi tam zamanında olmuştur. Çünkü İtalyan matbuatının Fransa aleyhindeki kötü hareketi ve bu meselede İngilterenin Fransa hakkındaki gayet tabiî sempatisi üzerine bu seyahat işinin tehir edilip edilmiyeceğini herkes merak etmeğe başlamıştı. Halbuki muhakkak olan bir şey varsa o da, İtalyada bu gibi düşüncelerin tekrar uyanması Çamborleynin Romaya gitmesi için başkaca bir sebep teşkil eder.

Çamborleyn, Avrupa hükûmetleri reisleri arasındaki şahsî temaslar siyasetinin idamesini bu yeni hâdise ile bir kat daha zarurî görmektedir.»

Daily Telegraph, İtalyanın Fransa aleyhindeki siyasetine devam etmek niyetinde olmadığını zannediyor ve diyor ki:

«İtalya, âzamiyi istemek suretile bu âzamiden vazgeçerek mühim tavizler koparmak emelindedir. Bunun içindir ki, İngilterede Alman hükûmetinin hattı hareketi büyük bir dikkatle takib ediliyor ve Berlinin İtalyan metalibatına karşı bir müzaheret siyaseti gütmediği memnuniyetle görülüyor.»

İstanbul muharebeleri

(Baş tarafı 7 nci sahifede)

— Dün verilen ziyafet galibin ziyafeti olduğu halde takımlarının neden mamul olduğunu gördük. İnsaf buyurun şu altınlar ve mücevherlerle biz nasıl ziyafet veririz- Yok, olacak iş değil. Yok eğer mutlaka ziyafet verilecekse ben bulunmam.

Saffet paşa reyime tamamile iştirak etti. Ziyafetten filân sarfınazar olundu. Sandıklar sofracılara yükletilerek İstanbula iade kılındı.

İçimde hâlâ derd olan hallerden biri de şudur ki biz Ayastafanosta müzakereyle meşgul bulunduğumuz sırada müracaat edebilecek adam akıllı haritamız yoktu. Bereket versin, Berlinden gelirken, yolda bakarım diyerek bir Rumeli, bir de Anadolu haritası almıştım. İşte hep o, hep o... Halbuki Rusların elinde bizim kendi memleketimizin hududunu, nüfus mikdarını ve daha bilmem nesini mükemmelen gösteren atlaslar vardı ki tarif edemem.

Her ne hal ise, Saffet paşa ile beraber İstanbula geldik. Ayastafanosta cereyan eden ahvali icab edenlere anlatmak istedik amma, anladılar mı, anlamadılar mı, kestiremedik.

***

Bu beliğ ve feci anlatış, kitabda devam edip durur. Fakat Ayastafanos kısmı naklettiklerimizden ibarettir. O zamanki ahvali hikâye eden ne tablolar...

Yürük Çelebi

Sinemaya bedava girmek istemiş

On yedi yaşlarında Kemal isminde biri, Beyoğlunda bir sinemaya gelerek parasız tarafından içeri sıvışmak istemiş, bu sırada kapıcı Sadık işin farkına vararak bu açıkgöz müşteriyi yakalamıştır.

Kemal, bu sefer de işi zora bindirerek Sadığa bir kaç yumruk sallıyarak içeri girmek arzusunu göstermişse de polis tarafından yakalanarak mahkemeye verilmiştir.

Dr. IRFAN KAYRA
Röntgen mütehassısı
Türbe, Bozkurd kıraathanesi karşısında eski Klod Farer sokak No. 8 - 10.
Öğleden sonra 3 ten 7 ye kadar ★

5/12/938 Pazartesi günü İstanbul Hâlinde toptan satılan yaş meyva ve sebze fiatleri:

Cinsi	Emsali	En aşağı fiati Kr. S.	En yukarı fiati Kr. S.
Sakız kabağı	Kilo	16 —	18 —
Dolmalık biber	»	10 —	12 —
Sivri biber	»	12 —	13 —
Kır domatesi	»	6 —	8 —
Sırık domatesi	»	10 —	12 —
Çalı fasulyesi	»	18 —	20 —
Barbunya kırmızı	»	12 —	14 —
Lâhana	»	1 50	2 —
Pırasa	»	1 50	2 —
Ispanak	»	3 —	4 —
Havuç	»	5 —	7 —
Kereviz kök	»	7 —	8 —
» yapra	Demed	3 50	4 —
Patlıcan baş	Aded	6 —	8 —
» orta	»	4 —	6 —
» ufak	»	2 —	4 —
Yeşil salata 1	»	80 —	100 —
Karnabahar	»	15 —	20 —
Pancar	Demed	2 50	3 —
Maydanoz	»	— 50	— 75
Dereotu	»	— 50	— 75
Taze soğan	»	1 —	1 50
Kırmızı turp	»	— 45	— 50
Bayır turpu	»	1 —	1 50
Müşküle üzümü	Kilo	12 —	18 —
Siyah üzüm	»	8 —	15 —
Amasya elması	»	12 —	25 —
İnebolu elması	»	4 —	8 —
Ferik elması	»	15 —	25 —
Gümüşhane elması	»	10 —	15 —
İngiliz elması (Taraklı)	»	8 —	12 —
İnebolu armudu	»	4 —	5 —
Ankara armudu	»	25 —	30 —
Ayva	»	5 —	14 —
Kestane	»	5 —	9 —
Nar	»	7 —	12 —
Muz	»	60 —	140 —
Muşmula	»	2 —	4 —
Ceviz	»	15 —	25 —
Ağaç kavunu	Aded	3 —	6 —
Kuru incir	Kilo	9 —	16 —
Kestane kabağı	»	3 —	4 —
Yerli limon 100	aded	200 —	300 —
Ecnebi limon 100	»	140 —	170 —
Portakal:			
» Dörtyol 36 lık	sandık	350 —	375 —
» » 64 lük	»	300 —	325 —
» » 80 lik	»	250 —	280 —
» » 100 lük	»	150 —	170 —
» » 150 lik	»	130 —	150 —
» Alanya 36 lık	»	380 —	400 —
» » 64 lük	»	280 —	300 —
» » 80 lik	»	200 —	225 —
» » 100 lük	»	180 —	225 —
» Fenike 96 lık	»	350 —	360 —
» » 160 lık	»	400 —	420 —
» » 200 lük	»	425 —	450 —
Mandalina:			
» Dörtyol 100 lük	»	200 —	240 —
» Alanya 100 lük	»	250 —	300 —
» Rize 100 lük	»	90 —	100 —
Bodrum 100 lük	»	260 —	275 —

Kadıköy İkinci Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

938/13

Ölen ve mirası reddedilmiş olması dolayısile terekesi hâkimliğimizce iflâs yolile tasfiye edilmekte olan Kevork oğlu Artinin Arnavutköyünde Adalı Dimitri sokağındaki arsası açık arttırma suretile mahkeme divanhanesine açılan şartname mucibince 5/1/939 Perşembe günü saat 10 da satılacağı ilân olunur. (8859)

Kadıköy ikinci sulh hukuk hâkimliğinden: 938/47

Marangozlukla iştigal eden ve Kadıköyünde Yoğurtçu Park Çeşmesi caddesinde 74 No. lı evin bahçesindeki kulübede 30/11/1938 tarihinde ölen Kirkorun bilinmiyen mirasçılarının üç ay içinde hâkimliğimize müracaatları ilân olunur.

Türkiye yünlü dokuma ve YÜN İPLİĞİ FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİNDEN:

Birinci Vakıf hanında icarımız altında bulunan 40 numaralı odayı devren kiraya vereceğiz. Arzu edenlerin Şirketimize müracaatları ilân olunur.

Dr. İhsan Sami
İSTAFİLOKOK AŞISI
İstafilokoklardan mütevellid (ergenlik, kan çıbanı, koltuk altı çıbanı, arpacık) ve bütün cild hastalıklarına karşı pek tesirli bir aşıdır.
Divanyolu No. 113

Kadıköy İkinci Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Kadıköyünde Vişne sokağında 6 No.lı evde mukim iken ölen ve mirasçıları tarafından mirası reddedilen Mustafa kızı Fatmanın iflâs yolile terekesinin tasfiyesine karar verilmiştir. İcra İflâs kanununun 219 uncu maddesi mucibince alacaklılarda istihkak iddiasında bulunanların alacak ve istihkaklarını ilândan itibaren bir ay içinde hâkimliğimize müracaatle kayıd ettirmeleri ve delillerini tevdi etmeleri.

2 — Hilâfına hareket cezayı müstelzim olmak üzere borçluların da ayni müddet içinde kendilerini ve borçlarını bildirmeleri.

3 — Ölüye ait malları her ne suretle olursa olsun ellerinde bulunduranların o malları üzerindeki hakları mahfuz kalmak şartile ayni müddet içinde hâkimliğimiz emrine tevdi etmeleri.

4 — Alacaklıların da 15/12/938 perşembe günü ilk toplantıda hazır bulunmaları ilân olunur. (8858)

Zayi — 1340 senesinde Üsküdar sultanisinden aldığım 1470 No. lı ilmühaberi zayi ettim, yenisini alacağımdan hükmü yoktur. **Fuat**

Doktor
KEMAL NURİ İMRE
Cild ve Zührevi hastalıklar Mütehassısı
Rumeli hanındaki muayenehanesini Beyoğlunda Rus sefarethanesi karşısında Suriye pasajında No. 8 e nakletmiştir. Telefon: 40153.

Dr. A. Asım Onur
Ortaköy ŞİFA YURDU
İstanbulun en güzel yerinde, geniş bir park içinde, konforu mükemmel bakımı iyi, kadın ve erkek her türlü hastalıklara açık hastane.
Doğum ve kadın ameliyatlarile fıtık, apandisit, basur ve diğer ameliyeler için çok ucuz hususi fiatler. Ortaköy, tramvay yolu, Muallim Naci cad. 111 - 115. Telefon: 42221.

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

I — İdaremizin Paşabahçe fabrikasında şartname ve projesi mucibince yaptırılacak on adet tank temelleri inşaatı açık eksiltemeye konmuştur.

II — Keşif bedeli 3926.2 lira ve muvakkat teminatı 294.46 liradır.

III — Eksiltme 19/XII/938 tarihine raslayan pazartesi günü saat 15 te Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki Alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler 20 kuruş bedel mukabilinde İnhisarlar umum müdürlüğü Levazım ve Mübayaat şubesinden alınabilir.

V — Eksiltmeye iştirak etmek istiyenlerin İnhisarlar umum müdürlüğü İnşaat şubesinden fennî ehliyet vesikası almaları lâzımdır.

VI — İsteklilerin kanunî vesaik ve yüzde 7,5 günvenme paralarile birlikte eksiltme için tayin edilen gün ve saatte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8761)

İstanbul nafia müdürlüğünden

20/12/938 salı günü saat 15 de İstanbulda Nafia müdürlüğünde (3471.18) lira keşif bedelli Pendik bakteriyoloji enstitüsü tamiratı açık eksiltmeye konulmuştur.

Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şartnameleri, proje keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak dairesinde görülecektir.

Muvakkat teminat (261) liradır.

İsteklilerin en az (2000) liralık bu işe benzer iş yaptığına dair idaresinden almış olduğu vesikalara istinaden İstanbul vilâyetinden eksiltme tarihinden (8) gün evvel alınmış ehliyet ve 938 yılına ait Ticaret odası vesikalarile gelmeleri. (8690)

Kültür Bakanlığı ekrkek terzilik okulu direktörlüğünden:

1 — Okulumuzun gündüz kısmına muhtelif sebepler dolayısile devama imkân bulamıyan terzi usta ve kalfaları ile biçki öğrenmek istiyen bay ve bayanların kadın ve erkek biçkilerinde makastarlık yapabilecek kudrette yetişmeleri için **AKŞAM BİÇKİ KURSLARI** açılmıştır.

2 — Tedrisat geç saatlerde başlar ve parasızdır. Yaş ve tahsil şeraiti herkese çok müsaittir. Fazla izahat için Okula baş vurulması. «8797»

Direktörlük Adres: Divanyolu. Tel: 22480

AKŞAMIN KÜÇÜK İLANLARI

1 — İŞ ARIYANLAR

İSVİÇRELİ FRANSIZ BİR BAYAN — İyi aileler nezdinde çocuk mürebbiyeliği arıyor. İyi referansları var. Akşam (İsviçreli 110) rümuzuna mektup gönderilmesi. ★ — 1

2 — İŞÇİ ARIYANLAR

ORTA DERECEDE PİYANO ÇALAN BİR BAY — İyi piyano çalan bir damda-kumpanye arıyor. Akşamda rümuz 5 - 7. ★

BİR BAYAN ARANIYOR — Hasta bir kadın ile meşgul olacak ve ev hizmetine de yardım edecek. Tafsilât için Akşam ilân memuru bay Nuriye mü. ★ — 5

TÜRKÇE VE ALMANCAYA — Hakkiyle vakıf ve bu iki lisandan pürüzsüz tercümeye muktedir bir bayan daktiloya ihtiyaç vardır. Stenograf ve başka lisan da bilmesi şayanı tercihtir. Tercümei hallerile adreslerini Galata posta kutusu 1171 numaraya bildirmeleri. — 1

MAAŞ DOLGUN — Yazı makinesinde süratli yazan dosya işlerine âşina bir kâtib aranıyor. Liman han asma kat Ekrem'e mü. ★ — 1

BİR BAYAN ARANITOR — Anadoluda olan bir bayın yanında ev işlerini görmek üzere. İstiyenlerin açık adresleriyle mektubla İst. posta kutusu No. 281 T. R.) acele mü. ★ — 1

3 — SATILIK EŞYA

YENİ BİR ALMAN PİYANOSU — İçi demir ve çapraz olarak acele satılıktır. Taksim Tarlabaşı Yağhane sokak No. 50. ★ — 1

320 LİRAYA SATILIK OTOMOBİL — Kış münasebetile tenteli 4 kişilik küçük idareli. Tel. 40230 veya Taksim çeşmesi yanındaki kahveci Tahir'e mü. ★

SATILIK RADYO, BUZ DOLABI — 36 modeli 8 lâmbalı R. C. A. Frigider marka 4 ayak buz dolabı acele ucuz. Osmanbey Süleyman Nazif sokak No. 50. Her gün saat 10 - 16. ★ — 1

BİR BAYAN İÇİN — Satılık bisiklet aranıyor. Satmak istiyenler Akşam'da (Bisiklet) rümuzuna mektubla müracaat. ★ — 1

ALMAN MARKA — Bir piyano acele satılıktır. Tepebaşı Küçük Kabristan sokak No. 43 apr. No. 14. Müracaat: 12 - 15, 18 - 20. ★ — 2

4 — KİRALIK - SATILIK

SATILIK ECZANE — Ceyhan'da Vatan eczanesi sahibinin hastalığı dolayısile satılıktır. Müracaat: Ceyhan Vatan eczanesi Ali Rıza. ★ — 7

ACELE SATILIK FOTOGRAFHANE — Taşraya azimet dolayısile satılıktır. Çemberlitaş 27 No. Foto Işık. ★

ÜNİVERSİTE TALEBESİYİM — Temiz bir pansiyon arıyorum. Müracaatların «K. K.» rümuzuna bildirilmesi. ★

ANADOLUHİSARINDA KİRALIK — Vapur iskelesi karşısında büyük küçük (4) oda, sofa, çatı, banyo, elektrik, terkos, iyi nezaret (12) lira. İskelede berber Servete mü. ★ — 1

2500 LİRA İRAD — Lâlelinin nazaretli tarihi Aksaray cad. Tramvaylara yapılacak liman, gara bakan 6 daireli apartıman. Beyazıt meydanı benzin deposuna. ★ — 1

KADIKÖYÜNDE — Cevizlikte Ahter sok. 14 No. üç oda (1) sofa (1) yemek odası, mutfak, banyo ve bahçeyi havi alt katı kiralık. Talipler içindekine müracaat. ★ — 7

SATILIK APARTIMAN — Fatihte tramvay istasyonuna elli metre mesafede Çamaşırcı sokağında 19 No. dört daireli ve altında dört dükkânı muhtevi senevi bin iki yüz lira varidatı bulunan apartıman mutedil fiatle satılıktır. Taliblerin görmek için altındaki kömürcü dükkânına ve pazarlık için de Osmanbeyde Rumeli caddesinde Saray apartımanında beş numaralı dairede bay Nazif'e müracaat etmeleri. — 3

ACELE SATILIK EV — 3 oda, elektrik, terkos var. Altındaki kahvehane ile satılık. Nuruosmaniye Şeref sokak No. 52 cami civarında içindekine müracaat. ★ — 2

SATILIK TAVUKÇU DÜKKÂNI — İyi bir mevkide, taşraya seyahat dolayısile modern, devren satılık. Akşamda T. T. C. rümuzuna mektupla müracaat. ★ — 2

ACELE SATILIK VE KİRALIK YENİ AP. — Cihangirde denize nazır (4) katlı (2) şer oda birer sofa son sistem banyolu (26) şar liraya. Mü. Cihangir Güneş sok. 50 No. 4 kat. ★ — 9

PANSİYON ARANIYOR — Mühendis tenha bir aile nezdinde konforlu bir veya iki oda arıyor. Hususî posta kutusu 2007 İstanbul adresine mektupla müracaat. ★

ACELE DEVREN SATILIK BAKKALİYE MAĞAZASI — İşlek bir mevkide içerisindeki emteası ile taşraya gideceğimden satılık. Nişantaş Vali konağı cad. 54 No. ★ — 3

KİRALIK BAĞ VE SEBZE BAHÇESİ — Bakırköy Osmaniye mahallesinde Aile bağı namile maruf içerisinde gazinosu bulunan bağ, ve 15 döüm ve içinde artiziyen kuyusu ve elektrik motörü bulunan sebze bahçesi uygun şerait ve ehven fiatle kiralıktır. İstiyenler ayni yerde kahveci bay Dervişe müracaat edebilirler. — 2

5 — MÜTEFERRİK

PARASI OLANA BÜYÜK FIRSAT — Kadıköyünde Mühürdarda Rıza paşa arsalarında 130 metre murabbaı üzerinde üç kat olarak pek metin inşa edilmiş pek mükemmel taksimatlı ve kâffei konforu ve 120 metre bahçeyi havi ve senede 1100 lira iradı olan yeni bir apartıman cidden ehven bir fiatle satılıktır. Civarında bakkal bay Setraka müracaat edilmesi. —

ALMANCA VE İNGİLİZCE DERSLERİ — Berlin ve Oxford üniversitelerinden mezun bir muallim tarafından en seri metodla verilir. - Fiatler ehven. - Prof. H. ★ — 5

SATILIK ARSA VE FABRİKA — Yedikule Kazlıçeşme Timurhane caddesi No. 13. 9510 arşın arsa. Bina (depo - fabrika) 800 arşındır. Fabrika arsanın arkasındadır. Üçte biri satılık. Galata Halil Paşa sokak No. 17 - 19 Kolonya dükkânı bay Gasparakiye müracaat.

YENİ DANS LAMBERT VOK VE STEP DANSLAR — Hususi ve münferid olarak Beyoğlu Karlman karşısında Nuri Ziya sok. No. 3. Profesör Panosyan. ★ — 2

ALMANCA DERSİ — Ucuz, arzuya göre kolaylıkla Almanca öğretiyorum. Beşiktaş: Yıldız - Akdoğan sokak 76. Müracaat saatleri 17 - 20 arasında. ★

BEYOĞLU YENİŞEHİRDE — Altı odalı güzel bir ev on beş liraya kiralıktır. Kumkapıda kömür tüccarı Fikriye müracaat. Telefon: 22288. ★ — 2

NİŞANTAŞ — Karakol karşısında «Saadet» ap. 5, 6 oda ve holü olan bol güneşli kiralık 2 daire. Kalorifer, sıcak su. Apart. 3 cü dairesine müracaat Tel. 43785. ★ — 10

DEVREN SATILIK DÜKKÂN — Aksarayın en işlek caddesinde seyahat dolayısı ile satılıktır. Müracaat: Akşamda V. ★ — 2

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ

Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan karilerimizden

S B — V K — Seriös 12 — E M N T C — M L — D H — 5-7 İsviçreli 110 — Müstakil

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldırmaları mercudur.

YENİ
HAVALANDIRILMIŞ
PUDRA

Pudra hususunda yeni ve cazip bir fikir, en son bir usul ile yapılan bu pudra şimdiye kadar tanıdığımız pudralardan daha ince ve daha hafiftir. O kadar ince ki cildde mevcudiyeti bile farkedilmez, şayanı hayret bir ten temin eder. Gündüz, rüzgâr ve yağmurun bozamıyacağı bir tazelik verir, gece de en sıcak bir dans salonunda bile kat'iyen terden müteessir olmaz. İmtiyazlı bir usul dairesinde krema köpüğü ile karıştırılmış olduğundan bu yeni Tokalon pudrası saatlerce sabit kalır ve cildin tabiî yağlı ifrazatını masetmesine mâni olur, kurumaktan muhafaza ederek buruşuklukların teşekkülünü meneder. Terkibinde Krema köpüğü bulunan bu meşhur Tokalon Pudrasını tercih ediniz.

Bir kaç gün zarfında teninizde husule getireceği şayanı hayret güzelliği görünüz. Kadınların onda dokuzu tenlerine uygun olmayan fena renkte bir pudra kullanır ve yüzleri makyajlı ve ağır bir manzara kesbeder. Teninize uygun renkteki pudrayı bulmanın yegâne çaresi, yüzünüzün bir tarafına bir renk ve diğer tarafına başka renk pudra tecrübe etmektir. Bu suretle en muvafık pudrayı intihab etmiş olursunuz. Şayet rengin intihabında tereddüd ediyorsanız müessesemize müracaat ediniz. Tecrübe için muhtelif renklerde ve parasız olarak nümunelikler takdim edeceğiz.

Abideler şehri İstanbulda
Büyük millî bir şöhret abidesi var
ALİ MUHİDDİN HACI BEKİR
Merkezi: Bahçekapı, Şubeleri: Beyoğlu, Karaköy, Kadıköy

TÜRKİYE İŞ BANKASI'NIN
İKRAMİYE KUŞU

İstanbul Belediyesi merkez hal müdürlüğünden

Hâl 112, 113 No. lu sergilerde icrayı ticaret eden Ahmed Uysal ve Gavril Saop ve 134 No. da Mehmed Emin buradaki faaliyetlerini tatil edeceklerinden idaremizdeki teminatları iade de edilerek ilişikleri kesilecektir. Mezkûr sergilerden alacaklı müstahsil varsa evrakı müsbitelerile birlikte nihayet 3/1/939 tarihine kadar idaremize müracaatları ilân olunur. (8360)

Yapı işleri ilânı

Nafia vekâletinden

1 — Eksiltmeye konulan iş: Ankarada Mahmud paşa bedestanı restorasyon işidir.

Keşif bedeli 44,476 lira 27 kuruştur.

2 — Eksiltme 22/12/938 perşembe günü saat 16 da Nafia Vekâleti yapı işleri eksiltme komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — Eksiltme şartnamesi ve buna müteferri evrak 112 kuruş bedel mukabilinde yapı işleri U. Md. den alınabilir.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 3335 lira 73 kuruuşluk muvakkat teminat vermeleri ve Nafia Vekâletinden alınmış ehliyet vesikası göstermeleri lâzımdır. Bu vesika eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel bir istida ile Nafia Vekâletine müracaatları ve istidalarına bu gibi abidatı tamir etmiş ve bu tamiratı iyi bir suretle başardığına dair Maarif Vekâleti Antikiteler ve müzeler direktörlüğünden alınmış vesika iliştirmeleri ve isteklinin bizzat yüksek mühendis veya mimar olması muktazidir.

5 — İstekliler teklif mektuplarını ihale günü olan 22/12/938 perşembe günü saat 15 şe kadar eksiltme komisyonu reisliğine makbuz mukabilinde teslim edeceklerdir. Postada olan gecikmeler kabul edilmez. (8804) 4960)

Y E N İ Ç I K T I

Hususî kanun ve nizamlardaki ceza hükümleri

İstanbul C. Müddeiumumiliği muavinlerinden Y. Cemal Köseoğlu tarafından hazırlanan bu mühim eser, en son tadilâtı ve en yeni temyiz içtihatlarını ihtiva etmek üzere ikinci defa olarak kitabhanemizce bastırılmıştır. Fiatı: 300, cildlisi 325 kuruş ve posta ücreti olarak 25 kuruş ilâve olunur.

Satış yeri **Cihan Kitabhanesi** Ankara Cad. 64. İstanbul

Ankara belediyesinden

Temizlik işleri için yükleme ve boşaltma ameliyatını otomatik olarak yapacak teşkilâtı cami münasip miktarda çöp kamyonu alınacaktır. Bu kamyonların mazot yakmaları şarttır. Talip olanların teklifleri kamyonların fayda ve sınıflarını bildirir mlûmat ve kataloğlara nihayet kânunuevvel sonuna kadar Belediyeye bildirmeleri ilân olunur. (4978) (8855)

Kabızlık Barsak, karaciğer ve midenin kusurlu işlemesi demektir. Bu üç uzvun iyi işlemesini temin için muhakkak gece yatarken ve sabah aç karnına bir kahve kaşığı MAZON MEYVA TUZU alınır. Alınması gayet lâtif, tesiri tabiî ve kolaydır. **Mazon Meyva Tuzu** nun ismi taklid edilebilir, fakat ne terkib, ne de tesiri taklid edilemez. Mazon isim ve horoz markasına dikkat

Scandinavian Near East Agency

Galata Tahir han 3 üncü kat
Tel: 44991 - 2 - 3

Svenska Orient Linien Gothenburg Gothenburg, Stokholm, Oslo, Dantzig, Ddynia Copenhag Abo Reval ve bütün Baltık limanları şark ve Karadeniz başlıca limanları arasında 15 günde bir azimet ve avdet için muntazam postalar.

Gdynia - Dantzig - Gothenburg ve Oslodan beklenen vapurlar.
Gotland vapuru 16 K. Evvele doğru.
Vasaland vapuru 16 K. Evvele doğru.

Yakında İstanbuldan Hamburg Roterdam - Kopenhag, Gdynia Gothenberg, Dantzig - Stokholm, ve Oslo limanları için hareket edecek vapurlar.
Aragon vapuru 7 K. Evvele doğru.
Gotland vapuru 18 K. Evvele doğru.
Aasene vapuru 20 K. Evvele doğru.

Fazla tafsilât için Galata'da Tahir han 3 üncü katta kâin acentalığına müracaat.
Tel: 44991 - 2 - 3

Dr. FETHİ
LABORATUVARI
Cerrahpaşa hastanesi bakteriyoloğu
Kan, idrar, balgam, mevadı gaita tahlilleri ve (İDRAR VASITASİLE GEBELİĞİN İLK GÜNLERİNDE KATİ TEŞHİSİ) *yapılır.*
Beyoğlu : Taksime giderken Meşelik sokağı Ferah apartımanı Tel. 40534

Saç bakımı
Güzelliğin en birinci şartı.

PETROL NİZAM
Kepekleri ve saç dökülmesini tedavi eden tesiri mücerreb bir ilâçdır. ★

En rahat çelik somyelerile şık, metin ve ucuz
KARYOLALARI ve madeni mobleleri
HALİL SEZER
Karyola ve madeni eşya fabrikası salonlarındaki meşherinde görebilirsiniz.
Sirkeci, Salkımsöğüt, demir kapı caddesi No. 7 Tel: 21632

TURK HAVA KURUMU
26 NCI TERTİP
BUYUK PIYANGOSU
İkinci keşide: 11/Birincikânun/938 dedir. Büyük ikramiye: *45,000* liradır... Bundan başka: 15.000, 12,000, 10,000, liralık ikramiyelerle (20.000 ve 10.000) liralık iki adet mükâfat vardır...
Yeni tertipten bir bilet alarak iştirak etmeyi ihmal etmeyiniz. Siz de piyangonun mes'ud ve bahtiyarları arasına girmiş olursunuz.

Nafia Vekâletinden:

Eksiltmeye konulan iş:

1 — Manisada Menemen ovası sulama ana kanalı inşaat ve sınaî imalâtı ile Emirâlem regülâtörü inşaatı keşif bedeli (552.157 lira (68) kuruştur.

Eksiltme 15/12/938 tarihine rastlayan perşembe günü saat (15) de Nafia Vekâleti sular umum müdürlüğü su komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — İstekliler eksiltme şartnamesi mukavele projesi bayındırlık işleri genel şartnamesi fennî şartname ve projeleri (27) lira (61) kuruş mukabilinde sular umum müdürlüğünden alabilirler.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin (25.836)) lira 35 kuruşluk muvakkat teminat vermesi ve eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel ellerinde bulunan bütün vesikalarla birlikte bir istida ile Vekâlete müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı ibraz etmeleri şarttır. Bu müddet içinde vesika talebinde bulunmayanlar eksiltmeye iştirak edemezler.

5 — İsteklilerin teklif mektuplarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar sular umum müdürlüğüne makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. Postada olan gecikmeler kabul edilmez. (4835) (8494)

AĞARAN SAÇLARA

Kumral ve siyah renkte sıhhi saç boyalarıdır
İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
BEYOĞLU - İSTANBUL

T. C. ZİRAAT BANKASI
Kuruluş tarihi: 1888
Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası Şube ve Ajans adedi 262
Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

PARA BİRİKTİRENLERE 28.800 LİRA İKRAMİYE VERECEK

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	Adet	1.000	Liralık	4,000 Lira
4	»	500	»	2,000 »
4	»	250	»	1,000 »
40	»	100	»	4,000 »
100	»	50	»	5,000 »
120	»	40	»	4,800 »
160	»	20	»	3,200 »

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmeyenlere ikramiye çıkdığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylûl, 1 Birinci kânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

Türkiye pamuklu dokuma
ve pamuk ipliği fabrikaları anonim şirketinden

Kayseri Bez fabrikamız mamulâtı 12 ve 16 No. lı tek kat iplikler aşağıdaki fiatlardan Kayseride vagon teslim şartile satılmaktadır. İstiyenlerin fabrikaya veya İstanbula Şirketimiz merkezine müracaat edebileceklerini bildiririz.

12 No. tek kat (Vater) Pakedi 415 kuruş
16 » » » (Vater) » 480 »

Sahibi Necmeddin Sadak Umumî neşriyat müdürü Şevket Rado
Akşam Matbaası

Grip, nezle, bronşit, baş, diş, romatizma, nevralji, kırıklık ve tekmil ağrılara karşı

Gripini tercih ediniz

Çünkü bir tek kaşe almakla hastalığı defeder ve ilerlemesinin önüne geçmiş olursunuz. Bir tek kaşe "GRiPiN„ en muannid baş, diş ve romatizma ağrılarını üşütmeden mütevellid sinir ve adale ağrılarını izaleye kâfidir

Kat'î tesir

"GRIPIN„ bu yağmurlu ve soğuk havalarda vücudünüzü hastalıklardan koruyacak en kuvvetli ilâçtir

Seri şifa

Bir kaşe "GRİPİN„ çok kısa zamanda sizi rahat ve sihhate kavuşturur

icabında günde 3 aded alabilirsiniz

GRiPiN

Her yerde ısrarla Gripin isteyiniz ve Gripin yerine başka bir marka verirlerse şiddetle reddediniz

GRiPiN

İstanbul Demirspor Kulübünün EŞYA PİYANGOSU ÇEKİLMİŞTİR

Büyük ikramiye kazanan numaralar şunlardır:

BÜYÜK İKRAMİYELER

5162 Soğuk hava dolabı ve transformatör, 110 veya 220 voltla işler BOSCH marka 4 ayak 3 mikâbı.
1832 Radyo BLAUPUNKT markalı 6 lâmba ve altı devreli.
657 Bisiklet ELFA marka BALON lâstikli.
6095 Oda takımı 1 kanape 2 koltuk 4 iskemle.
7003 Halı (Uşak) lâcivert zemin No. 2
7115 Halı (Uşak) kırmızı zemin No. 1
4382 İşlemeli çay takımı 1 masa örtüsü 6 peçete (Kızılayın)
9552 Fotoğraf No. 1 kodak sehpası ve çantası beraber.

Tafsilât Sirkecide NİHAD IŞIK mağazasında perşembe gününden itibaren tevzi edilecek. El ilânlarındadır.

D. Suphi Şenses

İdrar yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu Yıldız sineması karşısı Lekler apartıman. Fakirlere parasız.
Tel. 43924 ★

UYKUSUZLUK
■
SİNİR AĞRILARI
■
ASABÎ ÖKSÜRÜKLER
■
BAŞ DÖNMESİ
■
BAYGINLIK
ve
SİNİRDEN İLERİ GELEN
Bütün Rahatsızlıkları
İYİ EDER

NERVİN

TATLI BİR UYKU TEMİN EDER

Eyi ve Ucuz Işık

isterseniz ziya kabiliyetine erişilememiş olan Osram-D-ampullarını kullanınız.

Bunun için daima tercih edeceğiniz içi buzlu

OSRAM-D AMPULLARI

Türkiye Vekilleri:

AEG
Türk Anonim Elektrik Şirketi Umumiyesi
İSTANBUL P.K. 1449

Elektron
Türk Anonim Şirketi
İSTANBUL P.K. 1144

"Akşam„ Matbaasının Hesap Defterleri

Bütün piyasa defterlerine nisbetle:

Daha sağlam
Daha güzel ve ...
Daha UCUZ

Yevmiye ve kasa defterleri - Defteri kebirler - muavin defterler

Kâmilen İngiliz prese kartonile cildli

Fiyetler

Birinci hamur kâadile				Kalın banka kâadile			
200	sahifeli	140	kuruş	200	sahifeli	160	kuruş
300	»	175	»	300	»	200	»
400	»	250	»	400	»	275	»

Bu fırsattan hemen istifade ediniz !